

LIETUVOS

Pharmacijos žinios

Lithuanian Pharmaceutical News

2024 m. Nr. 3-4 (280-281)

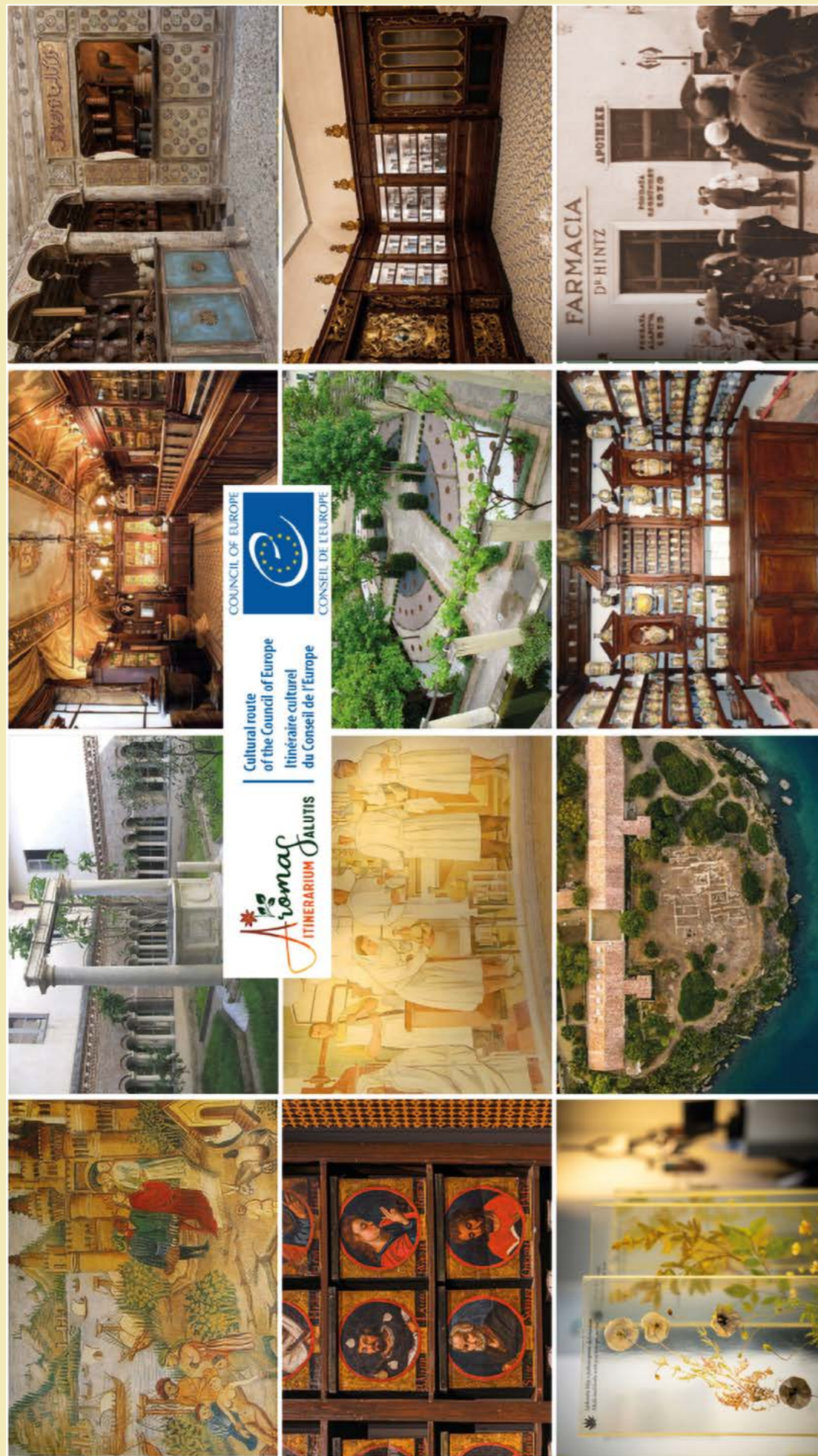
Lietuvos Farmacijos sąjungos tradicinis vasaros renginys „Farmacijos Dienos 2024“
XXVI-oji tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „Farmacijos Naujienos“

2024 m. birželio 15-16 d., kaimo turizmo sodyba „Vila Pasaka“ Kauno raj., Lietuva

(plačiau 26 pusl.)

ISSN 1648-0066

„Lietuvos farmacijos žinios“ – Lietuvos farmacijos
sajungos periodinis žurnalas, skirtas farmacijos
specialistams, tęsia žurnalo „Farmacijos žinios“
(1923-1940) veiklą

Vyr. redaktorė
prof. dr. habil. Ona Ragažinskienė

REDAKCIŅĖ KOLEGIJA

Vaist., gyd. Laimis Akramas, klinikinė farmacija, mikrobiologija;
doc. dr. Zita Barsteigienė, farmakognozija; prof. dr. Jurga
Bernatienė, vaistų technologija; prof. dr. Liudas Ivanauskas,
toksikologinė chemija; doc. dr. Rimantas Klimas, vaistų
technologija; prof. dr. Romaldas Mačiulaitis, klinikinė farmacija,
farmakoterapija; doc. dr. Vaidas Skyrius, socialinė farmacija;
dr. Jonas Grincevičius, socialinė farmacija; doc. dr. Raimondas
Radžiūnas, socialinė farmacija.

REDAKCIŅĖS KOLEGIJOS KONSULTANTAI

Doc. dr. Algis Baranauskas, socialinė farmacija; prof. dr. Jurga
Bernatienė, vaistų technologija; prof. dr. Valdas Jakštas,
farmakognozija; doc. dr. Audronis Lukošius, farmakognozija;
prof. dr. Liudas Ivanauskas, doc. dr. Rūta Marksienė, toksikologinė
chemija; vaist. Rimas Masiliūnas, farmacijos istorija; prof. dr.
Vilma Petrikaitė – vaistų chemija; vaist. Birutė Varanavičienė,
klinikinė farmacija; vaist. Liudas Šlepikas, vaistų chemija.

REDAKCIŅĖS KOLEGIJOS GARBĖS NARIAI

Farm. dr. Juozas Kalvaitis, klinikinė farmacija, JAV, Čikaga;
farm. dr. Algirdas Lukoševičius, klinikinė farmacija, JAV, Niujorkas;
farm. dr. Algis Pliūra, vaistų informacija, JAV, Niujorkas;
farm. dr. Jerzy Lazowski, onkologinė farmacija, Lenkija,
Varšuva.

Leidėjo ir redakcijos adresas:

Ateities g. 2C-1, LT-08333 Vilnius,
el. paštas: info@lfsajunga.lt

Kviečiame apsilankyti LFS tinklalapyje:

<https://www.lfsajunga.lt>

Šiame leidinyje pateikta informacija skirta tik
farmacijos ir medicinos specialistams.

Straipsnių autorių nuomonė gali nesutapti su redakcijos
nuomone. Recenzuojame tik mokslinius straipsnius.
Rankraščių negražiname. Redakcija už reklamos turinį neat-
sako.

© „Lietuvos farmacijos žinios“
2024, Nr. 3-4 (280-281)

Numerį parengė LFS leidybos centras,
Ateities g. 2C-1, LT-08333 Vilnius

Tiražas: 200 egz.

Spausdino:
UAB „Regrafas“
Piliakalnio g. 3, Kaunas. LT-46224
Tel. +370 (37) 44 11 11

Gerbiami Lietuvos Farmacijos bendruomenės Nariai!

Šis žurnalo numeris skiriamas Farmacijos pasiekimams, naujovėms
ir jų įgyvendinimui nacionaliniu, regioniniu ir tarptautiniu lygiu.
Sprendžiant šiuos klausimus, pateikiami LR Sveikatos apsaugos ministro
postą paliekančio Arūno Dulkio ir darbą šiose pareigose pradėjusio
Aurimo Pečkausko pranešimai visuomenei.

Ypatingas dėmesys skiriamas Farmacijos naujovėms ir aktualijoms,
kurios pristatomos nacionalinių ir tarptautinių konferencijų metu bei
diskusijose.

Sveikiname garbias Jubilates Koleges – ilgametes LFS nares
provizores: Jadvygą Balvočiūtę, Ireną Rastauskienę ir Brigitą
Darginavičienę bei jaunuosius 2024 metų Farmacijos, Farmakoteknikos
bei Biotechnologijos ir farmacinės analizės studijų programų Magistrus ir
Farmakoteknikus, linkėdami neišsenkamos kūrybinės energijos, sėkmės
profesinėje veikloje ir asmeniniame gyvenime.

Žurnale pristatomi Lietuvos bei užsienio institucijų ir organizacijų
veiklos jubiliejų (Farmacijos įmonės Aconitum – 25-mečio ir Latvijos
Farmacininkų draugijos 30-mečio) minėjimai.

Sąmoningėjant visuomenei, šiuo metu Pasaulio Sveikatos organizacija
(PSO), Tarptautinė farmacijos federacija (FIP) išryškina Žaliosios ir
tvariosios farmacijos svarbą.

Be to, pažymėtinas naujas faktas Lietuvos vaistinininkystės istorijoje
– LSMU Lietuvos Medicinos ir farmacijos istorijos muziejaus ir VDU
Botanikos sodo Vaistinių augalų skyriaus mokslinės-praktinės veiklos
įvertinimas, pripažinimas ir patvirtinimas, priimant Europos Tarybos
kultūros paveldo Aromas Itinerarium Salutis (AIS) asociacijos Istorinių
vaistinių ir vaistinių sodų (HPMG) tarptautinio tinklo nariu – tai yra
2024 m. birželio 27 d. Europos Tarybos kultūros kelias papildytas nauju –
48-uju Europos Istorinių vaistinių ir vaistinių augalų sodų keliu,

Sekantį šio žurnalo leidinį planuojama publikuoti 2025 m. balandžio
mėnesį – Lietuvos farmacijos sąjungos organizuojamos XXV tarptautinės
mokslinės-praktinės konferencijos BaltPharm Forum 2025 proga, kuri
vyks Palangoje (Lietuvoje).

Kviečiame visus Lietuvos farmacijos specialistus ruošti informacinius
pranešimus bei straipsnius žurnalui „Lietuvos farmacijos žinios“ ir
aktyviai dalyvauti jubiliejinio trijų Baltijos šalių BaltPharm Forum 2025
organizaciniame ir kūrybiniame darbe.

Nuoširdžiai
prof. dr. habil. Ona Ragažinskienė
žurnalo Lietuvos Farmacijos žinios Vyriausioji redaktorė

Vyr. Redakatoriaus žodis	3
Farmacijos aktualijos Lietuvoje	5
Tradiciniai jubiliejai	13
Latvijos vaistininų draugijos (LFB) naujienos, švenčiant 30 metų veiklos jubiliejų	13
Farmacijos įmonės Aconitum – 25 metų veikla ir perspektyvos	15
FIP veiklos aktualijos	19
Lietuvos farmacijos sąjungos veikla	22
Lietuvos farmacijos sąjungos XXXIX suvažiavimas ir tarptautinės mokslinė-praktinė konferencija „Farmacija: nuo tradicijos iki inovacijos“	22
LFS tradicinio renginio „Farmacijos Dienos 2024“ – XXVI-oji tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „Farmacijos Naujienos“	26
Konferencijos „Farmacijos Naujienos“ pranešimų santraukos	29
Farmacijos aktualijos Lietuvoje ir pasaulyje	36
Konferencija „Vaistinių augalų tyrimų ir jų taikymas praktikai“, skirta Lietuvos universiteto Botanikos sodo vaistinių augalų skyriaus 100-mečiui	38
Konferencijos „Europos paveldo dienos '24“ pranešimų santraukos	41
LFS Valdybos narių veikla	47
Farmacijos aktualijos Lietuvoje ir pasaulyje	48, 60
Farmacinės veiklos teisės aktai	51, 56, 70, 74
Sveikinimai	53
Sveikinimai 2024 m. farmacijos ir technologijų mokslo absolventams	53
Farmacijos aktualijos 1934 m.	64
Farmacijos aktualijos Lietuvoje ir pasaulyje	66
Farmacijos studentų veiklos naujienos	68
Sveikinimai	72
Istoriniai muziejai, vaistinės ir vaistinių augalų sodai	73
Farmacijos aktualijos Lietuvoje ir pasaulyje	80

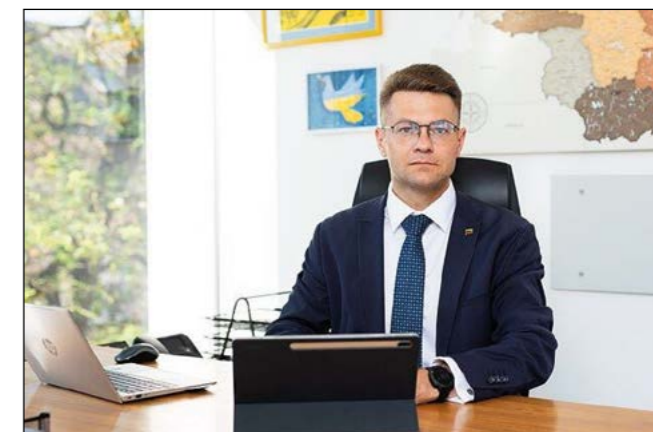
Diskusija dėl Farmakoteknikos studijų programos realizavimo ir vaistininų padėjėjų (farmakoteknikų) vaidmens Sveikatos apsaugos sistemoje Lietuvoje

Lietuvos didžiųjų miestų ir regionų vaistininų vadovai pažymi vaistininų, o ypačiai vaistininų padėjėjų (farmakoteknikų) trūkumą. Jiems neaišku, kodėl nuo 2024 m. Kauno Kolegija nevykdo šios specialybės studentų priėmimo ir kas planuojama šiuo klausimu ateityje.

Lietuvos farmacijos sąjungos žurnalo „Lietuvos Farmacija Žinios“ redakcija, gaudama prašymus bei klausimus šios problemos išsprendimui, kreipiasi į įvairių institucijų atsakingus asmenis: Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministrą Aurimą Pečkauską ir Kauno kolegijos direktorių dr. Andrių Brusoką.

Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Ministerija) 2024 m. kovo 5 d. organizavo susitikimą su VšĮ Kauno kolegijos (toliau – Kolegija) atstovais dėl Farmakoteknikos studijų programos vykdymo. Kolegijos administracijos atstovai susitikimo metu patvirtino, kad jie priėmė sprendimą laikinai stabdyti Farmakoteknikos studijų programą, todėl atitinkamai 2024 m. studentai į minėtą programą nebus priimami. Kolegija šį sprendimą priėmė, siekdama įvertinti bei patikslinti programą, atsižvelgiant į rinkos poreikius bei tarptautinių išorinių ekspertų pastabas. Susitikimo metu aptarta, jog siekiama, kad atnaujinta ši programa būtų paleista 2025 m. suprantant, kad farmacijos paslaugų teikimas nėra įmanomas be pilnavertės komandos, kur vaistininas dirba su vaistininų padėjėju (farmakotekniku) teikdamas paslaugas Lietuvos gyventojams. Tai ypač svarbu žvelgiant į strateginę farmacijos politikos kryptį, kuria plėtojamos farmacinės rūpybos paslaugos, vis plačiau veikia išplėstinės praktikos vaistininai. Sveikatos apsaugos ministerija kviečia Lietuvos farmacijos sąjungą (toliau – LFS) bei kitas neabejingas bei suinteresuotas organizacijas bendradarbiauti su Kauno kolegija, atnaujinant Farmakoteknikos studijų programą, kad 2025 m. ši institucija galėtų pradėti ruošti specialistus atitinkančius rinkos bei visuomenės poreikius

Pažymėtina, kad vaistininų padėjėjai (farmakoteknikai) nuo 2023 m. liepos 1 d. pagal savo įgytą profesinę kvalifikaciją savarankiškai gali vykdyti vaistininų padėjėjo (farmakotekniko) kompetencijai priskirtas funkcijas ir, kaip nustatyta Farmacijos įstatyme, prižiūrint vaistininui teikti farmacines paslaugas, parduoti (išduoti) vaistinius preparatus bei gaminti ekstemporaliuosius vaistinius preparatus. Vaistininas, fiziškai būdamas vaistinėje, be kitų savo funkcijų, gali vykdyti ir tiesioginę vaistininų padėjėjo

Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministras Aurimas Pečkauskas (LR SAM archyvo nuotrauka)

(farmakotekniko) veiklos priežiūrą, teikiant minėtas paslaugas.

Ministerija ragina įvairias Lietuvos visuomenines organizacijas (asociacijas, sąjungas, draugijas ir kt.), vienijančias farmacijos specialistus, prisidėti prie vaistininų padėjėjo (farmakotekniko) profesijos populiarinimo, skatinti efektyvų komandinį darbą, kuris yra būtinas užtikrinant kokybiškas ir gyventoją orientuotas farmacines paslaugas.

Pažymėtina, kad Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos (VVKT) prie LR Sveikatos apsaugos ministerijos duomenimis šiuo metu yra 3638 vaistininai, turintys galiojančią vaistininų praktikos licenciją, tačiau iš jų tik 2656 dalyvauja vaistinės veikloje, išduodami vaistinius preparatus. Vaistininų padėjėjų (farmakoteknikų), įrašytų į Vaistininų padėjėjų (farmakoteknikų) sąrašą yra 1090, iš jų 775 aktyviai dalyvauja vaistinės veikloje.

Todėl galima teigti, kad dar yra galimybių vaistinėms ieškoti naujų suinteresuotumo būdų, skatinant farmacijos specialistus prisijungti prie jų komandos.

Farmakoteknikos specialistų rengimas: ar jau laikas nuleisti rankas?

Nors Farmakoteknikos studijų programa Kauno kolegijoje buvo realizuojama dešimtmečiais ir turėjo galias tradicijas, tačiau pasikeitusi politika dėl vaistininų padėjėjų (farmakoteknikų) praktikos vaistinėje, palaipsniui karpomas valstybės finansavimas koleginiams studijoms, padarė didžiulį poveikį visai sistemai – ir darbdaviams, ir darbuotojams, ir tiems, kurie rengia tokius specialistus. Trumpai tariant, Farmakoteknikos specialybė negailestingai nyksta, situacija nepavydėtina, bet, ar tikrai nėra išeities?

Skaičiai drastiškai mažėjo

2023 metais atliktos Lietuvos Respublikos farmacijos ir kitų įstatymų pataisos padarė didžiulį poveikį Farmakoteknikos studijų programos absolventams ir studijų perspektyvai. Dėl šių pakeitimų baigusius Farmakoteknikos studijas galimybės realizuoti save profesinėje veikloje tapo apribotos. Padariniai jau akivaizdūs – tą rodo absolventų įsidarbinamumo, naujų studentų priėmimo ir net stojančiųjų pasirinkimo statistika.

Kauno kolegijos Medicinos fakulteto duomenimis, Farmakoteknikos studijų programos absolventų įsidarbinimas 2023 m. pagal specialybę tesudarė 34 proc., nors metais anksčiau jis siekdavo 78 proc. Apklausti nedirbantys pagal specialybę absolventai kaip pagrindinę priežastį nurodė, jog netenkina siūlomos darbo sąlygos. Didžioji jų dalis dirbo ne pagal specialybę, o ketvirtadalis, vildamiesi sėkmingesnio įsidarbinamumo perspektyvų, pasirinko studijas tęsti Lietuvos universitetuose – Lietuvos sveikatos mokslų (LSMU) arba Vytauto Didžiojo (VDU).

Naujų studentų priėmimas į Farmakoteknikos studijų programą taip pat problemiškas: studentų skaičiaus mažėjimas buvo stebimas per pastaruosius penkerius metus. Politiniai sprendimai bei sistemingai karpomas valstybės finansuojamų vietų skaičius prisidėjo prie Farmakoteknikos studijų programos populiarumo smukimo. Pavyzdžiui, 2019 m. į šią programą buvo priimti 44 studentai, iš kurių tik 18 asmenų skirtos valstybės finansuojamos vietos, o 2023 m. priimta tik 12 stojančiųjų, iš kurių valstybės finansavimas skirtas 8 asmenims. Kuo toliau, tuo vangiau šią specialybę domėjosi ir patys stojantieji: jeigu 2019 m. asmenų, kurie buvo tvirtai apsisprendę ir Farmakoteknikos studijas rinkosi pirmuoju arba antruoju prioritetu, buvo 20, tai 2023 metais – tik 7.

Būtina spręsti problemą kompleksiskai

Mažėjantys skaičiai – ne tik mažesnis būsimų specialistų kiekis darbo rinkoje ir neužpildytos darbo vietos. Didžiule finansine našta tai atsiliepia ir pačiai aukštajai mokyklai. Kauno kolegijoje, atlikę Farmakoteknikos studijų sąnaudų analizę, nustatėme, kad tolesnis specialistų rengimas tokia menka apimtimi jau tapo neįtikinamas – per metus susidaro maždaug 78232 eurai deficito. Įvertinusi finansinę situaciją ir liūdnai pripažinusi, kad studijų programos rentabilumas ir aptarnavimo kaštai yra neproporcingi, Kolegijos akademinė bendruomenė priėmė moraliskai sunkų sprendimą – po daugybės dešimtmečių 2024 m. nebevykdyti priėmimo į Farmakoteknikos studijas. Viso to rezultatas – 0 priimtųjų į Farmakoteknikos studijas.

Kauno kolegijos direktorius dr. Andrius Brusokas
(Kauno Kolegijos archyvo nuotrauka)

Ar jau verta nuleisti rankas? Klausimas gali būti ne retorinis, jeigu būtų sutelktos jungtinės pajėgos ir problema sprendžiama kompleksiskai. Šalies mastu būtina aiškiau išgryninti funkcijas ir jų pasidalijimą tarp vaistininko ir vaistininko padėjėjo (farmakotekniko), nepamirštant ir užsienio patirties. Reikšmingas žingsnis pokyčių link – specialistų rengimą reglamentuojančio studijų krypties aprašo keitimas, kuris leistų geriau atliepti darbo rinkos poreikius ir stojančių lūkesčius.

Tendencija, išryškėjusi po Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo pakeitimo, galėtų kisti teigiama linkme, jeigu:

- sprendimų priėmėjai LR Vyriausybėje ir LR Seime atliktų pataisais teisės aktuose ir įtvirtintų platesnes karjeros perspektyvas kolegines studijas baigusiesiems ir su farmacijos veikla susijusiems specialistams;
- atsirastų politinės valios skirti papildomus finansavimo instrumentus tiems, kurie renkasi su farmacija susijusias studijas ne tik universitetuose, bet ir kolegijose;
- darbo rinkoje būtų taikoma daugiau ir paveikesnių motyvacijos priemonių darbuotojams, atliekantiems vaistininko padėjėjo (farmakotekniko) funkciją;
- studijų programos iniciatoriai galėtų akredituoti modernizuotą programą ir rengtų specialistus, kurių žinios žengia koja kojon su šiuolaikine farmacija;
- bendri projektai susietų sistemos dalyvius ir būtų imamasi specialybės reabilitavimo priemonių, taikant viešojo informavimo veiksmus. Tokių pavyzdžių turime, sprendžiant slaugytojų trūkumo problemas.

Kauno kolegijos bendruomenė – dar nenuleidusi rankų, esame pasirengę bendrai spręsti šią problemą. Kviečiame sprendimų ieškoti kartu.

Diskusija dėl vaistinių teritorinio pasiskirstymo, vaistinių preparatų prieinamumo gyventojams ir alternatyvių vaistinių preparatų įsigijimo būdų, įskaitant ir galimybę juos parduoti „mobiliose vaistinėse“

Vaistininkai nerimaudami, kreipiasi į Lietuvos farmacijos sąjungos valdybos narius dėl numatomo „mobiliųjų vaistinių“ įteisinimo Lietuvos Respublikoje.

Šiuo antruoju klausimu Lietuvos farmacijos sąjungos žurnalo „Lietuvos Farmacija Žinios“ redakcija kreipiasi į Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministrą Aurimą Pečkauską, prašydama pareikšti LR Sveikatos apsaugos ministerijos poziciją šio klausimo racionaliam išsprendimui.

Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Ministerija) nuomone, **vaistinė turi** ypatingą dėmesį skirti teikiamų paslaugų įvairovei, plėtrai ir kokybei, todėl vaistinėje vienu metu fiziškai turėtų **dirbti komanda** – vaistininkas kartu su vaistininko padėjėju (farmakotekniku). Daugelyje Europos Sąjungos šalių paplitęs didesnių vaistinių modelis, kur vaistinėje vienoje pamainoje dirba visa komanda – vaistininkas, vienas ar daugiau vaistininko padėjėjų, kiti specialius mokymus baigę specialistai, todėl vienoje vaistinėje gali būti teikiamos plataus spektro kokybiškos farmacinės paslaugos, pvz., vaistų gamyba, farmacinė rūpyba, vaistų, kurių sudėtyje yra narkotinių medžiagų, pardavimas.

Vertinant **vaistinių preparatų prieinamumą** gyventojams ir atitinkamai **vaistinių teritorinį pasiskirstymą** Lietuvoje, pažymima, kad Lietuvoje 100 000 gyventojų tenka 42 vaistinės, o kitose ES valstybėse 2023 m. duomenimis – 32 vaistinės. Mažiausias vaistinių skaičius yra Panevėžio (21), Klaipėdos (20) ir Alytaus raj. (14) savivaldybėse. Didžiausias vaistinių skaičius yra Druskininkų (69), Palangos miesto (66), Alytaus miesto (60), Joniškio raj. (60), Prienų raj. (60) ir Kauno miesto (61) savivaldybėse.

Lietuvoje yra labai **platus vaistinių tinklas**, tačiau vis dar aktuali vaistinių prieinamumo problema retai apgyvendintose kaimo vietovėse.

Ministerija nuolat siekia **gerinti vaistinių preparatų prieinamumą gyventojams**.

- 2015 m. pabaigoje buvo leista nuotolinė nereceptinių vaistinių preparatų prekyba, o nuo 2022 m. liepos mėnesio buvo sudaryta galimybė naudojantis ESPBI IS nuotoliniu būdu įsigyti ir receptinius vaistinius preparatus.

- 2019 m. įteisinta galimybė parduoti gyventojams tam tikrus nereceptinius vaistinius preparatus mažmeninės prekybos įmonėse (pvz., degalinėse parduotuvėse), kurios įrašytos į Vaistinių preparatų mažmeninės prekybos įmonių sąrašą.

Atsižvelgus į tai, kad kitose valstybėse vaistinių preparatų prieinamumo problema vietovėse, kuriose nėra vaistinės, dažniausiai sprendžiama **nuotolinės vaistinių preparatų prekybos** pagalba, o Lietuvoje minėtos prekybos apimtys vis dar išlieka mažos.

LR Sveikatos apsaugos Ministerijos ir Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie SAM prašymu, Vilniaus universitetas atliko tyrimą, įvertindami, kaip gyventojai vertina nuotolinę vaistinių preparatų prekybą. Šio tyrimo rezultatai buvo pristatyti 2024 m. liepos 5 d. pasitarime, į kurį buvo pakviesti savivaldybių atstovai, vaistinės, farmacijos ir sveikatos priežiūros specialistus vienijančios asociacijos ir profsąjungos. Pasitarimo metu buvo aptarti ir vaistinių preparatų / vaistinių prieinamumo klausimai, ar Lietuvoje yra geras vaistinių preparatų / vaistinių prieinamumas, jei ne – galimus alternatyvius vaistinių preparatų įsigijimo būdus, kuriais būtų galima užtikrinti geresnį vaistinių preparatų ir kompensuojamųjų medicinos paskirties priemonių prieinamumą Lietuvos gyventojams.

Apibendrinus, pateiktus duomenis, galima teigti, kad siekiant rasti racionalius sprendimus dėl alternatyvių vaistinių preparatų įsigijimo būdų, įskaitant ir galimybę juos parduoti „mobiliose vaistinėse“, reikia įvertinti galimo sprendimo sukuriama pridėtinę vertę, t.y. įvertinti jų įdiegimo/prisitaikymo kaštus, pritaikymo mastą ir sukuriama naudą pacientams, bei rasti sutarimą su visais socialiniais partneriais.

Lietuvos farmacijos sąjungos ir žurnalo Lietuvos farmacijos žinių Redkolegijos vardu dėkojame gerbiamiems LR Sveikatos apsaugos ministrui Aurimui Pečkauskui ir Kauno kolegijos direktoriui dr. Andriui Brusokui už dalyvavimą diskusijoje ir racionalius pasiūlymus šių klausimų sprendimui, kurie pristatomi žurnalo rubrikoje Farmacijos aktualijos Lietuvoje.

Pagarbiai

Prof. dr. habil. Ona Ragažinskienė

Žurnalo Lietuvos farmacijos žinios vyr. redaktorė

LIETUVOS FARMACIJOS SĄJUNGA

SOCIETAS PHARMACIAE
LITUANIAEAdresas: Ateities g. 2C-1 LT-08333 Vilnius, Lietuva
Mob. tel. +370-686-53682, el. p. info@lfsajunga.lt, www.lfsajunga.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, įmonės kodas 290667020, a/s LT03 7044 0600 0026 9219

Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijai

Kaunas, 2024 m. rugpjūčio 16 d.

Lietuvos Farmacijos sąjungos narių sprendimas dėl Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2 ir 35 straipsnių pakeitimo

Dabar Lietuvos Farmacijos sąjunga nepritaria Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2 ir 35 straipsnių pakeitimui dėl stokos informacijos apie mobiliųjų vaistinių įteisinimą Lietuvoje ir neišanalizuoto bei nepagrįsto pokyčio galimų rizikų įvertinimui ilgalaikėje perspektyvoje.

Argumentai, dėl kurių nepritariama mobiliųjų vaistinių įteisinimui Lietuvoje projektui:

Informacijos trūkumas apie įgyvendinimo sąnaudas, tai yra: nenustatytos ir neįvertintos mobiliųjų vaistinių paslaugų įsteigimo ir jų veiklos palaikymo sąnaudos; nėra pagrindimo dėl valstybės papildomo subsidijavimo šio projekto vykdymui bei užtikrinimui šios veiklos sėkmingam funkcionavimui.

Nepristatomos galimybės bei tvarka atitiktis ir saugumo iššūkių reikalavimų vykdymui: šio projekto įgyvendinimui nėra pagrįstos ir aiškios reglamentavimo struktūros, gairių, tvarkos ir kontrolės sistemos; neužtikrintas vaistinių preparatų, ypač kontroliuojamų medžiagų, tvarkymas, laikymas ir atsekamumas. Kuriamos mobiliosios vaistinės privalo atitikti tuos pačius standartus kaip ir fizinės visuomeninės vaistinės.

Farmacinės priežiūros paslaugų kokybės pablogėjimas dėl mobiliosios vaistinės patalpų aplinkos erdvės apribojimų, farmacijos specialistų kvalifikacijos ir vaistinių preparatų asortimento bei jo išteklių.

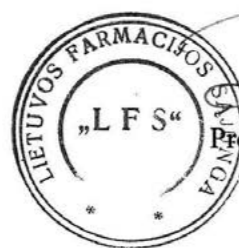
Pagal Europos Tarybos 2020 m. kovo 11 d. priimtą rezoliuciją Nr. CM/Res(2020)3 „Dėl farmacinės priežiūros įgyvendinimo pacientų ir sveikatos priežiūros paslaugų labui“ (Resolution CM/Res(2020)3 on the implementation of pharmaceutical care for the benefit of patients and health services) siekdamas pagerinti vaistinių preparatų vartojimą ir sveikatos priežiūros paslaugų teikimo kokybę, kurioje akcentuojama: farmacinė priežiūra turi būti orientuota į pacientą ir ja siekiama, kad vaistininkai savo patirtimi prisidėtų prie ligų valdymo sveikatos stiprinimo ir ligų prevencijos.

Nenumatomi logistikos iššūkiai ir neįvertinta mobiliųjų vaistinių paslaugų tiekimo kokybės ir tvarumo rizika, aptarnaujant vietas, kuriose mažas gyventojų tankumas.

Gyventojams vaistų gavimas priklauso nuo mobiliųjų vaistinių darbo grafiko.

Neprognozuojama gyventojams paslaugų teikimo tvarka ir tarpusavio konkurencinė veikla tarp mobiliųjų ir vietinių visuomeninių, ligonių vaistinių.

Pagarbiai,

Lietuvos farmacijos sąjungos vardu
LFS prezidentė

Prof. Habil. Dr. Ona Ragažinskienė

VAISTINIŲ DARBUOTOJŲ PROFESINĖ SĄJUNGA
Įm. k. 302346438; buveinės adresas Varpu 23-5, Klaipėda
Tel. : +37067100348; el. p. vaistiniudps@gmail.com

2024-08-27, Klaipėda

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJAI

DĖL IŠVAŽIUOJAMŲJŲ VAISTINŲ PROJEKTO

Vaistinių darbuotojų profesinė sąjunga (toliau VDPS) nepritaria Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo Nr. X-709 2 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui, kuriuo siekiama įtvirtinti galimybę vaistinėms teikti išvažiuojamąsias vaistinės paslaugas (TAIS reg. Nr. XIVP-3974 Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas), nes siūlomas projektas kelia daugiau klausimų, nei teikia atsakymų:

1. Įstatymo projekte niekur nenurodyta, kad išvažiuojamosios vaistinių paslaugos būtų teikiamos tik kaimiškose vietovėse. Esant dabartinei formulotei, išvažiuojamąsias vaistinės paslaugas teikti galima būtų bet kur ir bet kada, pavyzdžiui, Vilniaus centre ar prie miesto turgaus.
2. Siūlomas projektas negarantuoja, kad gyventojus pasieks kokybiška farmacinė paslauga, nes neaišku, kas išvažiuojamoje vaistinėje dirbtų: vaistininkas ar vaistininko padėjėjas.
3. Išvažiuojamosios vaistinės vaistų asortimentas yra itin ribotas dėl techninių ploto ir talpos galimybių, todėl kyla pagrįstų abejonių, ar jos gebės atliepti į visus gyventojų lūkesčius ir poreikius.
4. Nėra aišku, ar jose bus galima prekiauti tik vaistais, ar viskuo, kuo šiuo metu gali prekiauti fizinės vaistinės. Pagal dabartinį projektą išvažiuojamosios vaistinės gali virsti privačių prekių ženklų produktų pardavimo stotelėmis.
5. Neaišku, kas tą „vaistinę ant ratų“ turės vairuoti. Ar tai nebus užkrauta ant farmacijos specialisto pečių?
6. Neaišku, ar/kaip bus užtikrinamos tinkamos farmacijos specialistui darbo sąlygos. Ar bus tualetas, galimybė nusiplauti rankas ir t.t.

VDPS nuomone, yra geresnių priemonių, galinčių pagerinti vaistinių preparatų prieinamumą kaimiškų vietovių gyventojams, kurioms reikėtų mažesnių finansinių investicijų ir žmogiškųjų išteklių. Štai keletas jų:

1. Galimybių sudarymas vaistininkui konsultuoti ir parduoti vaistus pacientui telefonu, užtikrinant asmens duomenų apsaugą. Ši paslauga galėtų būti teikiama tik fizinėse vaistinėse, veiklą vykdančiose ne didžiųjų vaistinių tinklų centrinėse būstinėse. Tai ypač svarbu siekiant išlaikyti kuo platesnį vaistinių tinklą, išsaugant vaistines mažesniuose miesteliuose. Ši paslauga padėtų ir judėjimo negalią turintiems ar dėl kitų priežasčių negalintiems pasiekti fizinės vaistinės žmonėms gauti vaistus, nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos. Kad „telefoninė vaistininkystė“ veiktų maksimaliai gerai ir realiai gerintų vaistų prieinamumą, reikėtų išspręsti vaistų pristatymo tą pačią dieną ir atsiskaitymo pristatymo metu klausimus.
2. Siekiant gerinti farmacinės paslaugos prieinamumą kaimo vietovių gyventojams, siūlome apsvaistyti galimybę kartu su gydytoju į kaimus vykti ir vaistininkui. Jis galėtų sudaryti vaistų vartojimo planą ir sekti jo laikymąsi; užsakyti vaistus pacientui, kurie vėliau jam būtų pristatyti į namus; atkreipti dėmesį į racionalų vaistų vartojimą, kas dažniausiai vizito pas gydytoją metu lieka nepadaryta ir turi didelę įtaką tinkamam vaistų vartojimui ir gydymo rezultatams; teikti kitas farmacines paslaugas.
3. Savivaldybės galėtų svarstyti galimybę prisidėti organizuojant gyventojų iš gyvenamųjų vietovių, kuriose nėra vaistinių, pavėžėjimo paslaugas ir gerinti susisiekimą viešuoju transportu.

VDPS nuomone, yra racionalesnių būdų ir priemonių vaistų prieinamumui gerinti nei išvažiuojamosios vaistinės ir reikėtų rinktis iš jų.

Vaistinių darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas
Žydrūnas Mineikis

Aurimas Pečkauskas paskirtas eiti sveikatos apsaugos ministro pareigas

Premjerei Ingridai Šimonytei pateikus sveikatos apsaugos viceministro Aurimo Pečkausko kandidatūrą eiti sveikatos apsaugos ministro pareigas ir Prezidentui Gitanui Nausėdai pasirašius dėl to dekretą, A. Pečkauskas pradės eiti sveikatos apsaugos ministro pareigas po to, kai duos priesaiką Seime. Jis poste pakeis Arūną Dulkį, kuris sveikatos apsaugos ministro pareigas ėjo trejus metus ir septynis mėnesius.

A. Pečkauskas teigia, kad svarbu užtikrinti pradėtų darbų tęstinumą, taip pat gilinti dialogą su profesinėmis bendruomenėmis bei savivaldybėmis, kurios pertvarko savo sveikatos paslaugų teikimą. „Sveikatos apsaugos sistema yra viena didžiausių viešųjų paslaugų teikime, todėl būtina geriau atliepti tiek profesinių bendrijų, tiek pacientų, tiek savivaldybių lūkesčius. Tam bus skiriamas esminis dėmesys. Kaip pagrindinius artimiausius darbus įvardinčiau susitarimo su medikų profesinėmis bendruomenėmis pasiekimą dėl socialinių garantijų ir atlygio pokyčių bei Privalomo sveikatos draudimo fondo biudžeto paruošimą kitiems metams – nuo šių sprendimų priklausys, kaip sėkmingai sveikatos apsaugos sistema funkcionuos kitąmet“, – teigia naujasis sveikatos apsaugos ministras.

Postą paliekantis A. Dulkys akcentuoja, kad per beveik ketverius darbo metus pavyko įgyvendinti ne vieną sisteminių pertvarką, kuri duos kokybinį postūmį per artimiausius dešimt metų. „Nebijau akcentuoti, kad prisėmiau atsakomybę už būtinus, bet nepopuliarius sprendimus sveikatos apsaugos srityje. Nors beveik dveji pandemijos metai sujaukė suplanuotą politinę dienotvarkę, tačiau ir per šį laiką pavyko įgyvendinti ne vieną pertvarką: sukurta nacionalinė Greitosios medicinos pagalbos tarnyba, įvesta nauja pacientų pavėžėjimo paslauga, Klaipėdoje sukurta trečias universitetinis mokslo ir medicinos centras, pertvarkytos už visuomenės sveikatą atsakingos institucijos, atėjo nauja vadovų karta į ministerijai pavaldžias įstaigas, savivaldybėse pradėti kurti sveikatos centrai, kurie gerokai išplės regionuose teikiamas medicinos paslaugas. Politinės dëlionės būna nenuspėjamos, tad Aurimui linkiu pasvertų sprendimų ir kantrybės – sveikatos apsaugos sistema gyvena deficito režimu, tad reikia daug išminties derinant skirtingus interesus“, – sako A. Dulkys.

Postą paliekantis A. Dulkys naujam ministrui pristatė ir paliko sveikatos apsaugos sistemos problemų medį. Analitiniame įrankyje, kuris atvaizduotas grafinio medžio pavidalu, nusakomos esminės sveikatos apsaugos problemos, jų priežastingumo ryšiai ir

SAM nuotraukoje – ministro postą paliekantis A. Dulkys (kairėje) ir darbą šiose pareigose pradedantis A. Pečkauskas

padariniai. Per 200 kritinių situacijų identifiukuota apklausus įvairius sveikatos apsaugos sistemos dalyvius. Šių situacijų sprendimas prisideda prie geresnės, labiau subalansuotos sveikatos apsaugos sistemos būklės. A. Dulkys tikisi, įrankis padės ne tik naujam ministrui, bet ir būsiamiems sveikatos apsaugos politikos formuotojams ir įgyvendintojams priimti pagrįstus ir argumentuotus sprendimus, gerinančius sveikatos apsaugos sistemos padėtį.

A. Pečkauskas dar turi duoti ministro priesaiką – tai jis padarys per artimiausią Seimo sesiją. Kartu su nauju ministru darbą ir toliau tęs esama politinė pasitikėjimo komanda.

37-erių A. Pečkauskas nuo 2021 m. gegužės mėnesio ėjo sveikatos apsaugos viceministro pareigas, kuravo farmacijos politikos, sveikatos draudimo bei asmens sveikatos sritis. Anksčiau jis užėmė Respublikinės Kauno ligoninės direktoriaus medicinos pareigas, dirbo LSMU Kauno klinikose, vienoje iš Londono ligoninių. A. Pečkauskas yra baigęs Lietuvos sveikatos mokslų universitetą (LSMU), čia įgijęs gydytojo anesteziologo-reanimatologo specializaciją. Ministras turi pedagoginės darbo praktikos, yra dėstęs LSMU, yra keliolikos mokslinių straipsnių autorius, kartu su kolegomis parašęs medicinos vadovėlių, aktyviai veikė nevyriausybinėse organizacijose.

SAM Komunikacijos skyrius

Valstybinei ligonių kasai vadovaus Gytis Bendorius

Konkursą Valstybinės ligonių kasos (VLK) direktoriaus pareigoms užimti laimėjo ilgametę vadovavimo patirtį turintis Gytis Bendorius. Naujasis įstaigos vadovas pradės eiti pareigas birželio 17 d.

„Valstybinė ligonių kasa stovi ties pertvarkų slenksčiu, konsoliduojant teritorinę ligonių kasų tinklą. Tikiu, kad naujojo vadovo atsinešta įvairiapusė vadybinė ir vado-

vavimo patirtis leis ne tik sklandžiai įgyvendinti pokyčius bei išugdyti naują organizacijos vidinę darbo kultūrą, tačiau ir užmegzti glaudesnius, duomenimis ir abipusiu ryšiu grįstus santykius su gydymo įstaigomis. Dažnai nuo Ligonijų kasų lankstumo ir savalaikės reakcijos priklauso ir sveikatos paslaugų prieinamumas pacientams“, – sako sveikatos apsaugos ministras Arūnas Dulkys.

„Dėkoju ministrui už pasitikėjimą. Savo energiją ir patirtį išnaudosiu ligonių kasų komandų sutelkimui, dėmesiui pacientų poreikiams ir pasitenkinimui sveikatos priežiūros paslaugomis. Ligonijų kasos, administruojančios reikšmingas mokesčių mokėtojų lėšas, gali atidžiai prižiūrėti ne tik gydymo apimtį ir kaštus, bet ir rezultatus. Svarbios veiklos sritys: duomenų atvirumas ir analizė, veiklos tvarumas ir gerosios valdysenos praktikos. Pagrindinis rūpestis bus užtikrinant sveikatos sistemos finansinį tvarumą paskatinti sveikatos priežiūros įstaigas padėti išlaikyti sveikatą sveikam žmogui ir gauti tinkamą pagalbą susirgusiam“, – teigia G. Bendorius.

Turėdamas biomedicinos mokslų bei vadybos ir verslo administravimo kryptį aukštąjį išsilavinimą, G. Bendorius nuo 2004 m. vadovavo skirtingoms logistikos, gamybos, prekybos ir paslaugų įmonėms, nuo 2014 m. buvo rinktas į klinikinių tyrimų bendrovės „Biomapas“, finansų įstaigos INVEGA ir kitų bendrovių valdybas, nuo 2021 m. iki šiol vadovavo optikos tinklui „Optometrijos centras“.

VLK yra Sveikatos apsaugos ministerijai pavaldi įstaiga, kurios pagrindinė misija yra užtikrinti gyventojų, apdraustų privalomuoju sveikatos draudimu, sveikatos priežiūrą, kompensuojant jos išlaidas, skaidriai ir efektyviai naudojant Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) lėšas.

PSDF yra pagrindinis garantas, užtikrinantis valstybės laiduojamų sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą. PSDF biudžetas šiemet siekia 3,5 mlrd. eurų. Plačiau apie jo sudarymą ir vykdymą, pajamas ir išlaidas skaitykite VLK elektroniniame leidinyje „Apie PSDF biudžetą trumpai, 2024“.

SAM Komunikacijos skyrius
SAM archyvo nuotrauka

Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai pradeda vadovauti Dovilė Marcinkė

LR Sveikatos apsaugos ministerijos skelbtą konkursą laimėjo ir Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai (VVKT) vadovauti paskirta Dovilė Marcinkė. Penkerių metų kadenciją naujoji vadovė pradeda rugpjūčio 19 d.

„Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai pradėti vadovauti Dovilė Marcinkė jau turi darbo patirties šioje įstaigoje, tad puikiai išmano jos specifiką, o taip pat yra sukaupusi solidžią darbo patirtį farmacijos bendrovėse. Tikiu, kad ši visapusiška patirtis padės vystyti viešojo ir privataus sektorių dialogą ir stiprinti bendradarbiavimą valstybei svarbioje farmacijos srityje, kurioje kuriamą pokytį kasdien tiesiogiai jaučia daugybė žmonių. Naujosios vadovės laukiančių darbų sąrašas: didinti vaistinių preparatų prieinamumą, užtikrinti jų saugumą, valdyti trūkumo rizikas, siekti mažesnių vaistų įsigijimo išlaidų šalies gyventojams, pasirūpinti sklandžia ir saugia naujų vaistų prekyba mūsų rinkoje, taip pat efektyvinti įstaigos valdyseną“, – sako sveikatos apsaugos ministras Aurimas Pečkauskas.

D. Marcinkė dėkoja už jai parodytą pasitikėjimą ir sako, jog savo ilgametę patirtį farmacijos sektoriuje geriausiai panaudos užtikrinant jau vykdomų Tarnybos darbų tęstinumą bei įgyvendinant reikiamus pokyčius.

„Vaistų politikos sritis yra gyvybiškai svarbi valstybei ir jos žmonėms. Todėl siekiant teigiamų pokyčių svarbiausia yra skaidrus ir sklandus šios sveikatos apsaugos sistemos srities dalyvių bendradarbiavimas, tinkama sinergija bei visuomenės informavimas. Siekiai užtikrinti vaistinių preparatų saugumą ir racionalų vartojimą, naujų vaistų atėjimą į Lietuvą, vaistų tiekimo-trūkumo monitoringą bei pasiruošimą galimoms grėsmėms ir jų valdymui yra prioritetas“, – sako naujoji VVKT vadovė.

D. Marcinkė Kauno medicinos universitete yra įgijusi farmacijos krypties magistro kvalifikacinį laipsnį. Po studijų dirbo vaistinėse, Valstybinėje vaistų kontrolės tarnyboje vaistų registracijos skyriuje, vėliau kaupė ilgametę patirtį dirbdama farmacijos bendrovėse vaistų registracijos ir saugumo valdymo srityse.

Pagrindinė VVKT misija – saugoti žmonių sveikatą vertinant vaistinių preparatų kokybę, saugumą ir veiksmingumą, vaistinių preparatų sveikatos technologijas bei kontroliuojant vaistinių preparatų rinką – VVKT atlieka mokslinį paraiškų registruoti vaistinius preparatus vertinimą ir registruoja vaistinius preparatus; kontroliuoja vaistinių preparatų gamintojų, didmeninio platinimo įmonių, vaistinių ir mažmeninės prekybos įmonių veiklą Lietuvoje, atliekant inspekcijas, laboratorinius tyrimus; kontroliuoja klinikinių tyrimų vykdymą bei legalią narkotinių ir psichotropinių vaistų apyvartą.

SAM Komunikacijos skyrius

Pradeda darbą naujasis Valstybinės teismo medicinos tarnybos vadovas

Valstybinės teismo medicinos tarnybos (VTMT) direktoriaus pareigas nuo rugpjūčio 26 d. pradėjo eiti Valdemaras Sviackevičius, laimėjęs gegužės mėnesį skelbtą Sveikatos apsaugos ministerijos konkursą. Jis pakeis VTMT direktoriaus pareigas ėjusį Romą Raudį.

„Valstybinės teismo medicinos tarnybos specialistai pasižymi aukščiausia profesine kompetencija, darbo kokybe, pažangiais sprendimais. To reikalauja platus tarnybos vykdomų darbų spektras – tai ne tik tyrimai ir teismo ekspertizės, bet ir mokslo tiriamoji bei taikomoji

veikla, bendradarbiavimas su mokslo ir studijų institucijomis. Tikiu, kad Valdemaras Sviackevičius savo ilgamete vadovavimo patirtimi reikšmingai prisidės prie novatoriškos teismo medicinos plėtojimo Lietuvoje – taikys pažangius vadybos sprendimus, stiprins darbuotojų motyvaciją, pasirūpins naujų specialistų pritraukimu bei tinkamu parengimu. Tai svarbu siekiant auginti teismo medicinos eksperto profesijos prestižą ir visuomenės pasitikėjimą Valstybine teismo medicinos tarnyba“, – sako sveikatos apsaugos ministras Aurimas Pečkauskas.

Dėkodamas už suteiktą pasitikėjimą, naujasis VTMT vadovas V. Sviackevičius žada užtikrinti tarnybos darbų tęstinumą ir pasirūpinti reikalingomis naujovėmis.

„Ministerijos vadovybė suformavo aiškius lūkesčius naujam vadovui – įstaiga atvira įvairiapusiskam bendradarbiavimui, pažangai, inovacijoms, kurioje įgalinti efektyvūs procesai, tvirtas kolektyvas, nuolat skatinama gilinti turimas žinias. Pasitelkdamas savo turimas žinias ir darbo patirtį sieksiu, kad šie lūkesčiai, taip pat daugybė kitų veiksmų, orientuotų į įstaigos įvaizdžio gerinimą, būtų efektyviai įgyvendinami. Proaktyvumas, nuolat analizuojamos suinteresuotų šalių patirtys ir lūkesčiai, ir jais remiantis priimami sprendimai – tai veiklos principai, kuriuos sieksiu taikyti kasdieninėje veikloje. Man yra svarbu, kad kiekvienas gaudamas Valstybinės teismo medicinos tarnybos paslaugas jaustų profesionalų, nešališką ir teisingą požiūrį“, – sako V. Sviackevičius.

Naujasis VTMT vadovas Varšuvos gyvybės mokslų universitete (angl. Warsaw University of Life Sciences) įgijo vadybos ir rinkodaros studijų magistro laipsnį, prieš tai – ekonomikos srities mokslų bakalauro laipsnį.

V. Sviackevičius yra sukaupęs daugiau nei dvidešimties metų darbo patirtį įvairiose valstybės institucijose, iš jų 19 metų – vadovaujančiose pareigose. Ilgus metus dirbo Nacionalinėje mokėjimo agentūroje prie Žemės ūkio ministerijos, VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centre, VĮ Žemės ūkio duomenų centre – vadovavo įvairių sričių padaliniais, valdė bendrus įmonės projektus, turi tarptautinių projektų valdymo patirties.

VTMT direktoriumi V. Sviackevičius paskirtas 5 metų kadencijai.

Teismo medicina – tai medicinos mokslų šaka, taikanti medicinos ir gamtos mokslų žinias teisės saugos institucijų veikloje. Teismo medicinos tyrimų, ekspertizės metu tiriami ir diagnozuojami asmenys, kurie buvo sužaloti arba mirė dėl išorinių ar natūralių priežasčių, tokių kaip apsinuodijimas, užpuolimas, savižudybė ir kitos smurto formos.

SAM Komunikacijos skyrius

Latvijos vaistininkų draugijos (LFB) naujienos, švenčiant 30 metų veiklos jubiliejų

Dace Ķikute, Latvijos vaistininkų draugijos prezidentė

Latvijos vaistininkų draugija (LFB) buvo įkurta 1994 m. ir šiemet švenčia 30 metų jubiliejų. LFB atstovauja profesiniams, ekonominiams ir teisiniams vaistininkų ir vaistininkų padėjėjų interesams ir vienija daugiau kaip 1000 narių. Bendradarbiaujame su valstybinėmis institucijomis ir kitomis visuomeninėmis farmacijos sektoriaus organizacijomis.

Aktyviai veikia kelios LFB sekcijos. Šiais metais pagausėjo Pramonės vaistininkų sekcijos narių, kuriems padeda kolegos, dirbantys farmacijos gamyboje ir atstovybėse. Naudodamiesi narystės teikiamais privalumais, jie gilina savo profesines žinias, ypač farmakologinio budrumo srityje. Didelio susidomėjimo sulaukia Europos pramoninių vaistininkų grupės (EIPG) seminarai, organizuojami nuotoliniu būdu.

Ligoninių vaistinių vaidmuo išaugo, nes jose dirbantys vaistininkai atlieka citostatinių vaistų skiedimą ir paruošimą individualiems pacientams, dalyvauja vaistų išdavimo proceso tobulinime, skaitmenizavime ir techninės pagalbos įsigijime.

Šiuo metu aktualu spręsti ligoninių vaistininkų darbo užmokesčio ir klinikinės farmacijos paslaugų teikimo ligoninėse klausimus. Vaistininkai nėra ir nebus sveikatos priežiūros paslaugų teikėjai, tačiau jie yra priskirtini atskirai profesijai, kurios nariai tiesiogiai dalyvauja gydymo procese kaip farmakoterapinių paslaugų teikėjai. Geriausias gydymo rezultatas pacientui pasiekiamas, kuomet bendradarbiauja pacientas, gydytojas ir vaistininkas.

Profesinės kvalifikacijos ir tęstinio mokymo užtikrinimas

Vienas iš pagrindinių LFB kasdinių veiklos procesų - užtikrinti vaistininkų ir vaistininko padėjėjų profesinę kvalifikaciją ir tęstinį mokymąsi. Didžiuojamės, kad sėkmingai įgyvendiname LFB Vaistininkų ir vaistininko padėjėjų tęstinio mokymo koncepciją, kuri yra vienas iš kokybiškos farmacinės rūpybos vaistinėse ir pacientų saugos kertinių elementų. Farmacijos specialistų tęstinio mokymo sistema užtikrina nuolatinį kokybiškų ir aktualių žinių papildymą, taip pat periodinį ataskaitų pateikimą - šį procesą prižiūri LFB. Tęstinio mokymo sistema yra privaloma daugiau kaip 3000 vaistinėse dirbančių farmacijos specialistų. kasmet organizuojame vidutiniškai 10 konferencijų, kuriose mokomės teisės aktų, etikos ir farmacinės rūpybos klausimais, svarbiais vaistininkų darbu.

Vaistininkų interesų gynimas nacionaliniu lygmeniu

Viena svarbiausių LFB užduočių - "laikyti pirštą ant pulso" ir atstovauti vaistininkų interesams, kai dėl teisės aktų pakeitimų keičiasi farmacinės rūpybos procesai. Nuo 2018 m. galima paminėti keletą pavyzdžių – **E. Recepto veikimą**. **E. Sveikatos sistemoje**, vaistų verifikavimo pradžią, tarptautinio vaistų pavadinimo (INN) įvedimą vaistų receptuose, Covid-19 pandemijos keliamų iššūkių įveikimą aptarnaujant gyventojus vaistinėse, vaistų prieinamumo sutrikimus dėl įvairių tarptautinių procesų ir bendrą poreikį stiprinti nacionalinį saugumą dėl karo Ukrainoje. Nors komerciniai subjektai – vaistinių savininkai – paiso ir įgyvendina visus būtinus techninius pokyčius, LFB svarbu užtikrinti, kad **farmacijos specialistai** visose vaistinėse galėtų **teikti vienodai kokybiškas farmacines paslaugas**. Kiekvienas įdiegtas keitimas pasiekia individualų pacientą per vaistininką, kuris yra lengviausiai prieinamas sveikatos priežiūros specialistas gyventojams. Vis dar turime reguliariai aiškinti vaistinės lankytojams, kaip gauti e. receptu išrašytus vaistus giminaičiui, vaikui ar kaimynui. Valstybė nustatė neproporcingai daug kompensuojamųjų vaistų išdavimo

reikalavimų. Daugeliu atvejų farmacijos specialistas galėtų teikti platesnę farmacinę pagalbą paciento interesais (pavyzdžiui, pakeisti vaistus, rasti išeitį, kai konkretaus vaisto nėra ir t. t.), skirti daugiau laiko žodinei paciento informacijai ir kontroliuoti vaistų vartojimą. Kitose Europos Sąjungos šalyse vaistinė žinios naudojamos plačiau, o leistinų farmacininkų paslaugų spektras yra įvairesnis. Latvijos vaistinėms vis dar draudžiama matyti pacientui išrašyto e. recepto vaistų istoriją bent už paskutinius 3 mėnesius, nors kolegoms Estijoje ir Lietuvoje turi prieigą prie šios informacijos ir ją naudoja, kad užtikrintų racionalų vaistų vartojimą.

Po dvejus metus trukusio derinimo šiemet įsigaliojo *Gydymo įstatymo* pataisos, stiprinančios vaistinė ir klinikinių vaistinė vaidmenį ir funkcijas gydymo procese. Tikimės, kad tai paskatins farmacinės rūpybos ir farmacinių paslaugų plėtrą. Deja, pagal tarptautinį ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (NACE) vaistinė priskiriama specializuotoms mažmeninės prekybos parduotuvėms, todėl farmacinė rūpyba turi būti nuolat ginama ir propaguojama kaip sveikatos priežiūros dalis visais lygmenimis.

Aktuali problematika: Numatomas vaistų kainų reguliavimas

Šiuo metu aktyviai analizuojame ir svarstome dabartinio sveikatos apsaugos ministro Hosamo Abu Meri pasiūlytą **vaistų kainodaros reformą**. Esame susirūpinę dėl siūlomo kainodaros modelio poveikio vaistinių konkurencijai, kuris gali susilpninti atskirų vaistinių pozicijas. Regionuose nepriklausomose vaistinėse dirbantys vaistinė kaskdien teikia farmacines paslaugas ir konsultacijas šalia gyventojų namų. Taip pat svarbu užtikrinti konkurencingą vaistinė atlyginimą, tačiau naujasis vaistų kainodaros modelis yra nelankstus ir nesujęs su kitų

paslaugų ar prekių kainų indeksavimu ar mokesčių pokyčiais - tai viena iš LFB įvardytų naujojo vaistų kainodaros modelio rizikų.

Taip pat negalime sutikti, kad tokia reikšminga reforma bus įgyvendinama kartu su šiais metais Sveikatos apsaugos ministerijos planuojama Nacionalinės sveikatos tarnybos reorganizacija.

Bet kuriuo atveju pokyčius vertiname iš farmacijos specialistų, kaip reglamentuojamų profesijų atstovų, perspektyvos – vertiname, kaip planuojami pokyčiai paveiks farmacijos specialistų gebėjimą priimti profesinius sprendimus, geriausiai atitinkančius pacientų interesus. Visi minėti receptinių vaistų išdavimo pakeitimai didina techninių veiksmų skaičių ir apimtį, o tai reikalauja papildomo vaistinė laiko ir kai kuriais atvejais trumpina pacientų konsultacijų laiką. Vertiname, ar pakeitimai organiškai ir lanksčiai įsilieja į vaistų išdavimo procesą ir ar jie nesukuria papildomos administracinės naštos. Primename gerosios praktikos pavyzdį - bendradarbiavimą su Latvijos vaistų verifikavimo organizacija diegiant vaistų verifikavimą vaistinėse. Buvo išklausti įvairūs vaistinė ir vaistinių savininkų klausimai, rasti bendri problemų sprendimo būdai, atlikti rizikos vertinimai, o dalyvaujančios šalys buvo reguliariai informuojamos.

Šiuo metu visuomeniniai-politiniai procesai reikalauja aktyvaus nacionalinio saugumo stiprinimo įvairiais lygmenimis ir tik visų suinteresuotų šalių bendradarbiavimas ir keitimasis informacija duos visiems priimtina rezultatą, užtikrinantį kokybišką ir saugią gyventojų sveikatos priežiūrą, įskaitant farmacinę rūpybą.

Daugiau informacijos:

Sveikiname Latvijos vaistinė draugijos (LFB) narius, švenčiant šios Draugijos 30-metį.

Linkime ilgametės, išmintingos, kūrybingos, profesionalios ir naudingos veiklos, atstovaujant Latvijos vaistinė ir vaistinė padėjėjų profesiniams, ekonominiams ir teisiniams interesams.

Lietuvos farmacijos sąjungos valdyba

Farmacijos įmonės Aconitum – 25 metų veikla ir perspektyvos

1999 metais įsteigta farmacijos įmonė ACONITUM, kuri yra viena iš lyderių Lietuvoje, pasiūliusi alternatyvą – mokslu pagrįstą ligų gydymą augalinėmis cheminėmis biologiškai veikliosiomis medžiagomis. Šios įstaigos Mokslo tarybos produktų vystymui Lietuvos ir užsienio mokslininkai kuria ir gamina augalinius vaistus, biomedicininis preparatus ir maisto papildus.

Siekiami aukščiausios kokybės

1999 m., įkurtoje farmacijos įmonėje, iš pradžių, buvo gaminami homeopatiniai preparatai rankiniu būdu ir darbuotojams teko įveikti daugybę iššūkių:

- Įdiegti kokybiškų vaistų kūrimui naują gamybos sistemą, 2004 m. prieš Lietuvos įstojimą į Europos sąjungą;
- Įsijungti ir įsitvirtinti naujų vaistų eksporto rinkose;
- Bendradarbiaujant su analogiškos veiklos įmonėmis, užtikrinti vaistų produkcijos kokybę ir konkurencingumą.

Dabar UAB „Aconitum“ yra kuriami, gaminami augaliniai nereceptiniai ir receptiniai vaistiniai bei homeopatiniai preparatai ir maisto papildai, kurie eksportuojami į daugiau kaip 85 pasaulio šalis.

Ši įmonė atlieka pilną produkto sukūrimo ir gamybos procesą: yra įdiegusi vaistų gamybos tris kokybės sistemas (GMP, RASVT ir HALAL).

1999 metais įsteigta farmacijos įmonė ACONITUM, kuri yra viena iš lyderių Lietuvoje, pasiūliusi alternatyvą – mokslu pagrįstą ligų gydymą augalinėmis cheminėmis biologiškai veikliosiomis medžiagomis. Šios įstaigos Mokslo tarybos produktų vystymui Lietuvos ir užsienio mokslininkai kuria ir gamina augalinius vaistus, biomedicininis preparatus ir maisto papildus.

Siekiami aukščiausios kokybės

1999 m., įkurtoje farmacijos įmonėje, iš pradžių, buvo gaminami homeopatiniai preparatai rankiniu būdu ir darbuotojams teko įveikti daugybę iššūkių:

- Įdiegti kokybiškų vaistų kūrimui naują gamybos sistemą, 2004 m. prieš Lietuvos įstojimą į Europos sąjungą;
- Įsijungti ir įsitvirtinti naujų vaistų eksporto rinkose;
- Bendradarbiaujant su analogiškos veiklos įmonėmis, užtikrinti vaistų produkcijos kokybę ir konkurencingumą.

Dabar UAB „Aconitum“ yra kuriami, gaminami augaliniai nereceptiniai ir receptiniai vaistiniai bei homeopatiniai preparatai ir maisto papildai, kurie eksportuojami į daugiau kaip 85 pasaulio šalis.

Ši įmonė atlieka pilną produkto sukūrimo ir gamybos procesą: yra įdiegusi vaistų gamybos tris kokybės sistemas (GMP, RASVT ir HALAL).

Įmonės veiklos inovatyvumas

Naujausios technologijos diegiamos įmonės laboratorijose ir gamyboje, naudojant tvarią energiją (geoterminę šildymo ir šaldymo sistemas, saulės kolektorius). Visa tai įgalina sumažinti 80% elektros energijos ir gamtinių dujų suvartojimą gamyboje, kartu sumažinant anglies dvideginio emisiją ir užtikrinant inovatyvią bei tvarią farmacinių preparatų gamybą.

UAB „Aconitum“ kartinės vertybės: kokybė, pilnas gamybos procesas, technologinė pažanga ir inovacijos – įvertintos Lietuvoje ir pasaulyje.

UAB „Aconitum“ farmacinės veiklos įvertinimas

UAB „Aconitum“ produktų linija „Rami širdis“, pagaminta prieš 10 metų, yra įvertinta ir užima pirmą vietą širdies preparatų kategorijoje Lietuvoje, pagal 2023 m. UAB *Softident* duomenis.

Įmonės veiklos inovatyvumas

Naujausios technologijos diegiamos įmonės laboratorijose ir gamyboje, naudojant tvarią energiją (geoterminę šildymo ir šaldymo sistemas, saulės kolektorius). Visa tai įgalina sumažinti 80% elektros energijos ir gamtinių dujų suvartojimą gamyboje, kartu sumažinant anglies dvideginio emisiją ir užtikrinant inovatyvią bei tvarią farmacinių preparatų gamybą.

UAB „Aconitum“ kartinės vertybės: kokybė, pilnas gamybos procesas, technologinė pažanga ir inovacijos – įvertintos Lietuvoje ir pasaulyje.

Šioje įmonėje vykdoma gamyba: epigenetinės produktų linijos „Vironox“, sudarytos iš 7 preparatų, kuriuos gydytojai ir vaistininkai rekomenduoja visuomenės sveikatinimui bei populiaros ir seniai vartojamos vaistų linijos: *Livosil, Saldus miegas, NoAGE* ir *Supra Formule*.

UAB „Aconitum“ pripažinti „Metų gaminio“, „Metų eksportuotojo“ ir „Inovacijų lyderio“ titulai.

Be to ši įstaiga yra tarp 7% Lietuvos įmonių, patekusių į Rekvizitai.LT „TOP įmonių 2021“ sąrašą.

UAB „Aconitum“ veikos perspektyvos

UAB „Aconitum“ kompleksiskai bendradarbiaudama su Lietuvos ir užsienio mokslo bei verslo institucijomis tarpdisciplininiu medicinos, biologijos ir statybos technologijų žinių pagrindu kuria ir siūlo naujoves – interjero dekoru ir šilumos bei garso izoliacines medžiagas. Visa tai pakeis visuomenės požiūrį į sveikatai naudingų statybinių medžiagų tvarų ir racionalų naudojimą.

UAB „Aconitum“ vadovės veiklos charakteristika

UAB „Aconitum“ savininkė ir generalinė direktorė gydytoja dr. Rima Balanaškienė, dirbanti nuo 1999 m. iki dabar, jos veikla yra įvertinta pripažinta Lietuvoje ir pasaulyje už indėlį į farmacijos biotechnologijos mokslo ir verslo sritis:

2016 metais jai Lietuvos Respublikos Ūkio ministerija suteikė nominaciją „Versli moteris“;

2018 metai nominuota Europos Komisijos konkurse „Europos Sąjungos premija moterims novatorėms“/„EU Prize for Women Innovators 2018“;

2020 metais nominuota Metų vadove (Excellence in Pharma: CEO of the Year) prestižiniame pasaulio farmacijos renginyje „CPHI Pharma Awards“ už inovatyvius sprendimus farmacijoje;

2021 metais ji pateko į 20 geriausių verslininkų inovatorių sąrašą *Giada Palmos* knygoje „20 Women for Innovation“;

2022 metais ji tapo „Inovacijų agentūros Sveikatos technologijų ir biotechnologijų darbo grupės“ nare;

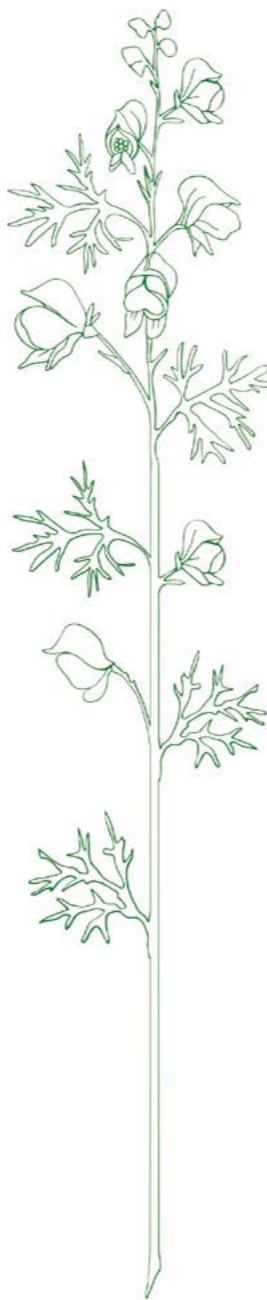
2023 metais ji išrinkta Lietuvos atstove „European Innovation Council“ ;

2024 metais jai suteikta Lietuvos Pramonininkų konfederacijos „Vytauto Andriaus Graičiūno nominacija“ už vaistų gamybos pramonėje diegiamas naujausias tvarias technologijas.

2024 metais sausio 26 d. Lietuvos pramonininkų konfederacijos narė, UAB „Aconitum“ savininkė ir generalinė direktorė dr. Rima Balanaškienė tapo Europos inovacijų tarybos (EIC) nare. Ji – pirmoji tarybos narė iš Lietuvos. **EIC misija** yra identifikuoti, finansuoti ir palaikyti aukšto poveikio inovacijas ir inovatyvias įmones Europoje.

UAB „Aconitum“ įsteigta adresu: *Inovacijų g. 4, Biruliškių k. Kauno raj.*

UAB „Aconitum“ augimo istorija

- 2024 m.**
Įsteigta Aconitum Swiss Sarl
- 2021 m.**
Pagaminta pirmoji kosmetikos priemonė
- 2020 m.**
Pagamintas pirmasis dezinfekantas
- 2018 m.**
Pirmoji pašaro papildų linija
- 2012 m.**
Įsteigta GmbH Akses Swiss
- 2009 m.**
Pirmasis augalinis vaistas
- 2007 m.**
Įrengiama gamybinė bazė Kaunas LEZ
- 2004 m.**
Įgyjamas GMP sertifikatas
- 2002 m.**
Pirmasis maisto papildas
- 2002 m.**
Įgyjamas RVASVT sertifikatas
- 2001 m.**
Pirmasis homeopatinis vaistas
- 1999 m.**
Įkuriama įmonė ACONITUM. 100% lietuviškas kapitalas

UAB „Aconitum“ yra tarp 7% Lietuvos įmonių, patekusių į Rekvizitai.LT „TOP įmonių 2021“ sąrašą.

aconitum 25 metų veikla ir perspektyvos: fotoreportažas

2022 m. gegužės 4 d. 22 kartą paskelbti Lietuvos pramonininkų konfederacijos (LPK) kasmetinio konkurso „Lietuvos metų eksportuotojas“ nominantai. 2022 m. eksportuotojais pripažintos 11 įmonių dvejose įmonių grupėse pagal jų dydį. Nominaciją „Lietuvos metų eksportuotojas 2022“ Vidutinių įmonių grupėje apdovanojimą pelnė: UAB „Aconitum“.

Delfi Ilgaamžiškumo konferencijoje LONGEVITY Farmacijos įmonės „Aconitum“ generalinė direktorė dr. Rima Balanaškienė

Metinėje LPK konferencijoje LPK prezidentas Vidmantas Janulevičius įteikia Vytauto Andriaus Graičiūno nominacijos laureatei UAB Aconitum generalinei direktorei dr. Rimai Balanaškienei. Šis apdovanojimą už sėkmingą praktinę vadybinę veiklą vaistų gamybos pramonėje, diegiant naujausias tvarias technologijas.

Farmacijos įmonės darbuotojai: dr. Vladas Sniečkus, Vytaute Balanaškaitė-Šatė, Akvilė Biliūtė, Diana Zasmauskienė Cosmoprof parodoje Bolonijoje, Italija, 2024

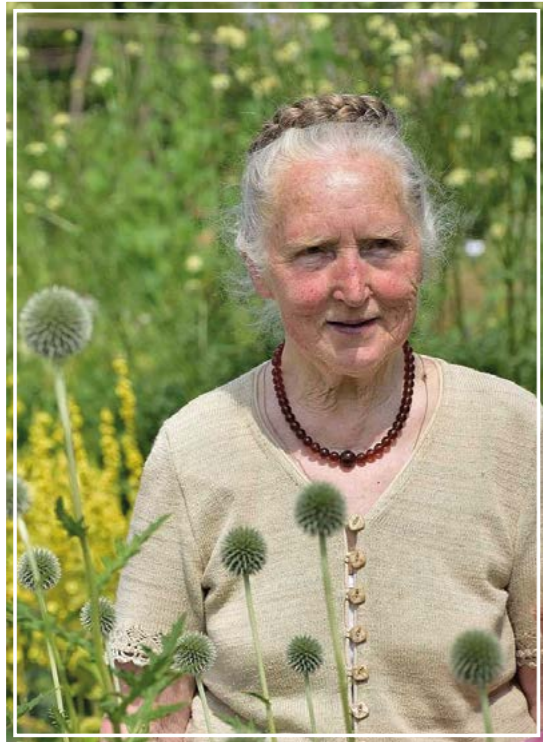

UAB „Aconitum“ svečiai: Ekonomikos ir inovacijų (EIMIN) viceministrė Erika Kuročkina ir Kauno verslo moterų tinklo narės

Dr. Rima Balanaškienė su dukra Vytaute Balanaškaite – Šate įmonės veiklos vadove.

Provizorė Jadvyga Balvočiūtė – ekologinės vaistažolininkystės pradininkė Lietuvoje, minint Jos 80 gimimo metų jubiliejų!

80-ojo Jubiliejaus proga Lietuvos farmacijos sąjungos valdyba sveikina Kolegę Jadvygą Balvočiūtę – provizorę, aukščiausios kvalifikacijos farmakognostę, augalų taksonomijos ir nomenklatūros specialistę-botanikę, verslininkę – Lietuvoje profesionalaus vaistažolių ekologinio ūkio pradininkę-įkūrėją ir vadovę.

Jadvyga Balvočiūtė gimė 1944 m. balandžio 8 d. Gyvulių kaime Mažeikių rajone ties Virvytės ir Ventos santaka (Viekšnių valsčius).

Nuo vaikystės Jadvyga žavėjosi augalais, pirmųjų liaudies medicinos žinių ji gavo iš savo senelės. Didelę įtaką provizoriaus profesijos pasirinkimui turėjo Viekšnių vaistinės vedėjas Juozas Aleksandravičius (1896–1977).

1968 m. ji baigė Kauno medicinos instituto Farmacijos fakultetą, įgydama provizorės (vaistininkės) specialybę ir pradėjo dirbti vaistinėje provizorės pareigose.

2000 m. Sveikatos apsaugos ministerijos Farmacijos specialistų atestavimo komisija patvirtino Jadvygai Balvočiūtei provizoriaus farmakognosto aukščiausiąją kvalifikacinę kategoriją.

Mokslinė veikla: 1972-1990 m. Jadvyga Balvočiūtė dirbo mokslinį darbą Lietuvos Mokslų akademijos Botanikos instituto Kauno botanikos sodo Vaistinių augalų laboratorijoje. Be to, ji vadovavo Kauno Botanikos sodo sėklų mainų, vykdomų su pasaulio

Botanikos sodais, laboratorijai ir kūrė floros skyriaus ekspozicijas.

Jos mokslinio darbo rezultatai atsispindi daugiau 30 mokslinių ir 70 mokslo populiarinimo publikacijų bei knygų.

Pedagoginė veikla: Kauno medicinos mokykloje dėstė Botanikos kursą, vedė laboratorinius darbus ir mokomąsias praktikas farmakoteknikos specialybės studentams.

Lietuvoje profesionalaus vaistažolių ekologinio ūkio pradininkė - įkūrėja ir vadovė. Lietuvai atgavus Nepriklausomybę, ji grįžo į tėviškę; Gyvulių kaimą, Mažeikių rajone.

1990–2002 m. Jadvyga Balvočiūtė dirbo Kamanų valstybiniame rezervate biologės pareigose. Tuo laikotarpiu ji aktyviai dalyvavo Vilniaus Universiteto Ekologijos instituto projekte, skirtame Lietuvos vietinės floros įvairovės išsaugojimui, steigiant valstybinius ir vietinės reikšmės draustinius.

Viekšniuose įkūrė individualią įmonę – vaistinę „Jadvygos žolės“.

Politinė veikėja: nuo 1993 m. Tėvynės sąjungos Akmenės rajono skyriaus narė; 1995-1997 m. ir 1997-2000 m. Akmenės rajono savivaldybės tarybos narė.

Visuomenės veikėja: Lietuvos botanikų draugijos, Lietuvos Farmacijos sąjungos, Biologinės įvairovės tyrimo draugijos ir Ekologinės žemdirbystės bendrijos „Gaja“ narė.

Veiklos įvertinimas. Provizorė Jadvyga Balvočiūtė už nuopelnus Farmacijos, Gamtos ir Farmakognozijos mokslui, studijoms bei praktikai nacionaliniu mastu bei mokslo žinių sklaidą apie sveiką gyvenimą įvertinta:

- Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės – ji apdovanota ordinu „Už nuopelnus Lietuvai“ (dekretas 1K-1217);
- Lietuvos Farmacijos sąjungos – jai suteiktas Lietuvos farmacijos sąjungos Garbės nario vardas.

*Prof. dr. habil. Ona Ragažinskienė
Lietuvos Farmacijos sąjungos prezidentė
Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sodas*

Tarptautinės farmacijos federacijos (FIP) veiklos aktualijos

Prof. Ona Ragažinskienė, LFS prezidentė
Vaistininkė magistrė Rūta Matulaitienė, LFS atsakingoji sekretorė

Inovacijos sveikatos priežiūros ateičiai

Paul Sinclair, AM

Tarptautinės farmacijos federacijos (FIP) prezidentas

Sveikatos priežiūros naujovių potencialas yra didžiulis ir žada pakeisti ligų prevencijos, diagnozavimo ir gydymo būdus. Tobulėjant technologijoms, duomenų analitikai ir tarpdalykiniam bendradarbiavimui, artimiausiu metu, sveikatos priežiūros pramonė išgyvens reikšmingus pokyčius.

Viena didžiulį potencialą turinti sritis yra **tiksloji medicina**, kuri pritaiko medicininį gydymą individualiems pacientams, atsižvelgiant į jų unikalią genetiką, gyvenimo būdą ir aplinkos veiksnius. Sparti genomikos ir molekulinės biologijos pažanga atvėrė kelį individualizuotoms terapijoms, leidžiančioms sveikatos priežiūros paslaugų teikėjams atlikti tikslines intervencijas su didesniu veiksmingumu ir mažesniu šalutiniu poveikiu.

Be to, **dirbtinis intelektas (AI)** ir mašininis mokymasis daro revoliuciją sveikatos priežiūros srityje, padidindami diagnostikos tikslumą, numatydami ligų pasekmes ir optimizuodami gydymo planus. Dirbtinio intelekto valdomi algoritmai gali analizuoti daugybę pacientų duomenų, nustatyti modelius ir suteikti

vertingų įžvalgų sveikatos priežiūros specialistams, padedančius anksti nustatyti ligas ir priimti sprendimus.

Telemedicina, telefarmacija ir nuotolinis pacientų stebėjimas taip pat tapo transformuojančiomis naujovėmis, išplečiančiomis sveikatos priežiūros paslaugas į atokiais vietoves ir gerinančios prieinamumą bei patogumą pacientams. Virtualios konsultacijos, nešiojami prietaisai ir nuotolinio stebėjimo įrankiai palengvina nuolatinį sveikatos stebėjimą, ankstyvas intervencijas ir geresnį ligų valdymą.

Be to, **didelių duomenų analizės ir sveikatos priežiūros duomenų integravimas** gali suteikti vertingų įžvalgų apie gyventojų sveikatos valdymą, ligų stebėjimą ir visuomenės sveikatos planavimą. Naudodami išsamius duomenų rinkinius, mokslininkai ir politikos formuotojai gali nustatyti tendencijas, numatyti ligų protrūkius ir sukurti tikslias intervencijas bendruomenės sveikatos rezultatams pagerinti.

Vaistininkai atlieka pagrindinį vaidmenį skatinant sveikatos priežiūros naujoves visose aplinkose. Jų patirtis vaistų, prieinamumo pacientams, vaistų valdymo pareigos, bendradarbiavimo pobūdis, poveikis visuomenės sveikatai, technologijų pritaikymas ir indėlis į priežiūros tęstinumą pabrėžia jų nepakeičiamą padėtį sveikatos sektoriuje. Jų aktyvus įsitraukimas užtikrina novatoriškos praktikos integravimą į kasdienę sveikatos priežiūrą, todėl pagerėja pacientų rezultatai, saugumas ir bendra sveikatos priežiūros pažanga.

Apibendrinant: sveikatos priežiūros naujovių potencialas yra didžiulis, suteikiantis galimybę teikti labiau individualizuotą, efektyvesnę ir ekonomišką priežiūrą. Priimdami šią pažangą ir skatindami inovacijų kultūrą, galime įsivaizduoti ateitį, kurioje sveikatos priežiūra būtų tikrai orientuota į pacientą, prevencinė ir tvari.

2023 m. FIP metinė ataskaita

2024 gegužės 13 dieną pakelta 2023m. FIP metinė ataskaita, kurioje pristatomas *ONE FIP* metodas visuose vaistininko profesijos sektoriuose, FIP darbo programos ir pasiekimai 2023 metais, tokie kaip dalyvavimas rengiant Pasaulio sveikatos organizacijos susitarimo projektą dėl pandemijos, federacijos susitarimo su Jungtinių Tautų Švietimo organizacija atnaujinimą, Mokslo ir kultūros organizacija (UNESCO) dėl UNITWIN tinklo dėl pasaulinio farmacijos švietimo plėtros ir antrojo FIP-UNESCO UNITWIN kompetencijos centro Pietryčių Azijoje atidarymo.

Ataskaitos duomenys randami FIP tinklalapyje: <https://www.fip.org/file/5865>

Pasaulio vaistinėse vykdoma vakcinacija – FIP tyrimų duomenimis

2024 metų balandžio 30 dieną paskelbtoje naujoje FIP pasaulinės žvalgybos ataskaitoje pateikiama išsamiausia ir reprezentatyviausia apžvalga apie tai, kaip kito vaistininkų, kurie vykdo vakcinaciją, vaidmuo vaistinėse.

Ataskaita „Vaistinės panaudojimas skiepijant visą gyvenimą“ yra pagrįsta nauja 73 šalių apklausa ir apima FIP 2016, 2019/20 ir 2022 m. surinktus įrodymus, pateikiant išsamų vaizdą apie 120 šalių (tame tarpe ir Lietuvos farmacijos sąjungos) ir teritorijų. Gautų tyrimų duomenimis nuo 2020 m. vaistinėse teikiama vakcinacija išaugo 64 proc.

„Šiuo metu 56 šalyse vaistinėse yra vykdoma vakcinacija, o 22 šalyse šios paslaugos leidžiamos vykdyti nuo 2020 m. Imunizacija nuo užkrečiamųjų

ligų, kurių galima išvengti skiepais, ne tik sumažina sergamumą ir mirtinumą, bet ir mažina spaudimą sveikatos priežiūros sistemoms. Tai svarbus indėlis į visuotinę sveikatos apsaugą“, – teigia FIP Pasaulinės farmacijos observatorijos direktorius prof. Ianas Batesas.

Kartu su ataskaita pateikiamas pasaulinis internetinis atlasas, kuriame siūlomos interaktyvios priemonės, leidžiančios ištirti vaistininkų vaidmens pažangą ir statusą vakcinacijos paslaugų srityje.

Atlasą galite rasti FIP tinklalapyje, nuoroda: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiYzZM0MWU1N2M0WRhMi00MDhLTjZjItYTk4ZTM5ODIzZmJk2liwidCI6ImZlZmNjNDdmLTc2ZGYtNGRmOS1hNWZiLWNiZjE4ZTRhOWYzZSIsImMiOiJl9&pageName=ReportSectionaf576ad8d88ce191179e>.

Tyrimo santrauką galite rasti FIP tinklalapyje, nuoroda : <https://www.fip.org/file/5848>

FIP nariai dalyvavo 77-oje Pasaulio sveikatos asamblėjoje

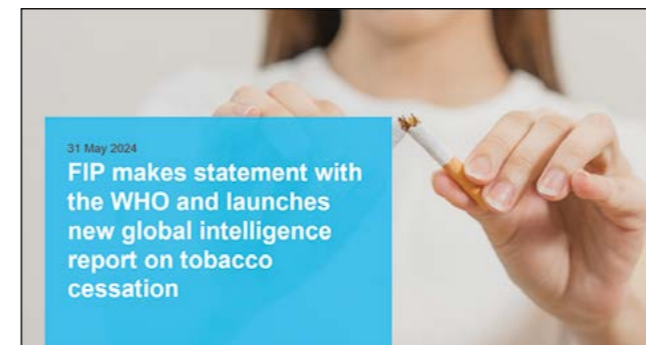
2024 m. birželio 1 d. Ženevoje, Šveicarijoje vyko Pasaulio sveikatos asamblėja (WHA) misija „Viskas sveikatai, sveikata visiems“, kurios tikslas gerinti sveikatos rezultatus visame pasaulyje kolektyvinio bendradarbiavimo pastangų dėka.

Pasaulio sveikatos asamblėjoje (WHA), dalyvavo FIP delegacija, kurią sudarė FIP pareigūnai, biuro darbuotojai ir atstovai iš 8 narių organizacijų (iš Bosnijos ir Hercegovinos, Kongo Demokratinės Respublikos, Jungtinės Karalystės).

FIP delegatai Ženevoje subūrė kolektyvą, kuris dirbtų kartu, vertinant vaistininko profesiją ir jo vaidmenį sveikatos priežiūros sistemoje ir dalyvautų kampanijos „Think Health, Think Pharmacy“ veiklos tikslų vykdyme.

FIP delegacija pasisakė už vaistininko profesiją keliose srityse, įskaitant neužkrečiamas ligas, imunizaciją, atsparumą antimikrobinėms medžiagoms ir socialinius sveikatą lemiančius veiksnius, tiek asamblėjoje, tiek daugelyje šalutinių renginių.

Daugiau informacijos apie 77-ąją Pasaulio sveikatos asamblėją pateikiama FIP tinklalapyje: <https://www.fip.org/file/5892>.

FIP ir PSO pareiškimas bei nauja ataskaita apie vaistininko vaidmenį su pacientais prieš rūkymą

2024 metų gegužės 31 dieną, Pasaulinę dieną be tabako, Tarptautinė farmacijos federacija (FIP) ir Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) paskelbė bendrą pareiškimą, kuriame pateiktos šios rekomendacijos:

- tabako vartojimo kontrolės nacionalinių programų kūrimas;
- vaistinių asociacijų iniciatyvomis veiklos planų parengimas ir jų įgyvendinimas, įtraukiant vaistininkus kovai prieš tabako naudojimą.

Pareiškime nurodoma keletas veiklos būdų rekomendacijų vykdymui, siekiant šio tikslo:

Planingai vadovauti kuriant politikos gaires, suburiant žmogiškuosius išteklius šios veiklos vykdymui.

„Šiame pareiškime pabrėžiamas įvairių šalių sveikatos priežiūros specialistų bendradarbiavimo principas, reaguojant į neatidėliotą poreikį padėti daugiau kaip 1,25 milijardo pasaulio tabako vartotojų. Jei visose pasaulio vaistinėse kiekvienas vaistininkas kasdieną rekomenduotų bent vienam tabako vartotojui rūkymo metimo būdus – tai šis kolektyvinis veiksmas pasiektų daugiau negu keturis milijonus vartotojų per vieną dieną“, – teigė PSO skyriaus be tabako skyriaus vadovas Vinayak Prasad.

FIP paskelbtoje naujoje pasaulinės žvalgybos ataskaitoje apie vaistininko teikiamus paslaugos būdus prieš rūkymą, pateikta literatūros duomenų a apžvalga ir FIP narių organizacijų 78 šalyse (tame tarpe ir Lietuvos Farmacijos sąjunga) apklausos išvados, paaiškinančios paslaugų prieinamumą, apimtį, finansavimo mechanizmus, atlyginimų modelius ir reguliavimo sistemas.

Prieiga prie visos ataskaitos prieinama tik FIP nariams.

Sutrumpinta versija prieinama visiems FIP tinklalapio nuorodoje: <https://www.fip.org/file/5873>

Nauja FIP kampanija propaguoja vaistininkų profesiją visame pasaulyje

2024 metų gegužės 23 dieną FIP pradėjo naują pasaulinę kampaniją „*Think Health, Think Pharmacy*“, kurios tikslas pažymėti bei išaiškinti vaistininko veiklos išskirtinę ir svarbią reikšmę sveikatos priežiūros sistemoje bei vaistininko darbo vietas - vaistinės - pripažinimą sveikatos priežiūros sistemos įstaiga.

Iki šiol žinios apie farmacijos pažangią praktiką nesuprantamos daugelyje šalių: vaistinės suvokiamos tik kaip komercinės įmonės, o ne kaip sveikatos priežiūros sistemos įstaigos – tai trukdo vaistininkams teikti kokybiškas Farmacinės priežiūros paslaugas.

„Vaistininko profesija aukštai įvertinta pasaulyje žmonių sveikatos ir gyvybės gelbėjime, ypač COVID-19 pandemijos metu.

Kampanija „*Think Health, Think Pharmacy*“ strategiškai įvertina vaistininkų darbo svarbą sveikatos priežiūros sistemos srityje ir skatina Farmacinės priežiūros paslaugų kiekybės ir kokybės užtikrinimą visame pasaulyje“, – pranešė FIP prezidentas Paulas Sinclairas (Paul Sinclair).

Ši kampanija „*Think Health, Think Pharmacy*“ vykdo šešis pagrindinius tikslus:

1. Vaistininkai yra sveikatos priežiūros sistemos specialistai.
2. Vaistininkai yra labiausiai prieinami pirminiai paslaugų tiekėjai sveikatos priežiūros sistemoje.
3. Vaistininkai – farmacijos specialistai, teikiantys platų Farmacinės priežiūros paslaugų spektrą.
4. Vaistininkai yra farmacijos specialistai, turintys didelį visuomenės pasitikėjimą.
5. Vaistininko profesinė veikla buvo įvertinta sveikatos sistemoms per COVID-19 pandemiją ir tai vyksta iki šiol.
6. Kai kurių šalių vyriausybės, atkreipė į tai dėmesį, darydami pakeitimus, kad palengvintų Farmacinės priežiūros paslaugų prieinamumą bendruomenėms, kurias teikia vaistininkas.

LIETUVOS FARMACIJOS SAJUNGOS XXXIX SUVAŽIAVIMAS
IR TARPTAUTINĖ MOKSLINĖ-PRAKTINĖ KONFERENCIJA
„FARMACIJA: NUO TRADICIJOS IKI INOVACIJOS“

XXXIX CONGRESS OF THE LITHUANIAN PHARMACEUTICAL
ASSOCIATION AND THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC –
PRACTICAL CONFERENCE "PHARMACY: FROM TRADITION
TO INNOVATION"

Šeštadienis, 2024 m. rugsėjo 28 d. Sukilėlių pr. 13, Kaunas, Lietuva.

Konferencijos organizatoriai: Lietuvos farmacijos sąjunga
žurnalas „Lietuvos Farmacijos Žinios“.

Konferencijos tikslas – pristatyti nacionalines ir tarptautines farmacijos tradicijas, mokslo ir praktikos naujoves bei inovacijas.

Konferencija skirta visų profesinių kvalifikacijų vaistininkams, vaistininko padėjėjams (farmakotchnikams.)

Kvalifikacijos kėlimo pažymėjimai (Sertifikatai) – kvalifikacijos kėlimo pažymėjimai išduodami konferencijos dalyviams, išklausiusiems pranešimus ir įsisavinusiems konferencijos medžiagą – išsiunčiami elektroniniu paštu per 30 dienų po renginio.

Programa / Program

Šeštadienis Rugsėjo 28, 2024, Sukilėlių pr. 13, Kaunas, Lietuva

Saturday, September 28, 2024

09.00-10.00	Registracija	Registration
	Plenarinė sesija / Plenary session I	
Posėdžio vadovai/ Chairpersons	Prof. Ona Ragažinskienė, Lietuva / Lithuania / <i>Konferencijos mokslinio komiteto pirmininkė / Chairperson of the Scientific Committee</i> Doc. Vaidas Skyrius, Lietuva / Lithuania / <i>Konferencijos organizacinio komiteto pirmininkas / Chairperson of the Organizing Committee</i>	
10.00-10.10	Konferencijos atidarymas Prof. Ona Ragažinskienė, LFS Prezidentė	Welcome speech / Opening of the conference Prof. Ona Ragažinskienė, President of the LPA

10.10-10.20	Sveikinimai Aurimas Pečkauskas, LR Sveikatos apsaugos ministras Prof. Ramunė Morkūnienė, LSMU Farmacijos fakulteto dekanė Dr. Nerijus Jurkonis, Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sodo direktorius Aigars Enins, Latvijos farmacininkų draugija (LFB)	Welcome addresses by: Aurimas Pečkauskas, Minister of Health of the Republic of Lithuania Prof. Ramunė Morkūnienė, Dean of the Faculty of Pharmacy at LSMU Dr. Nerijus Jurkonis, Director of Botanical Garden, Vytautas Magnus University Aigars Enins, Ex President of the Pharmacist's Society of Latvia (LFB)
10.20-10.30	Lietuvos Farmacijos Sąjungos Garbės nario vardo pripažinimas Nominantą pristato doc. dr. Vaidas Skyrius, LFS viceprezidentas	Awarding the title of Honorary Member of the Lithuanian Pharmaceutical Association The nominee is presented by Assoc. Prof. Dr. Vaidas Skyrius, LPA Vice President
10.30-11.00	Europos istorinių vaistinių ir vaistinių sodų maršruto tikslai ir veiksmai (2023–2026 m. veiksmų planas) Prof. Maria Luisa Vázquez de Ágredos Pascual, Asociacijos Aromas Itinerarium Salutis ir Valensijos universiteto paveldo direktorė, Ispanija	Goals and Actions of the European Route of Historical Pharmacies and Medicinal Gardens (Action Plan 2023-2026), Prof. Maria Luisa Vázquez de Ágredos Pascual, Director of Aromas Itinerarium Salutis and Director of Heritage of the University of València, Spain.
11.00-11.30	Latvijos vaistininkų draugijos (LFB) naujienos, švenčiant 30 metų veiklos jubiliejų Dace Kikute, Latvijos farmacininkų draugijos Prezidentė	30th anniversary of LFB: Updates from the Pharmacist's Society of Latvia Dace Kikute, President of the Pharmacists' Society of Latvia
11.30-12.00	Maža šalis farmacijos pasaulio vandenyne Dr. Rima Balanaškie, UAB Aconitum generalinė direktorė	A small country in the ocean of the pharmaceutical world Director- Dr. Rima Balanaškie, Director General of "Aconitum" JSC
12.00-12.30	Atgaivos pertraukėlė / Paroda	Refreshment break / Exhibition
12.30-13.00	Baltijos šalių farmacijos rinkos aktualijos ir perspektyvos Andrius Giržadas, IQVIA Baltijos šalių vadovas	The pulse and innovations of the Baltic pharmaceutical market Andrius Giržadas, Head of IQVIA Baltic State
13.00-13.30	Šiuolaikinių studentų ir jaunų darbuotojų kartos bruožai: kaip juos sudominti, įtraukti ir motyvuoti darbui Doc. dr. Vilija Stanišauskienė, Kauno technologijos universitetas, Lietuva	Characteristics of today's generation of students and young workers: how to interest, engage and motivate them for work Assoc. Prof. Dr. Vilija Stanišauskienė, Kaunas University of Technology, Lithuania
13.30-14.00	Infekcinių ligų epidemiologinė situacija ir jų prognozės Europoje Epidemiologė Daiva Razmuvienė, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras (NVSC)	The epidemiological situation of infectious diseases and their prognosis in Europe Epidemiologist Daiva Razmuvienė, National Public Health Center (NVSC)
14.00-15.10	Pietų pertrauka	Lunch break
15.10-15.20	Farmacinės veiklos aktualijos Lietuvoje Anželika Oraitė, Farmacijos politikos departamento direktorė Miglė Domeikienė, Farmacinės veiklos skyriaus vedėja Lietuvos Respublika Sveikatos apsaugos ministerija	Current issues of pharmaceutical activity in Lithuania Anželika Oraitė, Director of the Pharmaceutical Policy Department Miglė Domeikienė, Head of the Pharmaceutical activity Division The Ministry Health of the Republic of Lithuania
15.20-15.35	Farmacinės veiklos licencijavimas Auskė Dambrauskaitė, Farmacinės veiklos licencijavimo skyriaus vedėja, Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (VVKT)	Licensing of pharmaceutical activities Auskė Dambrauskaitė, Head of the Pharmaceutical Activities Licensing Division at the State Medicines Control Agency under the Ministry of Health of the Republic of Lithuania

15.35-16.00	Inovatyvių biofarmacinių vaistų kūrimas, gamyba ir testavimas Nerijus Bernotas, UAB Wellgem Biopharma Verslo vystymo direktorius	Development, manufacturing and testing of innovative biopharmaceuticals Nerijus Bernotas, Director Business Development of „Wellgem Biopharma“ JSC
16.00-16.20	Vaistininų kompetencijų plėtra racionalaus vaistų vartojimo skatinimui Prof. dr. Romaldas Mačiulaitis, Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komiteto pirmininkas	Development of pharmacists' competences for the promotion of rational use of medicines Prof. Romaldas Mačiulaitis, Chairman of the Committee for the Promotion of Rational Use of Medicines Chairperson of Committee
16.20-16.40	LFS veiklos ataskaita, aktualijos ir perspektyvos Prof. Ona Ragažinskienė, LFS prezidentė Vaistininė Birutė Michelkevičienė, LFS revizijos komisijos pirmininkė	LFS activity report, current affairs and prospects Prof. Ona Ragažinskienė, President of LPA Pharmacist Birutė Michelkevičienė, Chairperson of the Audit Commission
16.40-17.00	LFS veiklos strategijos 2024-2030 tvirtinimas Prof. Ona Ragažinskienė, LFS veiklos strategijos rengimo ir plėtros iniciatorė Vaistininė magistrė Justina Krukonytė, LFS veiklos strategijos rengimo ir plėtros koordinatore	Approval of the LFS activity strategy 2024-2030 Prof. Ona Ragažinskienė, The initiator and organizer of the LFS activity strategy preparation and development Master of Pharmacy Justina Krukonytė, Coordinator of the LFS Activity Strategy preparation and development
17.00-18.00	Vaistininio tribūna: Žalioji, tvari farmacija sąmoningumo ekonomikos amžiuje Prof. Ona Ragažinskienė, VDU Simona Šimulytė, VDU, Europos socialinio verslumo ugdymo ir inovatyvių studijų instituto vadovė	Pharmacist's grandstand: Green, Sustainable Pharmacy in the era of conscious economics Prof. Ona Ragažinskienė, VDU Simona Šimulytė, VDU, Head of the European Institute for Social Entrepreneurship Education and Innovative Studies
17.20-17.40	Diskusija dėl Farmakoteknikos studijų programos realizavimo ir vaistininų padėjėjų (farmakoteknikų) vaidmens Sveikatos apsaugos sistemoje Lietuvoje Moderatorė prof. Ona Ragažinskienė, LFS prezidentė	Discussion on the implementation of the Pharmacotechnics study program and the role of pharmacists' assistants (pharmacotechnicians) in the Health Protection System in Lithuania Moderator Prof. Ona Ragažinskienė, LFS President
17.40-18.00	Diskusija dėl alternatyvių vaistinių preparatų įsigijimo būdų, įskaitant ir galimybę juos parduoti „mobiliose vaistinėse“ Moderatorius doc. dr. Vaidas Skyrius, LFS Viceprezidentas	Discussion on alternative ways of purchasing medicines, including the possibility of selling them in "mobile pharmacies" Moderator Assoc. Prof. Dr. Vaidas Skyrius, LFS Vice President
18.00-19.00	Baigiamosios diskusijos Suvažiavimo ir tarptautinės konferencijos baigiamosios diskusijos ir rezoliucijos priėmimas Prof. Ona Ragažinskienė, LFS prezidentė Doc. dr. Vaidas Skyrius, LFS Viceprezidentas	Closing discussions Final Discussion and Resolution of the Congress and the International Conference Prof. Ona Ragažinskienė, LFS President Assoc. Prof. Dr. Vaidas Skyrius, LFS Vice President
Atsakingoji sekretorė/ Responsible secretary <i>Vaistininė / Pharmacist Rūta Matulaitienė</i>		
Organizacinis komitetas/ Organizing committee Pirmininkas/ Chairperson: Doc. Vaidas Skyrius		Mokslinis komitetas/ Scientific committee Pirmininkė/ Chairperson: Prof. Ona Ragažinskienė
Nariai/ Members: Vaistinininkas / Pharmacist Marius Aleksandravičius Vaistininė / Pharmacist Eglė Rasa Dieninytė Vaistininė / Pharmacist Giedrė Užsienienė		Nariai/ Members: Prof. Liudas Ivanauskas Prof. Valdas Jakštas Vaistininė/ Pharmacist Justina Krukonytė Vaistinininkas / Pharmacist Tautvydas Endriukaičius Veiklos audito magistrė / Master of Performance Auditing Simona Šimulytė

Lietuvos farmacijos sąjungos XXXIX suvažiavimas ir tarptautinė mokslinė – praktinė konferencija „Farmacija: nuo tradicijos iki inovacijos“

XXXIX Congress of The Lithuanian Pharmaceutical Association and The International Scientific – Practical Conference "Pharmacy: from Tradition to Innovation"

Kaunas, Lithuania, 2024

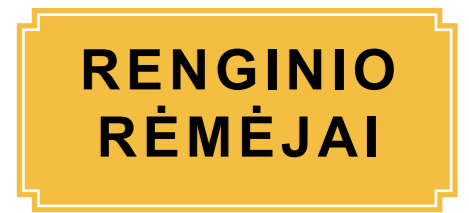
RĖMĖJAI

„Farmacijos naujienos 2024“ fotoreportažas

LFS tradicinio renginio „Farmacijos Dienos 2024“ – XXVI-oji tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „Farmacijos Naujienos“

2024 m. birželio 15-16 dienomis Kauno raj. kaimo turizmo sodyboje „Vila Pasaka“ vyko

Lietuvos Farmacijos sąjungos tradicinis vasaros renginys „Farmacijos Dienos 2024“ – XXVI-oji tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „Farmacijos Naujienos“.

Šio renginio pagrindinė misija – sutelkti farmacijos specialistus švietimo, rekreacijos ir pažintinės – praktinės veiklos vystymui įvairiuose Lietuvos regionuose.

Lietuvos Farmacijos sąjungos tradicinio vasaros renginio „Farmacijos Dienos“ veiklos sudėtinė dalis yra tradicinė tarptautinė mokslinė – praktinė konferencija „Farmacijos naujienos“, kurioje dalyvavo daugiau kaip 70 atstovų iš 32 skirtingų organizacijų ir trijų užsienio šalių.

Pagal nustatytą konferencijos darbotvarkę, pristatyti 9 pranešimai ir organizuota diskusija. Pranešimus skaitė ir diskusijoje dalyvavo Lietuvos ir užsienio mokslininkai, akademinės bendruomenės nariai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Farmacijos politikos departamento Farmacinės veiklos skyriaus vadovai ir specialistai, vaistininkai – praktikai bei medicinos ir farmacijos pramonės ir kompanijų atstovai.

Renginio metu pagerbti Lietuvos Farmacijos sąjungos nariai – jubilatai: ilgametis LFS viceprezidentas provizorius Kęstutis Ramanauskas ir LFS narė provizorė Irena Rastauskienė.

Šio renginio sudėtinė antroji dalis – Griškabūdžio kultūros centro praktinė programa, skirta rekreacijai ir kraštovaizdžio pažinimui. Gido ekskursija po miestelį ir XVIII a. vienintelio Lietuvoje aštuoniakampio plano medinio klasicistinių formų architektūros statinio – kulto pastato Griškabūdžio bažnyčios aplankymui.

Tarptautinės mokslinės konferencijos dalyviams kvalifikacijos kėlimo pažymėjimai išsiųsti elektroniniu paštu 30 dienų po renginio.

Detali informacija XXVI Farmacijos dienos 2024 – fotoreportaže ir konferencijos pranešimų santraukose.

Nuspręsta:

2025 m. birželio viduryje Vilniaus regione organizuoti Lietuvos Farmacijos sąjungos tradicinį vasaros renginį „Farmacijos Dienos 2025“ – XXVII-ąją tarptautinę mokslinę-praktinę konferenciją.

Iš Lietuvos farmacijos sąjungos „Farmacijos dienų (FD)“ istorijos...

1997 m. LD-1997 – pirmosios „Farmacijos dienos-97“ Tauragnuose.

1998 m. FD-98 – Kupiškio apylinkėse prie Puožo ežero.

1999 m. FD-99 – Pamario krašte, Nemuno deltoje, Rusnėje.

2000 m. FD-2000 – Palūšėje, Aukštaitijos nacionaliniame parke.

2001 m. FD-01 – Plateliuose, Žemaitijos nacionaliniame parke.

2002 m. FD-02 – Marcinkonyse, Dzūkijos nacionaliniame parke.

2003 m. FD-03 – Karklėje, šalia Girulių „Pasakos“ stovyklavietėje.

2004 m. FD-04 – Anykščiuose „Šilelio“ poilsio namų stovyklavietėje.

2005 m. FD-05 – Birštone, ant Nemuno kranto.

2006 m. FD-06 – Palūšėje, Aukštaitijos nacionaliniame parke.

2007 m. FD-07 – Latežerio stovyklavietėje netoli Druskininkų.

2008 m. FD-08 – Daugose irklavimo bazėje ant Daugų ežero kranto.

2009 m. FD-09 – Molėtų raj. prie Želvų ežero, „Želvynės“ kaimo sodyboje.

2010 m. FD-10 – Šilalės raj. Pagramančio regioniniame parke.

2011 m. FD-11 – Trakų istoriniame – nacionaliniame parke.

2012 m. FD-12 – Metelių regioniniame parke.

2013 m. FD-13 – Plateliuose, Žemaitijos nacionaliniame parke.

2014 m. FD-14 – Rusnėje, Nemuno deltos regioniniame parke.

2015 m. FD-15 – Anykščių apylinkėse, ant Rubikių ežero kranto.

2016 m. FD-16 – prie Rubikių ežero, „Ajerinės“ poilsiavietėje.

2017 m. FD-17 – prie Galvės ežero Trakuose.

2018 m. FD-18 – prie Sudervės, kaimo turizmo sodyboje „TrioVilla“.

2019 m. FD-19 – prie Lūšių ežero Palūšėje.

2020 m. FD-20 – neįvyko dėl COVID-19 pandemijos.

2021 m. FD-21 – Kauno raj. kaimo turizmo sodyboje „Vila Pasaka“.

2022 m. FD-22 – prie Sudervės, kaimo turizmo sodyboje „TrioVilla“.

2023 m. FD-23 – Ventės Ragas, Šilutės raj. Kintų sen., Ventės kaimas, Žvejų g. 13

2024 m. FD-24 – Prienių raj. Byliškių kaimo turizmo sodyboje „Vila Pasaka“

Informaciją parengė:

Prof. Ona Ragažinskienė LFS prezidentė, konferencijos mokslinio komiteto pirmininkė

Rūtos Matulaitienės ir Onos Ragažinskienės archyvų nuotraukos

Phytotherapy Innovative preparations

Sandra Bērziņa, pharmacist
Ex vice president of Latvian pharmacists' Society
Ex vice president of Europharm forum

Farmacijos Naujienos 2024. LFS conference. June 15-16

Through centuries

- 20th century has been a century of chemical synthesis of new molecules
- Several individual pharmacies grew up to big pharma (Bayer, Boehringer, Roche etc.) celebrated 100 years during last decades of 21st century
- Penicillin, birth control pills, antiretroviral medicines was a revolution in healthcare
- At the same time "chemical" century has spoiled people and even damaged health in some degree
- Up to 50% the approved drugs during the last decades of 21st century are from either directly or indirectly from natural products

Meta analysis by Institute of Pharmaceutical Biology, Goethe University, Frankfurt, Germany, 2023

- Herbal medicines are becoming increasingly popular among patients because they are well tolerated and do not exert severe side effects
- Nevertheless, they receive little consideration in therapeutic settings
- The study search was based on the database PubMed and concentrated on herbal medicines legally approved in Europe
- 141 articles were selected: 59 for psychosomatic disorders, 20 for gynecological complaints, 19 for gastrointestinal disorders, 16 for urinary tract infections, and 24 for upper respiratory tract infections
- For the majority of the studies, therapeutic benefits were evaluated by patient reported outcome measures (PROs)
- For psychosomatic disorders, gynecological complaints and UTI more than 80% of the study outcomes were positive, whereas the clinical benefit of herbal medicines for the treatment of UTI and gastrointestinal disorders was lower with 55%

Status Quo of present therapy strategies¹

- With the success of synthetic drugs along with the design of targeted therapies, herbal medicines have been eliminated from modern rational treatment strategies
- The most important obstacles for the use of HM in novel therapy strategies is that markers to measure clinical efficacy of herbal medicine have not been developed so far
- Markers of efficacy of herbal drugs could also be useful to distinguish between patients who could benefit from a therapy with herbal medicines from those who will not
- In the last years, more and more patients report on the perceive efficacy of herbal drugs and praise the absence of undesired side effects and good tolerability

1. Current state of research on the clinical benefits of herbal medicines for non-psychoactive ailments, Sandra B. et al. Pharmazie in pharmacology, Sept 2020

phytopresso

www.phytopresso.com

Value based premium product brand Phytopresso

- Concept:** Inspired by traditional medicine of Northern Europe and latest scientific findings, unique and modern recipes
- Product:** Liquid and dosed galenic form (shots), ensuring higher bioavailability
- Quality:** high quality plant extracts from EU, GMP certified production site

Phytopresso advantages

- Product line, with a pipe - line of several new formulations
- High demand in export to EU
- Clinical research under preparation
- Good taste!! (cranberries, apples, raspberries, cydonia)

Shots 60 ml N15

Atklāj iekšējo enerģiju ar mūsdienīgiem un augstvērtīgiem uztura bagātinātājiem

Composition and indications

- Immunity:** 3 different taste *Immuno booster*: 1,3/1,6 Beta glycos from *Saccharomyces cerevisiae*, fruits and flowers from *Sambucus niger*, horseradish root, L lysin, vitamins C un D₃ (960 SV/shot); cranberry/ raspberry/ apple juice
- Body protection:** (immunity, energy, detox, antibacterial) *Chlorophyllin Immuno booster*: 1,3/1,6 Beta glycos from *Saccharomyces cerevisiae* fruits and flowers from *Sambucus niger*, horseradish roots, L lysin, vitamins C un D₃ (960 SV/shot) Sodium – Copper Chlorophyllin from Mulberry tree
- Energy:** *Phyto-fit - amino*: L- carnitin, L- arginin, taxifolin rich (dihydrovercinin) from *Dauria larch wood*
- Body comfort:** *Phyto-uro-forte*: cranberries, birch (*Betula pendula*) leaf extract, goldenrod (*Solidago virgaurea*) extract
- Mental abilities:** *Think tank* ginseng, saffron pistills (2% safranal), vitamins B1, B3, B6
- Detox:** *Morning after party*: house apple leaf extract, cranberries, rosemary, peppermint and cinnamon extracts, ginger and eleuterococcus root extracts, red clover extract (5% isoflavones), B1 vit.

Capsules by composition and indications

- Morning Energy**: saffron, ginseng, B1, B3, B6, zink
- Hepato relieve**: Milk thistle seed, Dandelion root, great Burdock, Artichoke
- Relax safran**: Valerian, common Motherwort, Saffron, vitamins B, iodine

Farmacinės veiklos aktualijos Lietuvoje

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija

Miglė Čornickienė – Farmacinės veiklos skyriaus vedėja
Katalina Povilaitienė – Farmacinės veiklos skyriaus patarėja
2024-05-15

ESPBI IS plėtra – startas 2024 m. II pusmetis

- Nauda sveikatos priežiūros specialistams
- Nauda farmacijos specialistams
- Nauda pacientams

ESPBI IS plėtra – nauda sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistams

- Receptas atskiriamas nuo E025 ir E003 formų
- Išrašant receptą, išduodant vaistą bus pateikiama aktuali informacija apie vaistų tiekimą LR rinkai
- Bus pateikiama informacija, susijusi su vaisto saugumu, edukacine medžiaga
- Sukurtas naujasis skaičiaviklis
- Sukurtas A ir C sąrašų klasifikatorius
- Sukurti įvairūs sistemos *sudėties* (papildomi pasirinkimai, automatinis laukų pildymas, siūlomi pasirinkimai pažymėjus konkrečius laukus, automatinis datų skaičiavimas, atsižvelgiant į jau įsigytų vaistų kiekį ir t.t.)
- Supaprastinta eksterporaliųjų vaistinių preparatų recepto forma
- Realizuota galimybė (savarankiškai ir integruojant su eRecepto INR pranešimu) INR pranešimo informacija išsaugos ESPBI IS ir bus matoma gydytojui ir vaistininkui
- Realizuota galimybė integruoti išrašytą receptą, pasirolytą išdavimo (pardavimo) dokumentą

ESPBI IS plėtra – nauda sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistams

Vaistų tiekimo sutrikimai

- Specialistui užpildžius vaistų skiltį bendrinio arba konkrečiu vaisto pavadinimu bus pateikiama informacija ar yra tiekimo sutrikimas:
  - Jei pasirinktas bendrinis vaisto pavadinimas, tai parodo visus vaistus turinčius tą pačią bendrą pavadinimą, farmacinę formą ir stiprumą
  - Jei pasirinktas konkretus vaistas (yra žinomas NPAKD7), tai parodo konkretus vaisto sutrikimo įrašą
- Tiekimo sutrikimas yra tik informacinio pobūdžio pranešimas ir nedarys įtakos eRecepto išrašymui, eSveikatos Specialisto portalui, jei tiekimo sutrikimo statusas „Tiekiamas“, tai tokia informacija nerodoma
- Pateikiama informacija, kai „Netiekiamas“: vaisto pavadinimas, tiekimo sutrikimo tipas (būseną), numatoma vaisto tiekimo atnaujinimo data
- Galimos reikšmės: „Tiekiamas“, „Netiekiamas“, „Išduotas leidimas tiekti vaistą užsienio pakuote“

ESPBI IS plėtra – nauda sveikatos priežiūros specialistams

eRecepto išrašymo formoje įdiegtas A ir C sąrašų klasifikatorius „skirimo sąlygos“

- Skirimo sąlygos iš SAM 2000-01-28 įsakymo Nr. 49 „Dėl kompensuojamųjų vaistų sąrašų patvirtinimo“ ir SAM 2000-10-06 įsakymo Nr. 529 „Dėl Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašo (C sąrašo) patvirtinimo“. Skirimo sąlygas ESPBI IS gaus iš VLK SVEIDRA. Bus saugoma ESPBI IS duomenų bazėje. Informacija periodiškai sinchronizuosis su VLK SVEIDRA
- Skirimo sąlygos pagal: Gydytojo profesinę kvalifikaciją; Paciento diagnozę; Kompensaciją; Pasirinktą vaistą/MPP
- „Realizuoju laiku“ bus pateikiamos tekstinės skirimo sąlygos. Jei neatitinka skirimo sąlygų, bus rodomas klaidos pranešimas. Pakeitimų pradžioje tik įspėjamas pranešimas, vėliau pagal SAM nurodymą bus draudžiamoji klaida, kuri neleis pateikti dokumento

ESPBI IS plėtra – nauda sveikatos priežiūros specialistams

ŽYMOs

- „Zenklinio žymos“ žymima, kai sveikatos priežiūros specialistas nori išrašyti registruotą vaistą kitos EEE valstybės kalba paženklinomis pakuotėmis, skirtą pavieniams pacientams gydyti. Nuostata ne nauja, tiesiog įdiegiamas papildomas funkcionalumas.
- „Specialisto sprendimu“ žymima, kai sveikatos priežiūros specialistas (atitinkamai pagrindęs paciento medicinos dokumente) nori teisės aktais nustatytas atvejais pakartotinai naujame recepte išrašyti to paties stiprumo, farmacinės formos vaistinių preparatų ar kompensuojamąjį MPP, pvz. vaistų vagečių atveju ar sveikatos priežiūros specialistui paskyrus anksčiau įsigytus vaistinius preparatus vartoti kitai nei nurodyta ankstesniame recepte. Nuostata ne nauja, tiesiog įdiegiamas papildomas funkcionalumas.
- „Esant poreikiui“ žyma bus naudojama skiriant vaistinius preparatus, kompensuojamąsias MPP, MP, kuriuos pacientas gali įsigyti esant poreikiui, t. y. atskaidus recepte nurodytoms vartojimo indikacijoms (esant skausmui ir t. t.). Receptai, kurių galiojimo terminas yra ilgesnis nei 30 dienų (galiojimą nurodys sveikatos priežiūros specialistas) ir pagal kuriuos nėra atliktas nei vienas išdavimas, su žyma „Esant poreikiui“, nenustos galioti po 30 dienų.

ESPBI IS plėtra – nauda sveikatos priežiūros specialistams

Nelieka žymų „Ilgalaikiam gydymui“ ir „Gydymui tęsti“ bei su tuo susijusio „Išdavimų skaičiaus“ fiksavimo

- Kai recepto galiojimas ilgesnis nei 30 dienų, sveikatos priežiūros specialistui nereikia nurodyti vaisto išdavimo periodiškumo
- Realizuota galimybė farmacijos specialistui taikyti lankstų vaistinių preparatų ir kompensuojamųjų MPP pardavimą, atsižvelgiant į paciento poreikius ir finansines galimybes (kiekvieno išdavimo metu bus suformuotas naujas išdavimo dokumentas). Pacientas negalės įsigyti didesnio nei 3 mėn. gydymo ar vartojimo kursui skirto vaisto ar kompensuojamosios MPP kiekio (bus ir išimčių pagal teisės aktų reikalavimus)

ESPBI IS plėtra – nauda sveikatos priežiūros specialistams

Naujas eRecepto tipas Medicinos priemonėms (akinių lęšiams). Kompensuojamųjų akinių lęšių išrašymas ir išdavimas per eRecepto sistemą

- Kompensuojami akinių lęšių anksčiau būdavo išrašomi ir aptarnaujami per E027 formą
- Modernizavus eRecepto sistemą, kompensuojami akinių lęšių turės būti išrašomi ir išduodami per eRecepto sistemą
- Šio projekto apimtyje nėra numatyta galimybė akinių lęšių eReceptus aptarnauti per Nuotolinių vaistinių funkcionalumą

ESPBI IS plėtra – nauda sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistams

eRecepto posistemės kiti atnaujinimai

- Pranešimų siuntimas tarp specialistų (gydytojų ir farmacijos specialistų). Farmacijos specialistui sustabdžius receptą (pvz., nustatęs klaidą išrašytame recepte), automatiniai pranešimai receptą išrašiusiam gydytojui (ir pacientui). Pranešime bus nurodyta recepto sustabdymo priežastis
- Išrašymo ir išdavimo metu patogiau rodomi šiuo metu pacientu vartojami vaistai.
- Keičiasi pdf'ų pasirašymo ir saugojimo principas. *Recepto naujas būdas pasirašyti išrašomas vaistais*. Pasirašytas pdf'as bus perkeliamas į saugyklą ir duomenų mainuose nebus naudojamas. Įstaiga galės gauti norimo dokumento pdf'ą, tačiau šis pdf'as sugeneruojamas užklauso metu. Įstaiga galės pasirinkti gauti paprastą pdf'ą arba gauti Registrų centro patvirtintą pdf'ą su Registrų centro spaudu t. y. įstaigoms pdf'as bus pateikiamas ne su sveikatos priežiūros įstaigos ar gydytojo spaudu.

ESPBI IS plėtra – nauda pacientams

- Realizuoti automatiniai pranešimai (pacientas galės pasirinkti norimų gauti pranešimų aibę) – primumai, kad pvz.: baigiasi recepto galiojimas, išrašytas naujas receptas ir pan.
- Realizuota galimybė pasibaigus receptiniams vaistams, įskaitant ir kompensuojamuosius, ir kompensuojamosioms MPP, atitinkantiems SAM įsak. Nr. 112 (renigiamas projektas) nustatytus kriterijus, parduoti vaistus/MPP be galiojančio recepto (teisės akte nustatytam dienų skaičiui), farmacijos specialistui atlikus būtinus įrašus ESPBI IS
- Pacientui bus pateikiama informacija, susijusi su vaisto saugumu
- Realizuota galimybė tiesiogiai ESPBI IS sistemoje pateikti INR pranešimą. INR pranešimo informacija išsaugos ESPBI IS ir bus matoma gydytojui ir farmacijos specialistui

Sudėtinių vaistų išdavimas

- Jeigu elektroniniame recepte pacientui išrašomas sudėtinis vaistas, pacientui sutikus, galima išduoti sudėtinio vaisto sudedamąsias veikliąsias medžiagas atskirais vaistais
- Pagal elektroninį receptą, kuriame išrašytas sudėtinis vaistas, atskiri vaistai gali išduodami tik toje pačioje vaistinėje
- Išdavimo dokumente turi būti žyma „Išduoti vaistą atskiromis veikliosiomis medžiagomis“
- Netaikoma sudarant nuotolinę pirkimo pardavimo sutartį

Išdavimas dalimis (1)

- Nelieka žymų „Ilgalaikiam gydymui“ ir „Gydymui tęsti“ bei su tuo susijusio „Išdavimų skaičiaus“ fiksavimo
- Kai recepto galiojimas ilgesnis nei 30 dienų, sveikatos priežiūros specialistui nereikia nurodyti vaisto išdavimo periodiškumo, nebereiks pagrindimo (med. dokumentų apimtyje)
- Išdavimas dalimis vaistinėje galios visiems elektroniniams receptams ir 1 formos popieriniams
- Pacientas negalės įsigyti didesnio nei 3 mėn. gydymo ar vartojimo kursui skirto vaistinio preparato ar kompensuojamosios MPP kiekio (bus ir išimčių pagal teisės aktų reikalavimus)

Išdavimas dalimis (2)

Jei elektroniniame recepte vaistas ar kompensuojamoji MPP išrašytas ilgesniam nei trijų mėnesių gydymo/vartojimo kursui, farmacijos specialistas pacientui turi išduoti (parduoti) pagėdaujamą vaisto ar kompensuojamosios MPP gydymo/vartojimo kursui reikalingą kiekį dalimis, bet ne ilgesniam nei trijų mėnesių gydymo/vartojimo kursui, išskyrus atvejus (nurodant išdavimo dokumente žymą „Išduodamas didesnis vaisto/MPP kiekis“), kai:

- pacientas pagėdauja įsigyti didesnį nei trijų mėnesių ar visą išrašytą vaistinio preparato ar kompensuojamosios MPP reikalingą kiekį (pagal teisės aktus)
- nėra galimybių nepažeidžiant vaistinio preparato vidinės pakuotės išduoti (parduoti) vaistinio preparato dozuočių skaičiaus nei ilgesniam nei trijų mėnesių gydymo/ vartojimo kursui

Popierinio recepto duomenų suvedimas

Tilpas - skatinamas racionalus vaistų vartojimas, išvengiama galimų paknaudžiavimo abejų, daugiau istorinės informacijos sveikatos priežiūros specialistui ir farmacijos specialistui, efektyvesnis vaistų sąveikų tikrinimas

Realizuota galimybė farmacijos specialistui suvesti popierinių receptų duomenis:

- 1 formos receptų, kurie saugomi vaistinėje (minimali recepto duomenų aibė)
- Visi 2 formos, 3 formos ir 3 formos (šimties atvejais)

Carbamidas	5 400	4160
Nitroclorantolis	6 410	7165
Folifex	2 685	336
Sibrevelis	1 085	77
Tranexolis	1 997	246

3 formos per 1 kv. buvo išrašyta 68 827 receptai (el. virš 3 mln.), 0,027 proc.

112 pakeitimas – planuojamas įsigaliojimas 2024-10-01

- Iš esmės peržiūrimos VISOS 112 įsakymo nuostatos
- Suvienodinama elektroninių receptų galiojimo trukmė, ji gali būti tokia, kokia yra gydymo trukmė kompensuojamiems vaistams ir MPP ir nekompensuojamiems vaistams gali skirti iki 6 mėn.
- Išbraukiamos nuostatos susijusios su žymomis „Ilgalaikiam gydymui“, „Gydymui tęsti“, tačiau kurį laiką apyvarčioje bus dvių tipų receptai
- Bus siūloma nustatyti naują recepto įsigaliojimo terminą vietoje 5 dienų į 7 dienas ikiprieš tai išduoti pakanka iki datos
- Siūloma supaprastinti receptų saugojimo ir naikinimo tvarką
- Siūloma supaprastinti vaistų, kurių sudėtyje yra etanolis, kaip sudėtinė medžiaga, išdavimo reikalavimus

LNKC projekto veikla

- Gautas EK ir ES eHealth tinklo leidimas atverti duomenis kitom ES šalim.
- 112 įsakymo įsigaliojimo data 2024-05-02
- E. recepto duomenimis keičiamasi su Latvija ir Lenkija

LNKC projekto veikla

- Planuojami testavimai su Ispanija, Estija, Suomija, Čekija, Portugalija, Kroatija, Graikija, Kipru
- Nuolat vykdomas intensyvūs LNKC IS posistemės ir tarpvalstybinių paslaugų testavimai, kad būtų užtikrintas sklandus LNKC IS posistemės darbas
- Versijos atnaujinamos kas metus, šiuo metu atlikti LNKC sistemos Wave 7 versijos bandomieji testavimai

LNKC projekto veikla

(7 aptarnaujami ES receptų (legitimi V+K) 2024 m. Gegužės - birželio mėn.)

ES aptarnaujami lietuviški receptų skaičiai 2024 m. gegužės - birželio mėn.

Nuotolinė prekyba

Tikslas – iki 2027-12-31 pasiekti 0,5 proc. visų pardavimų. Pradinė reikšmė – 0,07 proc. 2024-05-31 dienos reikšmė – 0,12 proc. Siektinga reikšmė per mėnesį – 8500 receptų

Svarbu, nes:

- Tiriami, jog pagerės vaistų pereinamumas gyventojams, nuotoliniems nuo didžiųjų miestų
- Tiriami, jog rinkdamasis vaistą, pacientas galės išsirinkti patraukliausią kainą siūlančią vaistinę

Nuotolinės prekybos skatinimo iššūkiai

- Nepakankama pasiūla
- Pacientai nepasitiki nuotoliniu būdu teikiamos farmacinės paslaugos kokybe
- Ilgas pristatymo laikas

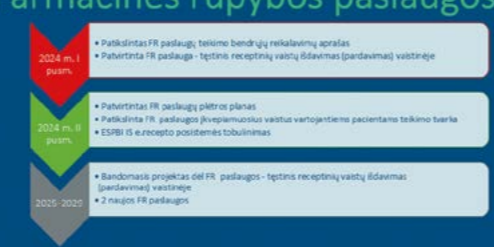

Kaip naudotis e. sveikatos portalu?

- E. sveikatos portalas/instrukcijos (esveikata.lt)
- Tekstinės instrukcijos:
  - Instrukcija kaip sukurti atstovėvam E. sveikatos sistemoje
  - Instrukcija kaip peržiūrėti laboratorinių tyrimų atsakymus
- Įšankstinės pacientų registracijos informacinės sistemos (IPR IS) instrukcija - nauji funkcionalumai
- Įšankstinės pacientų registracijos informacinės sistemos (IPR IS) instrukcija - anoniminė registracija

Farmacinės rūpybos paslaugos

- 2024 m. I pusr.
  - Patikrintas FR paslaugų teikimo bendrųjų reikalavimų aprašas
  - Patvirtinta FR paslauga - teptinis receptinių vaistų šūvavimas (pardavimui) vaistinėje
- 2024 m. II pusr.
  - Patvirtintas FR paslaugų plėtojimo planas
  - Patikrinta FR paslauga išvengiamųjų vaistų vartojimo pacientais teikimo forma
  - ESPII IS e-recepto posistemos tobulinimas
- 2023 - 2025
  - Bandomasis projektas dėl FR paslaugos - teptinis receptinių vaistų šūvavimas (pardavimui) vaistinėje
  - 2 naujos FR paslaugos

FR PASLAUGA

Receptinių vaistų tęstinis šūvavimas vaistinėje

Kai vaistai paskirti gydytojo ilgesniam nei 6 mėn. gydymo kursui

Gdytojas paskiria vaistus ilgesniam nei 6 mėn. gydymo kursui

Suscepstinis paciento dėl vaistų tęstinio šūvavimo vertinimas:

- Įvertinti gydytojas, įvertinti paciento sveikatos būklę ir atsižvelgiant į kitas rekomendacijas

Po 6 mėn. vaistų vartojimo, vaistai išduodami (parduodami) iš suteiktos FR paslauga ir nebustačius ar išsprendus su vaistų vartojimu susijusias problemas

[nauji daromi ESPII IS

Nauda:

- sutrumpėtų eilės pas gydytoją
- būtų stebima, kaip pacientas laikosi gydytojo rekomendacijų
- pacientas, jei reikia, lauku būtų nukreiptas pas gydytoją

Farmacinės rūpybos paslaugos - iššūkiai

- Sklaidesnio gydytojų ir farmacininkų bendradarbiavimo stoka
- FR paslaugos suprantamos kaip nesijusios su sveikatos priežiūros paslaugomis
- Efektyvesnė specialistų ir gyventojų edukacija apie paslaugų naudą
- Finansavimo šaltiniai

LFS INTERNATIONAL ACTIVITIES

AROMAS ITINERARIUM SALUTIS (AIS)

Aromas ITINERARIUM SALUTIS

2nd Annual International Forum on Historic Pharmacies and Medicinal Gardens

THE HYGEIA LEGACY
Building the Future from Heritage through Education

LFS INTERNATIONAL ACTIVITIES

CERTIFICATE OF MEMBERSHIP

LIETUVOS MEDICINOS IR FARMACIJOS ISTORIJOS MUZIEJUS

Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejus

LFS INTERNATIONAL ACTIVITIES

Supporting tobacco cessation and the treatment of tobacco dependence

LFS activities on against smoking, participating in the FIP global survey

LFS dalyvauja FIP organizuojamame pasauliniame tyrime

Tikslas įvertinti vaistinių profesionalios pagalbos reikšmę, metantiems ar planuojantiems mesti rūkyti asmenims.

LFS REGIONAL ACTIVITIES

ENSURING THE AVAILABILITY OF MEDICINES IN CRISIS SITUATIONS

24th BaltPharm Forum

Estonia | Pärnu | 12-14.04.2024

NATIONAL AND INTERNATIONAL ACTIVITIES OF THE LITHUANIAN PHARMACEUTICAL ASSOCIATION

Prof. Habil. Dr. Ona Ragaižienė
President of Lithuanian Pharmaceutical Association

LIETUVOS FARMACIJOS SĄJUNGOS ORGANIZACINIO DARBO STRUKTŪRA

- Vice prezidentas**
Doc. dr. Vaidas Siočius, Farmacijos magistras (vaistininko specialybė)
- Prezidentė**
Prof. dr. habil. Ona Ragaižienė
- LFS valdybos pirmininkas**
Marius Aleksandravičius, Farmacijos magistras (vaistininko specialybė)
- LFS atsakingoji sekretorė**
Rūta Matulienė

- Farmacijos specialybė (provizoriaus kvalifikacija)
- Nacionalinė Sveikatos tarybos nare
- LR Sveikatos apsaugos ministro įsakymu suleistas nusipelnęs Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojų vardu ir apdovanota nusipelnusio Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojo garbės ženklu
- Farmacijos magistras (vaistininko specialybė)
- 2023 m. patvirtinta asmenų sveikatos priežiūros praktikos sukurta, sudaranti tinką veros, asmenų priežiūros praktika pagal išplėstinę praktikos vaistininko profesinį kvalifikaciją

LFS NATIONAL ACTIVITY

April 24, 2024 National Health Council Meeting
Management of extreme situations and Health System resilience

Taryba, siekiant padidinti parengtųjų grėsmėms sveikatai ir krizėms efektyvumą bei atsparumą į jos veiksmingumą, nusprendė šiuose dalykuose:

- Sveikatos apsaugos reabilitacija
- Siekiant įvertinti sveikatos sistemos parangumą ir atsparumą krizėms, sudaryti sąlygas imtinosios prabėgų renginimui ir gyvendinti bei šiu gyvendinti susijusių veiksmų.
- Didinti nevyriausybinę organizacijų vaidmenį ir siekti plėtimui jų įtraukimo ir dalyvavimo, savarankiškai skaitant, kad jų resursai būtų galima efektyviai panaudoti krizės ar ekstremaliųjų situacijų svarbiomis padėtinėmis šalinimui.
- Didinti visuomenės sveikatos atsparumą, padidinti geresni sąlygoms gyvenimui, skatinant aktyvią premiją ir šiu gyvendinti veiksmus.
- Sveikatos apsaugos ministerijai, bendradarbiaujant su Krašto apsaugos ministerija, Vilniaus universiteto Medicinos fakultetu ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetu:
  - 2.1. parengti karą medicinos mokymo programą, ją integruojant į medicinos studijų programas, popliteines studijas

Dr. Joana Korabaliene, LR Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento vertybių patarėja (sprendimų parenginė)

Merkus Milioniūnas, Nacionalinė sveikatos tarybos narys ir Nacionalinės protosios medicinos pagalbos tarnybos vadovas.

Karą gydytojas, mąstytojas, Jekas Ragaižis. Karo medicinos rezervo medicininės paramos narys, vadas. Chemijos garso vėlavimo reagentas.

LFS NATIONAL ACTIVITY

Lithuanian Code of Professional Ethics for Pharmacists, June 29, 2023

- In 1995 Lithuanian Pharmaceutical Association joined the International Pharmaceutical Federation (FIP).
- In 1997, the association established the Eugenija Šmėkinaitė Charity and Support Fund.
- Since 2005, the association has been a member of the European Association of Hospital Pharmacists (EAHP).
- In Lithuania, the first Lithuanian universal Code of Professional Ethics for Pharmacists was approved on June 29, 2023. It was developed by representatives from the Lithuanian Pharmaceutical Association, Lithuanian Pharmacists' Association, Vilnius University, Lithuanian University of Health Sciences and Pharmacy Employees' Professional Union.

LIETUVOS FARMACIJOS SĄJUNGOS NUOLATINĖS KOMISIJOS IR JŲ PIRMININKAI (VALDYBOS NARIAI)

Visiškai technologinės komisijos pirmininkai	Viešojoje erdvėje sąlygose komisijos pirmininkai	Įvairios sferose ir švietimo srityje komisijos pirmininkai
<ul style="list-style-type: none"> Prof. Rima Lileikienė - Farmacijos specialybė (provizoriaus kvalifikacija) Prof. Jūratė Jankaitė - Farmacijos specialybė (provizoriaus kvalifikacija) Prof. dr. Jūratė Jankaitė - Farmacijos specialybė (provizoriaus kvalifikacija) Prof. dr. Ingrida Mikulienė - Farmacijos specialybė (provizoriaus kvalifikacija) Prof. dr. Ingrida Mikulienė - Farmacijos specialybė (provizoriaus kvalifikacija) 	<ul style="list-style-type: none"> Prof. dr. Vaidas Siočius - Farmacijos magistras (vaistininko specialybė) Prof. dr. Vaidas Siočius - Farmacijos magistras (vaistininko specialybė) Prof. dr. Vaidas Siočius - Farmacijos magistras (vaistininko specialybė) Prof. dr. Vaidas Siočius - Farmacijos magistras (vaistininko specialybė) Prof. dr. Vaidas Siočius - Farmacijos magistras (vaistininko specialybė) 	<ul style="list-style-type: none"> Prof. dr. Ona Ragaižienė - Farmacijos magistras (vaistininko specialybė) Prof. dr. Ona Ragaižienė - Farmacijos magistras (vaistininko specialybė) Prof. dr. Ona Ragaižienė - Farmacijos magistras (vaistininko specialybė) Prof. dr. Ona Ragaižienė - Farmacijos magistras (vaistininko specialybė) Prof. dr. Ona Ragaižienė - Farmacijos magistras (vaistininko specialybė)

LIETUVOS FARMACIJOS SĄJUNGOS NUOLATINĖS KOMISIJOS IR JŲ PIRMININKAI (VALDYBOS NARIAI)

- Prof. dr. habil. Ona Ragaižienė - Farmacijos magistras (vaistininko specialybė)
- Prof. dr. Vaidas Siočius - Farmacijos magistras (vaistininko specialybė)
- Prof. dr. Vaidas Siočius - Farmacijos magistras (vaistininko specialybė)
- Prof. dr. Vaidas Siočius - Farmacijos magistras (vaistininko specialybė)
- Prof. dr. Vaidas Siočius - Farmacijos magistras (vaistininko specialybė)

LFS NATIONAL ACTIVITY

Lietuvos farmacijos sąjungos leidinys „Lietuvos farmacijos žinios“ įtrauktas į VVKT tinklapyje skelbiamų leidinių sąrašą, kuriuose yra reklamuojami receptiniai vaistiniai preparatai.

Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2024 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. V-51 Del Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2003 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. V-508 „Del leidinių, kuriuose gali būti reklamuojami receptiniai vaistiniai preparatai, sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo.

LFS NATIONAL ACTIVITY

FUTURE ROADMAP - STRATEGIC PLANNING OF LFS ACTIVITIES

- The Lithuanian Pharmaceutical Association has commenced strategic planning for the period 2024-2030. Plan for success, but also be prepared for challenges along the way.
- The initiative, led by President Professor Ona Ragaižienė
- Justina Kukulytė - coordinator of the preparation and development of the LFS Activity Strategy.
- Strategic planning helps to make decisions about the future. It provides direction, focus and clarity to an organization.

LFS INTERNATIONAL ACTIVITIES

1995 the International Pharmaceutical Federation (FIP) accepted the Lithuanian Pharmaceutical Association as a full member

Since 2005, the association has been a member of the European Association of Hospital Pharmacists (EAHP)

FIP PASKELBĖ 2024 METŲ PASAULINĖS VAISTININKŲ DIENOS MOTO

„Vaistinininkai: pasaulinis visuomenės sveikatos poreikių tenkinimas“

Pharmacists meeting global health needs

LFS INTERNATIONAL ACTIVITIES

March 23, 2024 Seminar - lecture **European Health Union: proposals for future generations**

Vytautas Povilas Andriukaitis, The WHO Special Envoy for the European region

The book is published in English and distributed in all EU countries.

You can read: https://fips-europe.eu/wp-content/uploads/2023/09/Book_A-European-Health-Union-2.pdf

Pharmacy building a sustainable future for healthcare - Aligning goals to 2030 (Brisbane 2023)

WELCOME TO:

- International Seminar - Exhibition: "Materia Medica", Kaunas, September 27, 2024**
- 39th Congress of the Lithuanian Pharmaceutical Association and the International Scientific - Practical Conference "International Pharmacy - from tradition to innovation" Kaunas, September 28, 2024**
- 25th International Scientific Conference BaltPharm Forum 2025, Palanga, April 4 - 6, 2025**

CPHI Milan

Are you ready?

A global community advancing human health

2024 Categories:

- Accelerating Innovation
- API Development & Innovation
- Finished Formulation
- Manufacturing Excellence
- Drug Delivery & Device Innovation
- Packaging & Machinery
- Supply Chain Excellence
- Sustainability
- Regulatory and Compliance
- CEO of the Year
- Start-Up Initiative
- At the Heart of Pharma
- NEW! Woman of the Year
- NEW! Future Leader

08 Oct 2024 - 10 Oct 2024
Fiera Milano, Italy

Šiuolaikinės fitoterapijos aktualijos alternatyviai medicinai

vaistininkas, PASP fitoterapijos specialistas, Lietuvos fitoterapijos sąjungos prezidentas
OVIDIJUS VYŠNIAUSKAS

2024 birželio 15 d., Prienų raj.

FITOTERAPIJA LIETUVOJE

- Lietuvių kalba **fitoterapijos** terminą pirmoji paminėjo vaistininkė-žolininkė Eugenija Šimkūnaitė **1971** metais išleistoje knygoje „Vaistažolės“.
- 1971 m. ....2020 m. fitoterapija neįtraukta į Šiauros medicinos praktiką, teisiškai fitoterapijos nebuvo.
- 2020** m. sausio 14 d. priimtas LR **Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymas**. Įsigaliojo 2021 m. liepos 1 d.

FITOTERAPIJA ŠIANDIEN

- Pagal PSO duomenis, apskaičiuota, kad **65-80 proc.** besivystančių Pasaulio valstybių **gyventojų naudoja tik fitoterapiją**.
- Skirtingose pasaulio kultūrose tuos pačius vaistinius augalus naudoja toms pačioms ligoms gydyti.
- Daug augalinių produktų žmonės vartoja savo nuožiūra, ypač profilaktikos tikslais, tačiau jiems visada praverėtų būtų pasitarti su fitoterapijos specialistu.
- Pvz. kurkumino išskirto iš *Curcuma longa* nepatariama vartoti jaunos moterims. Ar žinote kodėl?

Vaistinių augalų veiksmingumo įrodymų iššūkiai

- Sveikatos priežiūros specialistams reikia įrodymų dėl veiksmingumo.
- Vyraujanti banali frazė: „Nėra įrodymų, kad augalas X gali padėti sumažinti Y simptomą“.
- Labai svarbu suprasti ir pripažinti, kad frazė „**nėra įrodymų**“ nėra analogiška frazei „**yra įrodymai, kad poveikio neturi**“.
- Neturėdami patikimų klininių tyrimų negalime teigti, kad konkretus vaistinis augalas yra neveiksmingas, ypač kai tūkstančius metų trunkanti tradicinė fitoterapijos praktika rodo jų veiksmingumą.

PAPILDOMOJI IR ALTERNATYVIOJI SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SISTEMA LIETUVOJE

Nuo 2020 metų:

- PASP fitoterapija**
- PASP endobiogenika
- PASP apiterapija
- PASP kaniterapija
- PASP ajurveda
- PASP delfinų terapija
- PASP kūno aromaterapija
- PASP osteopatija
- PASP hipoterapija
- PASP taikomoji kinezilogija
- PASP veido aromaterapija

PAPILDOMOJI IR ALTERNATYVIOJI MEDICINA

- Papildomoji medicina** yra diagnostikos ir gydymo metodikų grupė, naudojama kartu su šiuolaikine medicina. Ji skirta papildyti, o **ne pakeisti** įprastinės medicinos sveikatos priežiūros praktikoje naudojamus gydymo, diagnostikos ar profilaktikos metodus.
- Alternatyvioji medicina** suvokiama ne kaip papildinys, bet kaip alternatyvios medicinos sistemos, kurios nėra praktikuojamos šiuolaikinės medicinos, skirtos **pakeisti** tradicinius gydymo būdus netradiciniais.

Vaistinių augalų veiksmingumo įrodymų iššūkiai

- Tyrimų finansavimas:
- Deja, šiandien klinikiniai tyrimai tapo neįperkami net ir visiems sintetinių vaistų gamintojams.
- Žurnale „The Journal of the American Medical Association“, išleistame 2018 m., atliktas tyrimas, kuriame teigiama, jog JAV patvirtintų klininių tyrimų **kainos mediana buvo 19 mln.** Jungtinių Valstijų dolerių (Moore ir kt.).
- Kai vaistinius augalus kiekvienas gali auginti privačiame sode, manau, retai kada atsiras įmonių ar privačių investuotojų tokio lygio tyrimams finansuoti.
- Nepaisant visko, tikrai galima daug ko išmokti iš jau atliktų tyrimų.

FITOTERAPIJOS PRODUKTŲ REGLAMENTAVIMAS LIETUVOJE

- 2024 kovo 28 d. Lietuvos fitoterapijos sąjunga parengė PASP fitoterapijos produktų sąrašą, kuris apima visuotinai pripažintas 584 augalų, grybų ir dumblių žaliavas.
- Iki šios dienos sąrašas **nepatvirtintas**.

FITOTERAPIJA TRADICINĖ AR NETRADICINĖ MEDICINA?

- Pasaulio sveikatos organizacija <...> natūraliajai medicinai ir kitoms **netradicinės medicinos** praktikoms apibūdinti siūlo vartoti sąvoką „papildomoji ir alternatyvioji medicina“<...>. Atkreiptinas dėmesys, kad šis platus terminas apima ir sveikatinimo sistemas, ir atskirus metodus, tiek įrodymais pagrįstus, tiek jokio mokslinio pagrindo neturinčius, arba, trumpai tariant, visus, kurie netelpa į **tradicinės medicinos** sampratą.

FITOTERAPIJA TRADICINĖ AR NETRADICINĖ MEDICINA?

- Šiuo atveju **tradicinė medicina** yra suprantama kaip dabartinės Vakarų civilizacijos mokslo pasiekimais ir šių priemonių taikymą reglamentuojančia teise besiremianti sveikatos sutrikimų pažinimo, prevencijos, diagnostikos ir gydymo priemonių visuma.
- Literatūroje vartojami jos sinonimai: oficialioji, šiuolaikinė, profesionalioji, modernioji, Vakarų, ortodoksinė, alopatinė, įprastinė, įrodymais grįsta, naujoji medicina.

FITOTERAPIJOS PRODUKTŲ REGLAMENTAVIMAS

Real situacija

- Kasdienėje fitoterapeuto praktikoje naudojama **žymiai daugiau** skirtingų **vaistinių augalinių žaliavų** (gali būti net iki 800).
- Klinikinėje fitoterapijoje tikrai nepakanka tik registruotų augalinių (tradicinių) vaistų ar maisto papildų ir kelių rūšių žolelių arbatų vaistinėse.
- Dažnu atveju individualiam mišiniui **reikia tiesiog džiovintų vaistinių augalinių žaliavų** arba jų tinktūrų.
- Bet kokiu atveju jų taikymas bus pagrįstas tradicinės ir mokslinės fitoterapijos patirtimi, naujausiu mokslinių tyrimų rezultatais.

FITOTERAPIJOS SPECIALISTO KONSULTACIJA (1)

- Pirmiausia įvertinamos paciento esamos ir buvusios ligos, skiepai, operacijos, traumos;
- specifiniai ar nespecifiniai nusiskundimai.

FITOTERAPIJA TRADICINĖ AR NETRADICINĖ MEDICINA?

- Kai kurie alternatyviosios medicinos šalininkai terminus „tradicinė“ ir „netradicinė“ medicina linkę sukeisti vietomis, argumentuodami tuo, kad vadintis „tradicinė medicina“ esą nepritinka ilgamečių tradicijų neturinčiai ir nenustovėjusiai šiuolaikinei medicinai. Dėl skirtingo „tradiciškumo“ sampratos interpretavimo ir egzistuoja šioji tokia šios sąvokos vartojimo painiava.
- Sąvokų „medicina“, „gydymas“ vartojimas kalbant apie netradicinės sveikatinimo praktikas taip pat komplikuoatas.

PASP FITOTERAPIJA

PASP įstaigos veiklos licencija ↔ PASP fitoterapijos specialisto licencija

- PASP fitoterapijos paslaugos protokolas
- Higienos norma HN 135:2020 „PASP paslaugų teikimo visuomenės sveikatos saugos reikalavimai“
- LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 183:2024 „Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros fitoterapijos specialistas“

FITOTERAPIJOS SPECIALISTO KONSULTACIJA (2)

- Labai plačiai įvertinamas visų organų grupių funkcionavimas

FITOTERAPIJOS SPECIALISTO KONSULTACIJA (3)

- Kaip **pagalbiniai** (alternatyvūs) diagnostikos metodai, gali būti pasiskolinti iš kitų tradicinių medicinų sistemų:
  - iridologija;
  - pulso diagnostika;
  - liežuvio diagnostika ir kt.
- Galimų sąveikų įvertinimas:
  - Vertinamos sintetinių vaistinių preparatų, maisto papildų ir kitų vartojamų priemonių galimos sąveikos.
  - Vertinamos kontraindikacijos.

PASP SĄVOKOS

- Fitoterapija** - paciento organizmo veikimas fitoterapijos produktais, siekiant pašalinti ar palengvinti ligų ir sveikatos sutrikimų sukeltus negalavimus ar palaikyti sveikatą.
- Fitoterapijos produktas** - gaminy, išskyrus vaistinius preparatus, kuris specialiai gaminamas fitoterapijos paslaugoms teikti ir kurio pagrindinės sudedamosios dalys yra augalų, grybų ir dumblių medžiagos.

FITOTERAPIJOS VIETA TARP SKIRTINGŲ, AUGALUS NAUDOJANČIŲ, GYDYMO SISTEMŲ

FITOTERAPIJOS SPECIALISTO KONSULTACIJA (5)

- Po individualios konsultacijos:
  - tiksliai nustatoma** kokių **augalų poveikių** reikės pacientui;
  - sudaromas **fitoterapijos produktų** paskyrimas;
  - parenkami jam priimtini skoniai;
  - parenkama **tinkama dozė, vartojimo trukmė ir dažnumas**.

FITOTERAPIJOS GALIMYBĖS

- Fitoterapija** nėra panacėja nuo visų ligų ir visais atvejais. Ji turi savo ribas ir, deja, ne visada gali pakeisti gydymą kitais metodais. Todėl pateisinamas ir net pageidautinas fitoterapijos ir kitų gydymo metodų derinys, kurį nustato fitoterapijos specialistas kartu su kitų gydymo metodų specialistais ar su gydančiu gydytoju.
- Beveik visada fizioterapinės procedūros, kineziterapijos pratimai, gydymasis masažas, akupunktūra, dvasinės praktikos, dietoterapija kartu su fitoterapija duoda žymiai geresnių rezultatų.

Nuo 2024 m. liepos 1 d. įsigalioja atnaujintas kompensuojamųjų vaistų kainynas

Nuo liepos 1 d. įsigalioja atnaujintas kompensuojamųjų vaistų kainynas, į kurį įtraukti 2035 vaistiniai preparatai, priklausantys 853 vaistų grupėms.

„Kompensuojamųjų vaistų kainynas yra atnaujinamas du kartus per metus, siekiant užtikrinti pacientams gydymą reikalingomis veikliosiomis medžiagomis. Kainyne esančių vaistų skaičius nuolat svyruoja, atsiranda naujų kompensuojamųjų vaistų, kai kurių kainyno grupių sudėtis keičiasi dėl visose ES šalyse atsirandančių laikinų tiekimo sutrikimų, tačiau svarbu, kad kiekvienoje vaistų grupėje pacientai galėtų rasti jų ligai gydyti reikalingą veikliąją medžiagą, vaisto formą ir stiprumą. Galime pasidžiaugti, kad nepaisant tiekimo sutrikimų iššūkių, augant kompensuojamuosius vaistus vartojančių pacientų skaičiui ir PSDF biudžeto išlaidoms, vaistų ir jų grupių skaičius kainyne ne tik išlieka stabilus, bet ir papildomas naujomis vaistų grupėmis“, – teigia sveikatos apsaugos viceministras Aurimas Pečkauskas.

„Situacija kainyne stabili, veikliųjų medžiagų kiekis didėjantis, stebimi natūralūs pasikeitimai ir gamintojų konkurencija. Dėl visų vaistų, kurie neatitiko paciento priemonai taikomų reikalavimų, buvo kreiptasi į tiekėjus su prašymu sumažinti jų kainą ar pritaikyti nuolaidą, ir tiekėjai pritaikė nuolaidas 349 vaistams. Dar 279 vaistai, nors ir neatitiko paciento priemonai taikomų reikalavimų, buvo palikti kompensuojamųjų vaistų kainyne, nes jie laikomi būtinaisiais ir jų negalima pakeisti kitais vaistais“ – sako Neringa Norkūnaitė-Sasnauskienė, Valstybinės ligonių kasos prie SAM direktoriaus pavaduotoja.

Antrą praėjusiųjų metų pusmetį į Kompensuojamųjų vaistų kainyną buvo įtraukta 831 vaistų grupė ir 2011 vaistinių preparatų, pirmą šių metų pusmetį – 838 vaistų grupės ir 2054 vaistiniai preparatai, o šių metų antrą pusmetį – 853 grupės ir 2035 preparatai.

Siekiant racionaliau naudoti Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) lėšas ir plėsti kompensuojamųjų vaistų bei juos gaunančių pacientų skaičių, praėjusiais metais Lietuvoje pradėtas taikyti naujas kompensuojamųjų vaistų

atrankos mechanizmas, nustatantis maksimalias pacientų priemonų „lubas“ ir referuojantis į mažiausias vaistų kainas Europos Sąjungoje. Maksimali paciento mokama priemonka negali viršyti 25 proc. vaisto bazinės kainos ir būti didesnė kaip 5,87 Eur.

Vaistų kainodaros pakeitimai pastaraisiais metais padėjo ženkliai sumažinti pacientų išlaidas vaistams ir racionaliau naudoti PSDF lėšas, įtraukiant naujus vaistus į kompensavimo sistemą bei plečiant kompensuojamuosius vaistus gaunančių pacientų grupes.

Plačiau apie tai skaitykite:
<https://sam.lrv.lt/lt/news/nuo-2023-m-pradzios-pacientams-pradeti-kompensuoti-beveik-40-nauju-vaistu/>

SAM Komunikacijos skyrius

Skatins pacientui palankų racialesnį vaistų skyrimą ir vartojimą

Kelerius metus Šiaulių teritorinės ligonių kasos veiklos zonoje veikęs vaistų komitetas Sveikatos apsaugos ministerijos sprendimu šiemet tapo nacionaliniu ir nuo šiol visos šalies mastu skatins pacientui palankų racialesnį vaistų skyrimą ir vartojimą, vykdys stebėseną bei teiks rekomendacijas gydymo įstaigoms ir vaistinėms.

Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komiteto pirmininku išrinktas Lietuvos sveikatos mokslų universiteto profesorius, gydytojas nefrologas, farmakologas Romaldas Mačiulaitis pirmajame posėdyje pabrėžė, kad komitetas sieks optimizuoti brangiausių, bet nebūtinų vaistų vartojimą, skatins tinkamai skirti naujus inovatyvius vaistus, mokys geriau atpažinti nepageidaujamas reakcijas į vaistus, taip pat sieks, kad būtų tinkamai skiriami antimikrobiniai vaistai, taip mažinant bakterijų atsparumą.

Vaistų komiteto pirmininko pavaduotoja, Šiaulių teritorinės ligonių kasos Kontrolės skyriaus vedėja Dalia Ozolienė atkreipė dėmesį į racionalaus antibiotikų skyrimo problemas ir poreikį šalies mastu organizuoti mokymus sveikatos priežiūros specialistams. Todėl viena iš pagrindinių komiteto veiklos kryptių šiais metais bus siekis užtikrinti racionalų antimikrobinų vaistų skyrimą ambulatorinėje ir stacionarinėje grandyse.

Kadangi įtraukus į kompensuojamųjų vaistų sąrašą naujus biologinės terapijos vaistus migrenai gydyti kasmet didėja Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų panaudojimas šioms vaistams kompensuoti, nutarta, kad komitetas taip pat parengs racionalaus migrenos gydymo rekomendacijas bei nustatys šios ligos efektyvaus gydymo įvertinimo kriterijus.

Kitamet komitetas planuoja įvertinti, ar racionaliai skiriami bei vartojami antitromboziniai vaistai, ar tinkamai gydoma arterinė hipertenzija, ar nepiktnaudžiaujama raminamaisiais, nuotaiką gerinančiais vaistais. Siekdamas pacientui palankaus racialesnio vaistų skyrimo ir vartojimo, komitetas ketina pasitelkti vaistininkus, labiau pasitikėti jų kompetencijomis.

Pagal Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) apibrėžimą, racionaliai vaistai yra vartojami tuomet, kai jie yra skiriami atsižvelgiant į paciento klinikinę būklę ir parenkant jam tinkamiausią dozę bei gydymo trukmę už mažiausius kaštus pacientui ir visuomenei. Tačiau, PSO duomenimis, daugiau nei 50 proc. vaistų visame pasaulyje išrašomi, išduodami arba parduodami netinkamai, o 50 proc. pacientų juos vartoja neteisingai. Ši problema opi ir Lietuvoje.

„Komiteto strateginė kryptis yra kompensuojamųjų vaistų vartojimo racionalizavimas. Todėl stengsimės kelti gydytojų, sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kvalifikaciją, analizuoti kompensuojamųjų vaistų suvartojimą ir pacientų gydymo efektyvumą“, – teigia D. Ozolienė.

Nuo 2017 m. Šiaulių regione veikęs vaistų komitetas stebėjo ir analizavo kompensuojamųjų antibiotikų, vaistų nuo arterinės hipertenzijos ir antitrombozinių vaistų skyrimą bei vartojimą. Komiteto šviečiamoji veikla, siūlymai ir rekomendacijos padėjo net keturis kartus sumažinti antibiotikų cefalosporinų vartojimą Šiaulių regione, 2-3 kartus sumažinti išrašomų antibiotikų vaikams skaičių.

Nuo šiol visoje Lietuvoje veikiantis komitetas informaciją apie savo veiklą, taip pat mokslinio ir informacinio pobūdžio informaciją apie racionalų vaistų vartojimą skelbs ligonių kasų interneto svetainėje ligoniukasa.lrv.lt.

Šiaulių teritorinės ligonių kasos informacija

Gydymo įstaigose stiprinamas pasirengimas ekstremalioms situacijoms ir krizėms – apmokyti pirmieji medikai

Siekiant stiprinti sveikatos sektoriaus pasirengimą ekstremalioms situacijoms bei suteikti praktinius įgūdžius krizių, ekstremaliųjų situacijų ar karo padėties metu, iki 2025 metų vidurio planuojama apmokyti tūkstantį asmenų, iš viso iki 2026 metų turės būti apmokyti 6 tūkst. medikų ir kitų sveikatos sistemos darbuotojų.

„Gydymo įstaigos turi būti pasirengusios reaguoti ir veikti krizių, ekstremaliųjų situacijų ar karo padėties metu, užtikrinti efektyvią asmens sveikatos priežiūros įstaigų veiklą bei gebėti operatyviai reaguoti į besikeičiančią padėtį. Tam būtina, kad veikimo algoritmus žinotų ne tik atsakingi darbuotojai gydymo įstaigose, bet ir įstaigų vadovai, skyrių ir padalinių vadovai, medikai, kad kaip įmanoma labiau būtų galima sušvelninti tokių situacijų sukeltas pasekmes žmonių sveikatai ir gyvybei bei asmens sveikatos priežiūros veiklai“, – sako Sveikatos apsaugos ministerijos kanclerė Jurgita Grebenkovienė.

Pirmieji mokymai šių metų birželio mėnesį startavo trijose mokymų grupėse Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos gydymo įstaigose. Liepą suplanuotos 3 mokymų grupės Vilniuje, Kaune ir Panevėžyje, rugpjūtį – Vilniuje, Klaipėdoje ir Šiauliuose.

Respublikinės Vilniaus universitetinės ligoninės (RVUL) direktoriaus pavaduotoja klinikiniam darbui Margarita Batūrienė sako, kad šie mokymai suteikė žinių, reikalingų ruošiantis galimoms krizėms ir ekstremalioms situacijoms: „Šie mokymai yra labai svarbūs užtikrinant gydymo įstaigų pasirengimą ir paslaugų pacientams tęstinumą, padeda ne tik parengti medikus galimoms grėsmėms ir susidoroti su psichologiniu stresu, bet ir stiprina įstaigos, o kartu ir visos sveikatos priežiūros sistemos atsparumą. Pastangos suteikti medicinos personalui informacijos, siekiant efektyviai reaguoti į įvairias kritines situacijas, tokias kaip masinės ar stichinės nelaimės, karo padėtis, cheminis ar radiacinis pavojus ir kt. yra ypač reikalingos.“

Mokymai susideda tiek iš teorinių, tiek iš praktinių situacijų modeliavimo, skirtų pasirengti bei koordinuoti ir efektyviai teikti sveikatos priežiūros paslaugas ekstremaliosios situacijos, masinės nelaimės, mobilizacijos ar karo padėties metu. Mokymų dalyviai gilina žinias apie tokių situacijų teisinę reguliavimą, įvairių pagalbos tarnybų uždavinius ir pagalbos organizavimo ypatumus, sveikatos sistemos organizavimą mobilizacijos metu ir pareigų paskirstymą bei ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimą ir aktyvumą.

Taip pat gilinamasi į gydymo įstaigų veiklos, pagalbos teikimo organizavimo principus, vadovavimą, kontrolę ir komunikaciją, medicininį rūšiavimą, reikalingus išteklius ASPĮ veiklos tęstinumui užtikrinti, situacijos vertinimą ir valdymą įvykio vietoje, saugumo užtikrinimą, specifines ekstremalias situacijas ir krizes, masinės nelaimės valdymo ypatumus taikos ir karo atveju.

Per mokymus paliečiami ir psichologinės pagalbos teikimo ypatumai nukentėjusiems, darbuotojų saugos priemonių naudojimo ekstremaliųjų situacijų metu klausimai.

Medikų mokymai organizuojami pagal Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintą kvalifikacijos tobulinimo programą „Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ypatumai įvykių, ekstremaliųjų įvykių, ypatingų įvykių, krizių, ekstremaliųjų situacijų ar karo padėties metu“, bendradarbiaujant su Higienos instituto Kompetencijų centru.

Iš viso pagal mokymų programą iki 2025 m. vidurio planuojama apmokyti tūkstantį specialistų, daugiau nei pusė iš jų – iki 2024 m. pabaigos. Stiprinant gydymo įstaigų personalo parengtį iki 2026 m. planuojama apmokyti apie 6 tūkst. sveikatos priežiūros specialistų, tarp jų sveikatos sektoriaus operacijų centro narius, gydymo įstaigų Ekstremaliųjų situacijų valdymo grupių narius, asmens sveikatos priežiūros specialistus, gydymo įstaigų vadovus ir kitus darbuotojus, dirbančius asmens sveikatos priežiūros įstaigose, taip pat visuomenės sveikatos specialistus.

Daugiau informacijos apie mokymus – Higienos instituto svetainėje.

SAM Komunikacijos skyrius

Vaistinių augalų įvairovės ilgalaikių tyrimų reikšmė Fito – bei Apiterapijai ir visuomenės sveikatos gerinimui

Prof. dr. habil. **Ona Ragažinskienė**
VDU Botanikos sodas
Lietuvos farmacijos sąjungos prezidentė

Sprendžiant PSO Europos sveikatos politikos „Sveikata visiems XXI amžiuje“, biologinės įvairovės gausinimo, žmogaus sveikatos stiprinimo ir jo gyvenimo kokybės gerinimo problemą, 2024 m. birželio 27 d. organizuota respublikinė mokslinė – praktinė konferencija Vaistinių augalų tyrimų ir jų taikymas praktikai, skirta Lietuvos universiteto Botanikos sodo vaistinių augalų skyriaus 100-mečiui (1924–2024).

Konferencijos tikslas – išanalizuoti ir pristatyti VDU Botanikos sodo Mokslo skyriaus Vaistinių ir prieskoninių augalų mokslo sektoriaus šimtmetėje vaistinių augalų mokslinėje kolekcijoje introdukuojamų vaistinių augalų ir juose susikaupusių biologiškai veiklių junginių įvairovės pritaikymo galimybes Fito – bei Apiterapijai ir visuomenės sveikatos gerinimui.

Konferencijos organizatoriai:

Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sodas
UAB Švenčionių vaistažolės
Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko Senovinės bitininkystės muziejus
Lietuvos Sveikatos mokslų Universiteto (LSMU) Farmakognozijos klubas

Konferencijos vieta:

UAB Švenčionių vaistažolės, Adučiškio g. 3
Senovinės bitininkystės muziejus, Stripeikių k., Ignalinos raj.

Konferencijos veiklos struktūra

Ši konferencija sudaryta iš dviejų programų – mokslinės ir praktinės, kurios darbe dalyvavo specialistai įvairių mokslo sričių: Medicinos ir sveikatos, Gamtos, Technologijos, Žemės ūkio, Socialinių ir Humanitarinių.

Konferencijos plenarinis posėdis pradėtas įvairių institucijų atstovų pasisakymais ir sveikinimais.

Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sodo direktorius dr. Nerijus Jurkonis, apibendrinęs visų atstovų pasisakymų esmę, pažymėdamas respublikinės mokslinės – praktinės konferencijos išskirtinumą, išryškino tarpkryptinio ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo reikšmę. Be to, VDU Botanikos sodo direktorius pristatė pašto ženklų bloką, sukurtą VDU Botanikos sodo 100 – čio paminėjimui, ir jį įteikė dviejų institucijų – konferencijos organizatorių - vadovams: dr. Elmantui Pocevičiui UAB Švenčionių vaistažolės generaliniam direktoriui ir Danutei Indrašienei Senovinės bitininkystės muziejaus vadovei.

Mokslinė programa

Konferencijos vadovės: prof. Ona Ragažinskienė, prof. Lina Raudonė supažindino dalyvius su mokslinės veiklos programa ir pranešėjais.

Pristatomi autoriai ir jų moksliniai pranešimai.

Miglė Domeikienė, Lietuvos Respublika Sveikatos apsaugos ministerija Farmacijos politikos departamento Farmacinės veiklos skyriaus vedėja

Fitoterapijos ir apiterapijos reikšmė žmogaus sveikatai

Akademikas prof. habil. dr. Audrius Sigitas Maruška
Vaistinių augalų tarpdisciplininių biotechnologinių tyrimų reikšmė ir perspektyvos.

Prof. dr. habil. Ona Ragažinskienė, VDU Botanikos sodo Mokslo skyriaus Vaistinių ir prieskoninių augalų mokslo sektoriaus vedėja, Nacionalinės sveikatos tarybos narė

Vaistinių augalų ilgalaikių tyrimų mokslinė ir praktinė reikšmė Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sode, minint Lietuvos universiteto Botanikos sodo vaistinių augalų skyriaus 100-meči.

Prof. dr. Lina Raudonė, LSMU Farmakognozijos klubo prezidentė

2024 metų vaistinio augalo liepos (Tilia L.) žiedų ir lapų paslaptys: nuo cheminės struktūros link biologinio poveikio.

Dr. Elmantas Pocevičius UAB Švenčionių vaistažolės generalinis direktorius.

Švenčionių vaistažolių fabrikas – nuo tradicijos iki inovatyvių augalinių preparatų.

Žurnalistė, etnologė dr. Gražina Kadzytė, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas.

Etno išminties elementai apie gamtą.

Konferencijos praktinės dalies veikla organizuota dviejose institucijose: UAB Švenčionių vaistažolės ir Senovinės bitininkystės muziejuje.

Dr. Elmantas Pocevičius pristatė UAB „Švenčionių vaistažolės“ – vieną iš seniausių vaistažolių perdirbimo fabriku Pabaltyje ir Europoje, veikiančio ir puoselėjančio 141 – erių veiklos metų fitopreparatų gamybos tradicijas. Ši įmonė atitinka visus ES keliamus reikalavimus gamybai: įgijusi vaistų gamintojo licenciją, įdiegusi kokybės vadybos

sistemą GMP (Good Manufacturing Practise), ISO22000, HACCP, sukūrę fabrike gaminamų augalinių produkcijos kokybės tyrimų sertifikuotą laboratoriją.

Konferencijos dalyviai supažindinti su Geros gamybos praktika Švenčionių vaistažolių fabrike: naujomis technologijomis augalinių preparatų ir maisto papildų gamybai.

Danutė Indrašienė organizavo 100 žydinčių liepų paunksmėje mokslinę - praktinę edukaciją „Nuo žolinų iki korio“ Senovės Bitininkystės muziejuje, Aukštaitijos nacionaliniame parke, Ignalinos rajono savivaldybėje, Stripeikių kaime. Ji konferencijos

dalyvius supažindino su Semnovės bitininkystės muziejaus įkūrimo istorija ir eksponatais bei bičių produktų pritaikymo būdais apiterapijai, išryškindama vaistinių- medingųjų augalų vaidmenį bitininkystei. Be to, ji pristatė kuriama medingųjų augalų kolekciją.

Vaistinių – medingųjų augalų pažintinė – praktinė kolekcija Senovės Bitininkystės muziejaus aplinkoje

Vaistiniai – medingieji augalai yra Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sodo Mokslo skyriaus Vaistinių ir prieskoninių augalų mokslo sektoriaus tyrimų objektai, kurių pagrindu jie pritaikomi bitininkystėje, apiterafijoje ir kitose srityse.

Nuo 2021 m. Vaistinių – medingųjų augalų pažintinė – praktinė ekspozicija kuriama Senovės bitininkystės muziejaus aplinkoje, Aukštaitijos nacionaliniame parke, Ignalinos rajono savivaldybės, Stripeikių kaime. Šios idėjos iniciatoriai ir vykdytojai: LR Sveikatos apsaugos ministerijos Farmacijos politikos departamento ir VDU Botanikos sodo Mokslo skyriaus Vaistinių ir prieskoninių augalų mokslo sektoriaus mokslininkai ir specialistai.

2023 m. gruodžio 28 d. VDU rektorius akademikas prof. habil. dr. Juozas Augutis ir Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direktorius Gedas Kukanauskas pasirašė tarpinstitucinio kompleksinio bendradarbiavimo sutartį.

Konferencijos dalyvių diskusija ir atsiliepimai

Konferencijos mokslinė ir praktinė veikla apibendrinta diskusijų metu.

Ona Ragažinskienė šio renginio iniciatorė ir vadovė, baigdama konferenciją, pakvietė dalyvius į 2024 m. liepos 12 d. botaninį renginį „Kvapų naktis“.

Ji pristatė mokslinius renginius ir kvietė visus dalyvauti rugsėjo 27 d. LSMU Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejuje organizuojamos parodos *Materia medica* atidaryme ir Lietuvos farmacijos sąjungos 39 kongrese tarptautinėje mokslinėje-praktinėje konferencijoje **Farmacija: nuo tradicijos iki inovacijos**, kuri įvyks 2024 m. rugsėjo 28 d. LSMU Farmacijos fakultete, Sukilėlių 13.

Europos tarybos kultūros paveldo Istorinių vaistinių ir vaistinių augalų sodų Aroma Internatio Solutis (AIS) asociacijos direktorė prof. dr. Maria Luisa Vázquez de Ágredos Pascual patvirtino savo dalyvavimą šioje konferencijoje ir plenarinės sesijos žodinio pranešimo temą «Goals and Actions of the European Route of Historical Pharmacies and Medicinal Gardens (Action Plan 2023-2026)“

Pateikiami konferencijos dalyvių atsiliepimai, atsiųsti elektroniniu paštu:

*Gerbiami respublikinės mokslinės – praktinės konferencijos Organizatoriai ir Dalyviai,
Aš esu dėkinga už puikius Jūsų sumanymus ir gebėjimą mus, visus ištikimuosius bičiulius sutelkti. Ačiū už tokią gražią ir kupiną įvairiausių prasmų vasarvidžio dieną.*

Galingos Šimtmetinės dainų šventės pradžios Kauno Dainų slėnyje ir skambių tęsinių Vilniuje, kur taip pat kviečiame paviėšėti.

Su meile visoms vaistingųjų augalų darželių puoselėtojų ir visam VDU Botanikos sodui –

Su pagarba

Gražina Kadžytė

Noriu padėkoti organizatoriams už puikiai organizuotą konferenciją, lektoriams už įdomius pranešimus ir visiems dalyviams už bendrystę.

Gražios likusios vasaros ir smagių Lietuvos dainų šventės renginių.

Iki kitų susitikimų !

Miglė Domeikienė

Farmacijos politikos departamentas

Farmacinės veiklos skyriaus Vedėja

Konferencijos organizatorių archyvo nuotraukos

**Europos paveldo dienos'24:
VDU Botanikos sodas – Europos Tarybos kultūros paveldo objektas**

Nerijus JURKONIS | VDU Botanikos sodas

Botanikos sodo steigimas

• 2022 m. gegužės 5 d. K.Regelio ir I. Vailionio pareiškimas, kuriuo pagrindžiamas botanikos sodo, kaip studijų ir mokslo centro poreikis.

Botanikos sodo steigimas

Botanikos sodo steigimas

- Botanikos sodas užėmė apie 76 ha teritoriją įskaitant plotus bandymams, buvusius tvirtovės volus ir fortifikacijas.
- Sodo kolekcijos iš pradžių užėmė apie 30 ha, o vėliau išsiplėtė iki 35 ha.
- Perimti pastatai tuojau pat pradėti remontuoti, juose numatyta įrengti Augalų sistematikos kabinetą, muziejų, raštinę.
- Tuo pat metu padėta tvarkyti sodo teritorija, imtasi inventorizuoti parke augantys augalai.
- 1923 m. pavasarį pastatytas pirmasis šiltnamius su katiline.

Foto: Botanikos sodo atidarymo iškilimas, VDU BS archyvas

Botanikos sodo įkūrimas

- 1922 m. Kaune įkuriamas Lietuvos universitetas, kuriame yra ir Matematikos-gamtos fakultetas.
- Pletoti botanikos mokslų pakviečiamas Konstantinas Regelis (Constantin von Regel).
- Klasikinėse universitetuose įprastai bna įkuriami botanikos sodai, kurie tarnauja kaip studijų ir mokslo bazė.
- Tokį tikslą įgyvendinti išsikelia ir Konstantinas Regelis.

Botanikos sodo steigimas

- Buvo padėta ieškoti tinkamos vietos botanikos sodui įkurti.

Kaip galimi potencialūs variantai svarstyti:

- teritorija Parodų kalne
- teritorija ažuolyne netoli radijo stoties
- buv. Fredos dvaro teritorija

Botanikos sodo steigimas

- Po įvairiausių peripetijų 1923 m. vasario 15 d. tarp Žemės ūkio Departamento ir Matematikos-Gamtos Fakulteto pasirašytas Fredos dvaro perdavimo aktas.

„Ilgai ieškojau tinkamos vietos Kaune, ir tik vieno Žemės ūkio Ministerijos valdininko patarimas nusprendė, jog tinkamiausia vieta įsteigti botanikos sodui bus Fredos dvaras, netoli Kauno: ten jau yra gražus parkas, daugybė retų medžių, tvėnkiniai, laukai bandymams daryti, patalpa institutui, butai tarnautojams ir net man, kaip sodo vedėjui, būtų ten butas. Buvo ten patalpa ir botanikos institutui, ir kolekcijoms laikyti.“

Botanikos sodo atidarymas

- 1923 m. liepos 8 d. buvo iškilmingai atidarytas Lietuvos universiteto Botanikos sodas.

Foto: Kertinio akmens padėjimas būsimoms oranzjerijės vietoje, VDU BS archyvas

Botanikos sodo veiklos

- Matematikos-gamtos fakultete veikė Botanikos katedra, kurioje išskirti du kabinetai: Augalų sistematikos (vad. prof. K. Regelis) ir Augalų anatomijos ir fiziologijos (doc. L. Vailionis).
- Augalų sistematikos kabinetas buvo iškeltas į Botanikos sodą, jame suformuotas herbariumas, mokslinė biblioteka, botanikos muziejus.
- Botanikos sode savo mokslinę karjerą pradėjo nemažai iškilų mokslininkų: J. Kuprevičius, A. Minkevičius, J. Dagys, M. Natkevičiūtė-Ivanauskienė ir kt.

Foto: Augalų sistematikos kabinetas. VDU BS archyvas

Botanikos sodo veiklos

- Per keleriolika metų botanikos sodas tapo ne tik biologijos, medicinos ir farmacijos studentų mokomąja baze, bet ir svarbiu **botanikos mokslo centru**.
- Daug dėmesio buvo skiriama augalų aklimatizacijos, introdukcijos, paveldimumo, ligų, sistematikos ir kitiems klausimams nagrinėti.
- 1926 m. botanikos sodo kolekcijose buvo 4650 rūšių augalų, o 1936 m. – 7200 rūšių.
- 1937-1938 m. pastatyta oranžerija.

Foto: Patalpinčių augalų kolekcija. VDU BS archyvas

Vaistinių augalų skyriaus įkūrimas

Foto: Vaistinių augalų skyriaus įkūrimas. VDU BS archyvas

Vaistinių augalų skyrius

- 1924 m. įsteigtas **Vaistinių augalų skyrius**, kuriam vadovauti paskirtas provizorius **Kazimieras Grybauskas**.
- Pagrindinė skyriaus veikla: vaistinių ir techninių augalų auginimas, jų introdukcija ir aklimatizacija, vaistinės žaliavos ruošimas, jos panaudojimo būdai, perspektyvių veislių bei rūšių atranka auginant Lietuvos sąlygomis.

Foto: Tūbius (Verbascum) kasdieninis laukas. VDU BS archyvas

Foto: Kazimieras Grybauskas. VDU BS archyvas

Vaistinių augalų skyrius

Foto: Tabako dirvoryklis vaistinių augalų auginimui. VDU BS archyvas

Foto: Likarpa II Lietuvoje auginamas, 1939 m. VDU BS archyvas

Vaistinių augalų skyrius

Foto: Agurkų auginimas vaistinių augalų dirvoje. VDU BS archyvas

Foto: Agurkų auginimas, 1930 m. VDU BS archyvas

Vaistinių augalų skyrius

Foto: Vaistiniai raudoni (Matricaria chamomilla L.) tyrinėjimai. VDU BS archyvas

Foto: gipokratito apytis (Fumaria hepatica) tyrinėjimai. VDU BS archyvas

Vaistinių augalų skyrius

- Botanikos sodas dalyvavo ir tarptautinėse parodose bei konferencijose, kuriuose pristatydavo savo tyrimus bei žaliavos rinkinius ir kt.

Foto: K. Grybauskas tarptautinėje vaistinių augalų parodoje Brikselyje, 1922 m. LMFFM

Foto: Lietuvos stendas tarptautinėje vaistinių augalų parodoje Brikselyje, 1922 m. VDU BS archyvas

Leidybinė veikla

- Vaistinių augalų skyrius leido seriją nedidelių leidimukų visuomenei, kuriuose pateiktas metodiniai patarimai skatinti augininti vaistinius augalus.

Foto: Vaistinių augalų dirbtuvės leidiniai. VDU BS archyvas

Foto: Likarpa II Lietuvoje auginamas 1939-1940 m. VDU BS archyvas

VDU Botanikos sodas šiandien

- VDU Botanikos sodas – universiteto akademinių padalinių, atliekantis mokslinius tyrimus ir eksperimentines, socialines, kultūrines plėtrės darbus, užsiimantis taikomąja veikla, kaupiantis augalų kolekcijas, kuriantis ekspozicijas, atliekantis visuomenės ekologinio švietimo funkcijas ir suteikiantis tyrimų bei praktikos bazę studentams.

VDU Statuto 64 punktas

Foto: Bijūnų kolekcija. VDU BS archyvas

VDU Botanikos sodas šiandien

- Svarbiausia VDU Botanikos sodo funkcija yra formuoti, kaupti, saugoti, atnaujinti ir tirti augalų kolekcijas.
- Šios kolekcijos yra svarbios botaninei įvairovei išsaugoti, mokslo tyrimams, studijoms, edukacijai ir visuomenės ekologiniam švietimui.
- Botanikos sode auginama daugiau kaip 16 000 augalų rūšių, veislių ir formų.

Foto: ANCI spėjusiųjų kolekcija. VDU BS archyvas

Vaistinių augalų skyrius

- Botanikos sodas dalyvavo įvairiose parodose, kuriuose pristatydavo savo augalinę produkciją, žaliavos rinkinius ir kt.

Foto: Vaistinių augalų ekspozicija žemės ūkio parodoje, 1922 m. VDU BS archyvas

Foto: Žemės ūkio parodoje, 1922 m. VDU BS archyvas

Leidybinė veikla

- 1931 m. pradėti leisti **Botanikos sodo raštai / Scripta Horti Botanici**, kur spausdinami moksliniai darbai, pristatantys Lietuvos floros tyrimų duomenis.
- Leidžiami botaniniai vadovėliai, knygos.

Foto: Botanikos sodo raštai. VDU BS archyvas

Leidybinė veikla

- 1938 m. išleistas **Lietuviškas botanikos žodynas I dalis** (leidejas doc. L. Vailionis), aprašantis apie 10 000 terminų iš augalijos anatomijos, morfologijos, fiziologijos, ekologijos, fitopatologijos, genetikos, citologijos, augalų geografijos ir kai kurių kitų botanikai artimų sričių.
- Esant lėšų stygiui L. Vailionis žodyną išleido savo asmeninėmis lėšomis.

Foto: Lietuviškas botanikos žodynas. VDU BS archyvas

VDU Botanikos sodas šiandien

- VDU Botanikos sode veikia 3 skyriai – **Mokslo, Ekspozicijų ir kolekcijų bei Paslaugų ir edukacijos**.
- Mokslo skyriuje yra *Dendrologijos ir fitopatologijos, Vaistinių ir prieskoninių augalų bei Pomologijos* mokslo sektoriai.
- Ekspozicijų ir kolekcijų skyrių sudaro *Gėlininkystės kolekcijų sektorius, Floros sistematikos grupė ir Oranžerija*.

Foto: ANCI spėjusiųjų kolekcija. VDU BS archyvas

Išjungimas į ET Kultūros kelią 'Aromas Itinerarium Salutis'

CERTIFICATE OF MEMBERSHIP
VNU BOTANIKOS SODAS

Foto: VNU Botanikos sodas. VDU BS archyvas

1883

1883 Švenčionių valstietinis ir verslininkas Naumas Taraseičis įsteigė nedidelę vaistažolių supirkimo ir perdirbimo įmonę „Fabryka ziół leczniczych Taraseiči i Symon“. Ši data siejama ir su fitoterapijos pramonės pradžia Lietuvoje.

1928

Švenčionyse buvo įsteigta dar viena vaistažolių supirkimo ir perdirbimo įmonė „Zióła lecznicze“. Naujoji įmonė pradėjo konkuruoti su N. Taraseičiu ir greitai perėmė iš jo rinkos dalį.

1929m abu fabrikai pagamino 407 tonų vaistažolių

1935

Švenčionyse esančios gamyklas buvo pagrindinės ir aktyviausios valstietinių augalų gamybos ir eksporto punktai Lietuvoje.

1937m abu fabrikai pagamino 936 tonų vaistažolių

1940

Abi gamyklos buvo nacionalizuotos ir sujungtos į vieną Švenčionių vaistažolių perdirbimo fabriką. Tuo metu gamyklos materialinę bazę sudarė 4 dideli gamybiniai pastatai, 7 mūrinių žaliavų sandėliai, 5 mediniai sandėliai ir 3 šildomos džiovyklos.

1941m fabrikas buvo prijungtas prie Vokelių ir daržovių, bei vaistinių augalų supirkimo ir perdirbimo bendrovei „Sodyba“.

1944

Dėl karo buvo sunaikinta 80% gamyklos pastatų ir gamybos mašinų bei vaistažolių plantacija.

1945

Prasidėjo vienintelio išlikusio pastato remontas. Vaistažolių supirkimo 1947m paverstas vaistažolių supirkimo punktu 1949m sudaryta komisija fabriko likvidavimui 1950m prijungtas prie Vilniaus farmacijos fabriko „Eskā“

1952

Fabrikas pradėjo veikti kaip savarankiška įmonė.

1960m pastatytas naujas gamybinis administracinis pastatas, per metus pagaminavo iki 500 tonų produkcijos

1994

Švenčionių vaistažolių perdirbimo fabrikas privatizuotas ir tapo akcine bendrove Švenčionių vaistažolės.

2000

Pastatytas naujas pastatas, modernizuota gamyba. Švenčionių vaistažolės tapo uždara akcine bendrove.

Švenčionių vaistažolių fabrikas iki 1975 metų palaikė giedužius ryšius ir konsultavosi su garsia fitoterapijos specialiste Dr. E. Šimkūnaite, kuri sukūrė specialias žolelių arbatų receptus, gaminamus iki šiol.

„Nerank, neskink, neplėšk, žmogau, esi tos pačios gamtos dalis.“
Dr. Eugenija Šimkūnaite

Moderni gamybos įranga

Moderniai ir patogiai įrengtos fabriko patalpos užima daugiau nei 5000 m². Partnerystė su Europos maisto pramonės lyderiais. Patogiai susisteminta gamyba su teikiama didele gamybinę lankstumą.

Vokeliai, skenduoliai ar piramidės?

Keletas faktų

Regiono lyderis
Laušonių natūralių produktų išauginti – biologiškas gamybos etilimas, vėsinimas, maisto papildai, omenis, kofeinas ir kt. Kraime – biologinis lyderis, gamybinis įspūdingas dydis, gamybos šėlis, išauginti 12 mln. eksportu per metus.

Daugiau nei 500 SKU
Per savo ilgą istoriją gamykla ir rinkoje perdirbė daugiau nei 500 SKU. Daugiau nei 10 tūkst. tonų produkcijos ir per gamybinį lyderį – 100 gamybinis šėlis, kofeinas.

160 darbuotojų
Mūsų gamybinė bazė traukia darbuotojus iš viso pasaulio. Daugiau nei 100 tūkst. mėsos ir žaliavų, augalinių, šaltadriškių, natūralių produktų ir kulinarijų gamybos įrenginių. Mūsų komanda nuolat mokosi ir tobulina savo profesionalumą, specializaciją, vėdinimą, laboratorijų tyrimus.

32 šalys
Mūsų gamybinė bazė traukia darbuotojus iš viso pasaulio. Daugiau nei 100 tūkst. mėsos ir žaliavų, augalinių, šaltadriškių, natūralių produktų ir kulinarijų gamybos įrenginių. Mūsų komanda nuolat mokosi ir tobulina savo profesionalumą, specializaciją, vėdinimą, laboratorijų tyrimus.

Aukščiausi kokybės standartai

- Nuolat stebime ir 100% atitinkame aukščiausius Europos ir pasaulinius natūralių produktų gamybos standartus.
- Gamyba vykstant taikant GMP standartus.
- NATŪRALIUS ingredientus ir gamybos procesą garantuojame savo kokybės sertifikatais.
- Turime ISO 22000 ir ISO 9001 sertifikatus.
- Esame pripažinti kaip socialiai atsakingas verslas mūsų regione.
- Pagal poreikį galime suteikti ECO ir HALAL sertifikatus.

Plati pasiūla

Pastarąjį dešimtmečį dirbdami Europos ir pasaulio rinkoje suformavome subalansuotą pasiūlą savo klientams, kurie gali rinktis per daugelį gamybos parinkčių ir mūsų farmakos gaminius.

Vidiniai gaminiai yra visuotinai išbandyti biocheminės, mikrobiologinės ir kitais metodais, todėl atitinka aukščiausius pasaulio serifikacijos organizacijų ir Europos Sąjungos standartus.

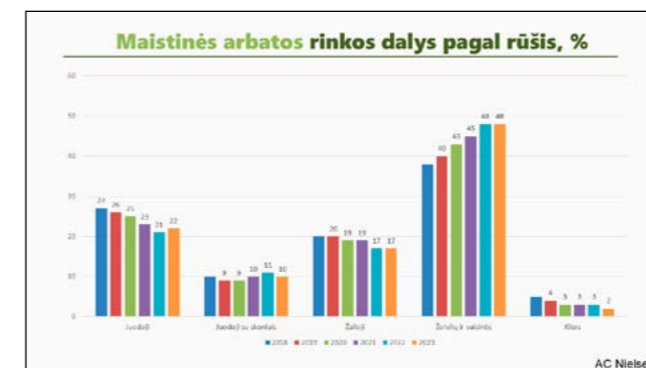
01. Žolelių ir vaisinės arbatos
02. Funkcinės arbatos
03. Maisto papildai
04. Produktai vaikams
05. Medaus produktai
06. Smartfood

Žaliavos atsivežimo statistika

Importuojamos šalys:

- Ukraina
- Lenkija
- Vokietija
- Latvija
- Albanija
- Turkija
- Ispanija
- Italija
- Indija
- Egiptas
- Kinija

~80% visų perkamų žaliavų atsivežame iš šių šalių.

Prekiniai ženklai

Greito apyvartumo prekės:

- ETNO
- zolinėlis
- vaisė
- GAMBUS GURKŠNIS

Farmacija:

- ACORUS
- BALANCE
- SVF ŠVENČIONIŲ VAISTAŽOLĖS NUO 1883
- mateja
- COLDHERBA
- BRONCHOHERBA
- NEURO
- Craciya
- Dr. E. Šimkūnaite

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
ĮSAKYMAS
DĖL RACIONALIAUS VAISTŲ VARTOJIMO SKATINIMO KOMITETO NUOSTATŲ IR DARBO REGLAMENTO PATVIRTINIMO

2024 m. kovo 6 d. Nr. V-294 Vilnius

Siekdamas užtikrinti racionalų vaistų vartojimą:

1. T v i r t i n u pridedamus:
  - 1.1. Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komiteto nuostatus;
  - 1.2. Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komiteto darbo reglamentą.
2. P a v e d u įsakymo vykdymo kontrole viceministrui pagal veiklos sritį.
3. Nustatau, kad vadovaujantis šiuo įsakymu patvirtintais Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komiteto nuostatais sudarytas Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komitetas laikomas sudarytu pirmai kadencijai.

Sveikatos apsaugos ministras Arūnas Dulkys

ŠIAULIŲ TERITORINĖS LIGONIŲ KASOS
DIREKTORIUS
ĮSAKYMAS
DĖL RACIONALIAUS VAISTŲ VARTOJIMO SKATINIMO KOMITETO SUDARYMO

2024 m., Šiauliai

Vadovaudamasi Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komiteto nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro (toliau – SAM) 2024 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. V-294 „Dėl Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komiteto nuostatų ir darbo reglamento patvirtinimo“ (toliau – SAM įsakymas Nr. V-294), 9 ir 10 punktais, Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komiteto darbo reglamento, patvirtinto SAM įsakymu Nr. V-294, 8 punktu, vykdydama Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau - VLK) direktoriaus 2024 m. kovo 18 d. įsakymą Nr. 1K-90 „Dėl įgaliojimo Šiaulių teritorinei ligonių kasai sudaryti Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komitetą“, atsižvelgdama į VLK 2024-04-15 raštą Nr. 4K-2095 „Dėl atstovų skyrimo“, Lietuvos gydytojų sąjungos Šiaulių filialo 2024-04-30 raštą „Dėl specialistų delegavimo į Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komitetą“, SAM 2024-04-17 el. laišką „Dėl specialisto delegavimo į Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komitetą“, Lietuvos farmacijos sąjungos valdybos pritarimą, nurodytą 2024-04-14 el. laiške, prof. Romaldo Mačiulaičio sutikimą, nurodytą 2024-05-08 el. laiške:

1. Sudarau Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komitetą:
  - Gitana Acutė, VšĮ Respublikinės Šiaulių ligoninės Gastroenterologijos-endokrinologijos skyriaus vedėja, Gastroenterologijos-endokrinologijos skyriaus gydytoja gastroenterologė, laikinai vykdanči Konservatyviosios medicinos klinikos vadovo funkcijas;
  - Kristijonas Burda, VLK Vaistų kompensavimo skyriaus vyriausiasis specialistas;
  - Arūnas Jablonskis, SAM Farmacijos politikos departamento Farmacinės veiklos skyriaus vyriausiasis specialistas;
  - Laima Juškaitė, Šiaulių teritorinės ligonių kasos Statistikos ir analizės skyriaus vedėja;
  - prof. Romaldas Mačiulaitis, VšĮ Lietuvos sveikatos mokslų universitetas;
  - Vaiva Makštutienė, VšĮ Respublikinės Šiaulių ligoninės Vidaus ligų skyriaus vidaus ligų gydytoja;
  - Irma Medžiaušaitė, VLK Vaistų kompensavimo skyriaus vyresnioji patarėja;
  - Dalia Miniauskienė, Šiaulių teritorinės ligonių kasos direktoriaus pavaduotoja, laikinai vykdanči direktoriaus funkcijas;
  - Dalia Ozolienė, Šiaulių teritorinės ligonių kasos Kontrolės skyriaus vedėja;
  - Birutė Varanavičienė, VšĮ Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų Vaistinės vedėja, vaistininkė.
2. Skiriu Marių Vaitkevičių, Šiaulių teritorinės ligonių kasos Kontrolės skyriaus vyriausiąjį specialistą, Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komiteto sekretoriumi.

Direktoriaus pavaduotoja, laikinai vykdanči direktoriaus funkcijas Dalia Miniauskienė

Tarptautinės kompleksinės tarpkryptinės studijos – Gamtinės kilmės produktų gamybos kelias: Botanika – Fitochemija – Fitoterapija

2024 m. gegužės 27–31 d. tirta vaistinių augalų įvairovė Aukštaitijos, Žemaitijos, Dzūkijos etnografinių regionų įvairiose ekosistemose praktinių užsiėmimų ir botaninių – farmakognostinių ekspedicijų metu, vykdančią tarptautinę Erasmus+ mobilumo *Mišrią intensyvią programą (Blended intensive programmes – BIP)*.

Mišri intensyvi programa (Blended intensive programmes – BIP) yra naujas Erasmus+ mobilumo formatas, atitinkantis šiuolaikinį aljanso požiūrį į švietimo veiklos organizavimą, finansavimą ir atveria tarptautinių studijų galimybes.

Lietuvoje įgyvendintos Erasmus+ mobilumo BIP programos **Gamtinės kilmės produktų gamybos kelias: Botanika – Fitochemija – Fitoterapija** („Considerable issues of natural products - a comprehensive pathway from Botany, through Phytochemistry aiming at Phytotherapy“) pareiškėjas ir organizatorius – Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Farmacijos fakulteto Farmakognozijos katedra.

Lietuvoje BIP programoje partnerių teisėmis dalyvavo užsienio 4 universitetai: Kylio Christiano Albrechto universitetas (Vokietija), Varšuvos medicinos universitetas (Lenkija), Bazilikatos universitetas (Italija) ir Neapolio Frydricho II universitetas (Italija).

Ši BIP programa vykdyta, teorinių ir praktinių užsiėmimų metu, naudojant novatoriškus mokymosi ir mokymo būdus bei metodus, įskaitant bendradarbiavimą nuotoliu (Online).

2024 m. kovo ir balandžio mėn. Lietuvos sveikatos mokslų ir kitų universitetų dėstytojai vykdė nuotolineis paskaitas, kuriose išryškino vaistinių augalų, vaistinės augalinės žaliavos ir biologiškai veikliųjų junginių savybes gamtinės kilmės produktų kūrimui bei jų taikymui fitoterapijoje.

2024 m. gegužės 27-31 d. ši teorinė dalis buvo pagrindas BIP programos praktiniams užsiėmimams ir botaninėms-farmakognostinėms ekspedicijoms, kurios vyko Lietuvos įvairiose ekosistemose, tiriant bioįvairovę.

Pagal iš anksto sudarytą BIP programą Lietuvos universitetų mokslininkai, dėstytojai bei studentai, kartu su 20 studentų ir 8 dėstytojai iš užsienio universitetų, tyrinėjo augalų bendrijas, apibūdino vaistinius augalus. Šią praktiką atliko Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sodo Mokslo skyriaus Vaistinių ir prieskonių augalų mokslo sektoriaus Vaistinių augalų mokslinėje kolekcijoje, Jadvygos Balvočiūtės, turinčios provizoriaus farmakognosto aukščiausiąją kvalifikacinę kategoriją, ekologinio ūkio vaistinių augalų plantacijose bei užliejamose natūraliose pievose; Kuršių Nerijos smėlynuose ir Negyvosiose kopose; miškingame Varėnos rajono, Marcinkonių kaime, aukštapelkėje „Meškos šikna“.

Paskutinąją BIP programos vykdymo dieną ekspedicijos dalyviai aplankė Šiaurės rytų Lietuvos apylinkes: nuo Mindūnų apžvalgos bokšto stebėjo Labanoro regioninio parko landšaftą; kopdami į Ladakalnį, grožėjosi gamtovaizdžiu bei ežerų gausa ir tyrinėjo augalus.

BIP programos studentams edukacinis užsiėmimas „Nuo žolyno iki korio“ buvo suorganizuotas Stripeikių kaimo *Senosios bitininkystės muziejus* teritorijoje.

Studentai, dėkodami šio projekto pareiškėjui, vykdytojams už įgytas žinias ir krašto pažinimą, dalinosi savo refleksijomis. 2025 m. planuojama organizuoti Italijoje analogišką Erasmus+ mobilumo BIP programą.

Organizatorių informacija ir nuotraukos

Čia vyko Erasmus+ mobilumo BIP programos „Gamtinės kilmės produktų gamybos kelias: Botanika – Fitochemija – Fitoterapija“ baigiamoji sesija, kurios metu studentai pristatė savaitės praktinės dalies veiklos rezultatus.

Ko nežinome apie energinius gėrimus? Profesoriaus Raimondo Kubiliaus akcentai

Prieš kurį laiką LSMUL Kauno klinikų gydytojas kardiologas prof. Raimondas Kubilius socialinio

tinklo paskyroje atkreipė dėmesį į energinius gėrimus, kurie – dėmesio! – gali sukelti organizme įvairiausių nepageidaujamų poveikių! Profesorius sutiko, kad su pagrindiniais, mokslo tyrimais patvirtintais duomenimis, susipažintų ir mūsų skaitytojai.

Energiniai gėrimai – tik iš pažiūros į gaiviuosius panašūs gėrimai, pasižymintys didele kofeino koncentracija bei praturtinti stimuliuojančiais priedais – cukrumi, taurinu, gliukuronolaktonu, B grupės vitaminais, L-karnitinu, sacharozė, taip pat ženšeniu, guarana, mate arbata, kakava, kolas riešutu ar ginkmedžiu.

Pvz.: 330 ml koka kolas skardinėje yra 45 mg kofeino, 1 puodelyje kavos – 80 mg, 500 ml energiniame gėrime – net 150 mg kofeino!

Nepaisant, kad energinių gėrimų gamintojai akcentuoja ergogenines ir remineralizuojančias produktų savybes, deja,

labai trūksta mokslinių įrodymų, patvirtinančių jų naudą. Rodos, klastingiausias yra būtent didelės koncentracijos kofeino ir papildomų medžiagų sprogstamasis neigiamas poveikis sveikatai.

Reguliarus ir ilgalaikio energetinių gėrimų vartojimo pasekmės nėra gerai žinomos, ypač nepakankamai ištirtas pavojingas poveikis paaugliams – bene skaitlingiausiai šių gėrimų vartotojų grupei.

Moksliniai tyrimai įrodė, kad:

- *nesubrendusios ir besivystančios smegenų neuronų ir glijos ląstelės gali būti ypač jautrios žalingam energinių gėrimų vartojimo poveikiui (Al-Basher, 2018). Manoma, kad kofeinas ir taurinas labiausiai nulemia šį poveikį (Brown ir kt., 2020). Pvz., Red Bull gėrime taurino yra net 1000 mg!*
- *papildomo taurino vartojimas paauglystėje ar jau suaugus nulemia neigiamą poveikį mokymosi gebėjimams ir atminties funkcijoms. Taurinas, aktyvuodamas GABAA receptorių, gali trukdyti mokymosi ir atminties procesams (Brown, 2020);*
- *ypač pavojingas energinių gėrimų derinys su alkoholiu, ko pasekoje suvartojama daugiau alkoholio, sumažėja girtumo suvokimas (Kaestle, 2018), o tai gali lemti stipresnes priklausomybes (Marczinski ir Fillmore, 2014);*
- *energetinių gėrimų vartojimas siejamas su žalingu poveikiu širdies ir kraujagyslių sistemai, ritmo sutrikimams, miokardo infarktui, širdies nepakankamumui ar net gali lemti staigią širdies mirtį (Piccioni, 2021). Puikiai atsimenu tolimųjų reisų vairuotoją, suvartojusį 14 skardinių energinio gėrimo ir patekusį į ligoninę dėl ūminio širdies nepakankamumo. Laimei, viskas baigėsi laimingai;*
- *neseniai atliktame tyrime autoriai nustatė, kad didesnės taurino koncentracijos išprovokavo gerokai daugiau aritmijų (Ellermann ir kt., 2022);*
- *energetinių gėrimų poveikiui širdies ir kraujagyslių sistemai reikėtų priskirti padidėjusių trombocitų agregaciją ir endotelio disfunkciją, lemiančių trombozės riziką (Worthley ir kt., 2010);*
- *tarpo ūmių nepageidaujamų poveikių yra galvos skausmas, dirglumas, susijaudinimas, bloga savijauta, dehidratacija, nervingumas, nemiga, pykinimas ir (arba) vėmimas, pilvo skausmas (Khouja, 2022);*
- *suvartojus didelį kiekį energinių gėrimų, stebėtos net mirtinos komplikacijos, įskaitant traukulius, kraujavimą į galvos smegenis, ūminį inkstų, kepenų funkcijos nepakankamumą ar net psichozę (Kim ir kt., 2018; Kelsey ir kt., 2019).*
- *odontologai stebi, kad paaugliams energinių gėrimų rūgštumas išprovokuoja dantų emalio erozijas (Duchan et al., 2010).*

Taigi išvada darykitės patys (organizmui nemažai žalos atnešančių energinių gėrimų kuo skubiau atsisakykite arba bent jau sumažinkite jų vartojimą!).

Informacija ir nuotrauka iš <https://emedicina.lt/2024/08/05/ko-nezinome-apie-energius-gerimus-profesoriaus-r-kubiliaus-akcentai/>

Europos ligoninių vaistininkų asociacijos informacija

2024 m. kovo 20-22 d. vyko 28-asis Europos ligoninių vaistininkų asociacijos (EAHP) kongresas tema „*Tvarti sveikatos priežiūra – galimybės ir strategijos*“ Bordo (Prancūzija).

Kongrese dalyvavo dvi vaistininkės - Lietuvos farmacijos sąjungos valdybos narės.

Išsami informacija apie Europos ligoninių vaistininkų asociaciją (EAHP) ir jos veiklą yra prieinama Birutei Varanavičienei, kurią LFS paskyrė atstovauti Lietuvai Europos ligoninių vaistininkų asociacijos (EAHP) veikloje.

29-asis EAHP kongresas vyks Kopenhagoje (Danija) 2025 m. kovo 12–14 d.

Europos ligoninių vaistininkų asociacijos informacija

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERAS

ĮSAKYMAS DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO 2015 M. GRUODŽIO 21 D. ĮSAKYMO NR. V-1490 „DĖL FARMACINĖS RŪPYBOS PASLAUGŲ TEIKIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2024 m. balandžio 22 d. Nr. V-450
Vilnius

1. P a k e i č i u Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymą Nr. V-1490 „Dėl Farmacinės rūpybos paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir jį išdėstau nauja redakcija:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERAS

ĮSAKYMAS DĖL FARMACINĖS RŪPYBOS PASLAUGŲ TEIKIMO BENDRŪJŲ IR SPECIALIŲJŲ REIKALAVIMŲ TVARKOS APRAŠŲ PATVIRTINIMO

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 8 punktu ir 35 straipsnio 19 dalimi:

1. T v i r t i n u pridedamus:

1.1. Farmacinės rūpybos paslaugų teikimo bendrųjų reikalavimų tvarkos aprašą;

1.2. Farmacinės rūpybos paslaugos dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikimo specialiųjų reikalavimų tvarkos aprašą.

2. P a v e d u šio įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministru pagal veiklos sritį.“

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2025 m. sausio 1 d.

Sveikatos apsaugos ministras
Arūnas Dulckys

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1490 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2024 m. balandžio 22 d. įsakymo Nr. V-450 redakcija)

FARMACINĖS RŪPYBOS PASLAUGŲ TEIKIMO BENDRŪJŲ REIKALAVIMŲ TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Farmacinės rūpybos paslaugų teikimo bendrųjų reikalavimų tvarkos aprašas (toliau – Bendrųjų reikalavimų tvarkos aprašas) nustato bendruosius reikalavimus teikiant

farmacinės rūpybos paslaugas (toliau – FR paslauga) vaistininkui, teikiančiam FR paslaugas, vaistinei, kurioje teikiamos FR paslaugos, FR paslaugoms teikti reikalingų asmens duomenų tvarkymui.

2. Bendrųjų reikalavimų tvarkos aprašas privalomas visoms vaistinėms, kuriose teikiamos FR paslaugos, ir vaistininkui, teikiančiam FR paslaugas.

3. Bendrųjų reikalavimų tvarkos apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme ir Geros vaistinių praktikos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. V-494 „Dėl Geros vaistinių praktikos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Geros vaistinių praktikos nuostatai).

II SKYRIUS FR PASLAUGŲ TEIKIMO BENDRIEJI REIKALAVIMAI

4. Vaistinė, kurioje bus teikiama FR paslauga, prieš pradėdama vykdyti veiklą – teikti FR paslaugą – apie tai ne vėliau kaip prieš 14 darbo dienų per atstumą, elektroninėmis priemonėmis per Lietuvos Respublikos paslaugų įstatyme nurodytą kontaktinį centrą arba tiesiogiai turi pranešti Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba), pateikdama užpildytą pranešimo formą, nustatytą Bendrųjų reikalavimų tvarkos aprašo priede (toliau – pranešimas). Jeigu Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba, patikrinusi pranešimą, nustato, kad gautas pranešimas netinkamai užpildytas arba jame pateikti neteisingi duomenys, ji ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo gavimo dienos turi įspėti vaistinę ar jos filialą ir nustatyti terminą, ne ilgesnį kaip 5 darbo dienas nuo pranešimo gavimo dienos, per kurį vaistinė ar jos filialas turi pašalinti nurodytus trūkumus. Nepašalinus per nustatytą terminą trūkumų laikoma, kad pranešimas yra nepateiktas. Pasikeitus pranešime nurodytiems duomenims ar nutraukus FR paslaugos (-ų) teikimą, vaistinė ne vėliau kaip per 5 darbo dienas apie tai turi pranešti Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai, pateikdama pranešimą.

5. Įrašai, susiję su FR paslauga, atliekami vaistinės nustatytos formos dokumentuose raštu ar vaistinės informacinėje sistemoje ir (arba) Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinėje sistemoje (toliau – ESPBI IS) teikiant duomenis per integracines sąsajas ar tvarkant įrašus e. sveikatos portale, pagal atitinkamos FR paslaugos teikimo specialiuosius reikalavimus, jei specialiuose reikalavimuose nenustatyta kitaip.

6. Pacientas ar jo atstovas (toliau – pacientas), sutinkantis, kad būtų teikiama FR paslauga, užpildo atitinkamos farmacinės rūpybos paslaugos specialiųjų reikalavimų apraše nustatytos formos klausimyną (toliau – sutikimas dėl farmacinės rūpybos paslaugų suteikimo), ir savo apsisprendimą patvirtina rašytiniu parašu. Elektroninės formos sutikimas dėl farmacinės rūpybos paslaugų suteikimo turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu arba suformuotas elektroninėmis priemonėmis, leidžiančiomis užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą.

7. Pacientas, prieš pasirašydamas sutikimą dėl farmacinės rūpybos paslaugų suteikimo, turi gauti visą reikiamą informaciją apie jam numatomą teikti FR paslaugą, įskaitant ir apie galimą duomenų perdavimą sveikatos priežiūros įstaigai (jei tai yra paslaugos dalis).

8. Sutikimas dėl farmacinės rūpybos paslaugų suteikimo yra duodamas atlikti visiems veiksams, reikalingiems konkrečiai FR paslaugai suteikti per visą paslaugos teikimo laiką, numatytą atitinkamos FR paslaugos specialiuosiuose reikalavimuose. Kiekvienai FR paslaugai teikti pildomas atskiras sutikimas.

III SKYRIUS

BENDRIEJI REIKALAVIMAI VAISTININKUI, TEIKIANČIAM FR PASLAUGAS

9. FR paslaugą gali teikti tik vaistininkas, turintis vaistininko praktikos licenciją ir įgijęs kompetencijų, reikalingų atitinkamai FR paslaugai teikti, nustatytų atitinkamos FR paslaugos teikimo specialiujų reikalavimų apraše (toliau – kompetencijos).

10. Vaistininkas kompetencijų vykdyti atitinkamas FR paslaugas įgyja profesinės kvalifikacijos tobulinimosi metu.

11. Vaistininko įgytas kompetencijas, reikalingas atitinkamai FR paslaugai teikti, patvirtina švietimo teikėjo išduotas pažymėjimas, patvirtinantis vaistininko dalyvavimą neformaliojo švietimo programoje ir jos baigimą.

IV SKYRIUS

BENDRIEJI REIKALAVIMAI VAISTINEI, KURIOJE TEIKIAMOS FR PASLAUGOS

12. FR paslauga gali būti teikiama tik vaistinėje, atitinkančioje šio Bendrųjų reikalavimų tvarkos aprašo ir atitinkamos FR paslaugos teikimo specialiujų reikalavimų aprašo reikalavimus.

13. FR paslauga gali būti teikiama tik vaistinėje, kuri šio Bendrųjų reikalavimų tvarkos aprašo 4 punkto nustatyta tvarka apie tai pranešė Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai.

14. Vaistinėje, teikiant FR paslaugą:

14.1. turi dirbti bent du farmacijos specialistai, iš kurių vienas turi būti vaistininkas, jei atitinkamos FR rūpybos paslaugos specialiujų reikalavimų apraše nenustatyta kitaip;

14.2. turi būti užtikrintas FR paslaugos teikimas;

14.3. turi būti vieta ar patalpa, atitinkanti atitinkamos FR paslaugos teikimo specialiujų reikalavimų apraše nustatytus reikalavimus;

14.4. tinkamomis organizacinėmis ir techninėmis duomenų saugumo priemonėmis turi būti užtikrintas konfidencialus FR paslaugos teikimas pacientui ir asmens duomenų tvarkymas vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).

15. Vaistinėje vaistininkui, teikiančiam FR paslaugą, turi būti sudarytos sąlygos naudotis ESPBI IS.

16. Vaistinė turi turėti parengtą ir patvirtintą vykdomos FR paslaugos (-ų) teikimo procedūrą (-as), vadovaudamasi Geros vaistinių praktikos nuostatais.

V SKYRIUS

FR PASLAUGOMS TEIKTI REIKALINGŲ ASMENS DUOMENŲ TVARKYMAS

17. FR paslaugai teikti reikalingi asmens duomenys tvarkomi laikantis Bendrajame duomenų apsaugos reglamente ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose asmens duomenų apsaugą, nustatytų reikalavimų.

18. FR paslaugai reikalingi teikti asmens duomenys turi būti saugomi 3 metus nuo FR paslaugos suteikimo dienos.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Vaistininkas pateikia vaistinei Bendrųjų reikalavimų tvarkos aprašo 11 punkte nustatytus reikalavimus pagrindžiančius dokumentus ir atsako už jų teisingumą.

20. Vaistinė atsako už Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai Bendrųjų reikalavimų tvarkos aprašo 4 punkte pateiktų duomenų teisingumą ir minėtame tvarkos apraše nustatytų reikalavimų vykdymą.

21. FR paslauga dokumentuojama Bendrųjų reikalavimų tvarkos aprašo 5 punkte numatytais priemonėmis užtikrinant kiekvieno paciento duomenų ir šios FR paslaugos metu atliekamų veiksmų atsekamumą.

22. Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba savo interneto svetainėje www.vvkt.lt skelbia vaistinių, kurios teikia FR paslaugas, sąrašą, nurodymą vaistinės pavadinimą, vaistinės veiklos vietos adresą, teikiamą (-as) FR paslaugą (-as).

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1490 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2024 m. balandžio 22 d. įsakymo Nr. V- 450 redakcija)

FARMACINĖS RŪPYBOS PASLAUGOS DĖL TĖSTINIO RECEPŲ VAISTINIŲ PREPARATŲ IŠDAVIMO (PARDAVIMO) TEIKIMO SPECIALIŲJŲ REIKALAVIMŲ TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Farmacinės rūpybos paslaugos dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikimo specialiujų reikalavimų tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato reikalavimus vaistininkui, teikiančiam farmacinės rūpybos paslaugą dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo), vaistinei, kurioje teikiama ši farmacinės rūpybos paslauga, bei šios farmacinės rūpybos paslaugos teikimo tvarką.

2. Farmacinės rūpybos paslaugos dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikimo gavėjai – suaugusieji pacientai ar jų atstovai (toliau – pacientas), kuriems gydytojas, vadovaudamasis sveikatos apsaugos ministro įsakymais, reglamentuojančiais vaistinių preparatų skyrimą, atitinkamos ligos ir (ar) sveikatos sutrikimo

(Tęsinys 55 pusl.)

Sveikinimai 2024 m. farmacijos ir technologijų mokslo absolventams!

Lietuvos farmacijos sąjungos (LFS) Valdyba nuoširdžiai sveikina 2024 metų Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Farmacijos fakulteto ir Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto farmacijos vientisųjų studijų programos Farmacija bei Vytauto Didžiojo universiteto Gamtos mokslų fakulteto Biotechnologijos ir farmacinės analizės ir Kauno Kolegijos Medicinos fakulteto Farmakoteknikos studijų programų nuolatinių studijų absolventus.

LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETO REKTORIUS ĮSAKYMAS

DĖL STUDIJŲ BAIGIMO BEI DIPLOMŲ IR DIPLOMŲ PRIEDĖLIŲ IŠDAVIMO FARMACIJOS FAKULTETO STUDENTAMS

Kaunas

Vadovaudamasis Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Medicinos akademijos Farmacijos fakulteto vientisųjų studijų programos Farmacija baigiamojo egzamino ir baigiamojo magistro darbo gynimo komisijos 2024 m. birželio 5 d. protokolu GK Nr. 1, 2024 m. birželio 14 d. protokolu BE Nr.1 ir 2024 m. birželio 26 d. protokolu BE Nr.1, Farmacijos fakulteto vientisųjų studijų programos Farmacija studentams, baigusiems studijų programą, išlaikiusiems baigiamuosius egzaminus ir apgynusiems baigiamuosius darbus,

1. Suteikiu sveikatos mokslų magistro laipsnį ir vaistininko kvalifikaciją bei išduodu magistro diplomą su **pagyrimu** ir magistro diplomo priedėlį:

Nidai Abraitytei;
Karolinai Koškinaitei;

Vėjūnei Maceikaitei;
Gretai Muliūnaitei;

Simonai Petrauskaitei;
Gabijai Tičkutei.

2. Suteikiu sveikatos mokslų magistro laipsnį ir vaistininko kvalifikaciją bei išduodu magistro diplomą ir magistro diplomo priedėlį:

studijavusiems lietuvių kalba:
Miglei Barilaitei;
Tadui Budrikui;
Dovilei Burneikaitei;
Augustei Cepaitytei;
Aurelijai Gegnerytei;
Kornelijai Jankutei;
Vakarei Jokubaitytei;
Dominykui Juciui;
Miglei Kaminskaitei;
Livetai Karpaitei;
Henrietai Anai Katilauskienei;
Godai Lukoševičiūtei;
Evelinai Marijošiūtei;
Tomai Martinkutei;
Viktorijai Mažintaitei;
Pauliui Mažuikai;
Dovydui Medeliui;

Enrikai Meškauskaitei;
Evelinai Mockei;
Martin Nekraševič;
Justui Notrimui;
Emilijai Patašiūtei;
Vygantui Petkui;
Ievai Povilaitytei;
Pijui Prialgauskui;
Tomui Prusakovui;
Kotrynai Pupelytei;
Simonui Sadauskui;
Simonai Satkauskaitei;
Livijai Skėrytei;
Rositai Stebuliauskaitei;
Mantei Strikulytei;
Rūtai Sadauskaitei;
Gerdai Šaltytei;
Gretai Ščiupakovaitei;

Gabrielei Šiaudvytytei;
Godai Šimkevičiūtei;
Nedai Tamašauskaitei;
Austėjai Tarnauskaitei;
Regimantui Tiškui;
Gvidui Urbšui;
Aistei Vaicekauskaitei;
Godai Vidmantaitei;
Ignui Zubreckui.
studijavusiems anglų kalba:
Erlitai Bartkutei;
Sofiya Haluts;
Katsiaryna Hanzhur;
Amalachukwu Mary
Ijeabuonwu;
Ulliana Kastsjukovich;
Ahmad Rahal;
Sharshar Mahmoud Abdelkawy

Vadovaudamasis Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Medicinos akademijos Farmacijos fakulteto antrosios pakopos (magistrantūros) jungtinės su Kauno technologijos universitetu studijų programos Medicininė chemija magistro baigiamųjų darbų gynimo komisijos 2024 m. birželio 12 d. protokolu Nr. ST55-F02-11, Farmacijos fakulteto antrosios pakopos jungtinės su Kauno technologijos universitetu studijų programos Medicininė chemija studentams, baigusiems studijų programą ir apgynusiems baigiamuosius darbus.

3. Suteikiu fizinių mokslų magistro laipsnį bei išduodu, magistro diplomą su pagyrimu ir magistro diplomo priedėlį:

Ievai Bartkevičiūtei („Magna Cum Laude» diplomas);
Jovitai Gružaitėi („Cum Laude diplomas»).

4. Suteikiu fizinių mokslų magistro laipsnį bei išduodu, magistro diplomą ir magistro diplomo priedėlį:

Monikai Bertašiūtei;
Monikai Duseikaitei;
Mantui Jurkoniu;
Mėtai Mackevičiūtei.

5. Įpareigoju Studijų centrą apie šį įsakymą informuoti Farmacijos fakulteto administratore

Aliną Šyvokaitę, Studijų centro vyresniąją specialistę Jolitą Cibulskienę, Informacinių technologijų centro Informacinių technologijų plėtros skyriaus duomenų bazių specialistą Tomą Skroblą, Buhalterinės apskaitos ir atskaitomybės vyresniąsias buhalteres Ireną Sakalienę ir Astą Stelmokę, Apgyvandinimo tarnybos skyriaus vedėją Agnę Vitkutę, Bibliotekos ir Informacijos centro lankytojų aptarnavimo skyriaus vedėją Antaniną Apanavičiūtę.

6. Pavedu įsakymo vykdymo kontrolę Farmacijos fakulteto dekanei prof. Ramunei Morkūnienei.

7. Šis įsakymas įsigalioja nuo jo pasirašymo datos.

Rektorius prof. Rimantas Benetis

Fotografų: Miglės Verikaitės ir Aurimo Pališkio nuotraukos, LSMU Foto bankas

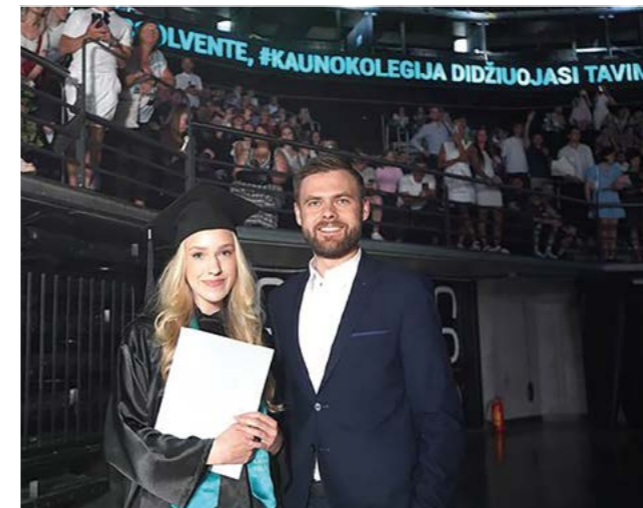
Kauno kolegijos direktoriaus 2024 m. birželio 17 d. įsakymas Nr. S-359

DĖL DIPLOMŲ IŠDAVIMO MEDICINOS FAKULTETO FARMAKOTECHNIKOS STUDIJŲ PROGRAMOS STUDENTAMS

Čibiraitė Gabrielė
Dantaitė Gabija
Dorniak Natallia
Kaminskaitė Deima
Liesionis Rokas
Majaraitė Karolina
Maslaveckaitė Ugnė
Navikaitė Faustė
Ostrauskaitė Klaudija
Petračiūtė Roberta
Siautėlaitė Rasa
Šeflerytė Domilė
Šnipas Kristupas
Valskytė Kornelija (su pagyrimu)

Direktorius Andrius Brusokas

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO REKTORIUS ĮSAKYMAS

DĖL MAGISTRO LAIPSNIO SUTEIKIMO
2024 m. birželio 19 d. Nr. SD-ĮS/1-24-0386
Kaunas

Suteikiu magistro laipsnį Gamtos mokslų fakulteto nuolatinių studijų magistrantams:

Technologijų mokslų magistro laipsnį
Studijų programa: **Biotechnologija ir farmacinė analizė**

Paulai Baturytei
Jūratei Bliumaitėi
Modestai Čaplikaitei
Radvilei Gaučaitėi
Miglei Kazlauskaitei
Karoliui Klusui
Gerdai Skindaraitei
Lurai Šimaitytei
Aušrinei Venckaitytei

Rektorius Juozas Augutis

VDU Gamtos mokslų fakulteto Biotechnologijos ir farmacinės analizės studijų programos technologijų mokslo magistras

Prof. A. Maruškos nuotrauka

(Tęsinys iš 51 pusl.)

17. Vaistininkas informuoja pacientą apie priimtą sprendimą ir vaistinių (-ius) preparatą (-us) parduoda (išduoda) arba neparduoda (neišduoda) ir (ar) sustabdo elektroninio recepto galiojimą vadovaudamasis Taisyklėmis.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Vaistininkas neatsako už tai, kad pacientas nesilaiko individualios konsultacijos metu pasiūlytų su vaistinio (-ių) preparato (-ų) vartojimu ir (ar) lėtinės (-ų) ligos (-ų) valdymu susijusių problemų sprendimo būdų.

19. Jeigu pacientas turi nusiskundimų ar siūlymų dėl aptarnavimo, dėl suteiktos FR paslaugos dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) ir (ar) vaistininko priimtų sprendimų, jis gali kreiptis į vaistinės farmacinės veiklos vadovą ar jo įgaliotą farmacijos specialistą arba nusiskundimą išdėstyti raštu. Jei vaistinės siūlomi sprendimai paciento netenkina, pacientas gali kreiptis į Valstybinę vaistų kontrolės tarnybą prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO 2002 M. KOVO 8 D. ĮSAKYMO NR. 112 „DĖL RECEPTŲ RAŠYMO IR VAISTINIŲ PREPARATŲ, MEDICINOS PRIEMONIŲ (MEDICINOS PRIETAISŲ) IR KOMPENSUOJAMŲJŲ MEDICINOS PAGALBOS PRIEMONIŲ IŠDAVIMO (PARDAVIMO) VAISTINĖSE GYVENTOJAMS IR POPIERINIŲ RECEPTŲ SAUGOJIMO, IŠDAVUS (PARDAVUS) VAISTINIUS PREPARATUS, MEDICINOS PRIEMONES (MEDICINOS PRIETAISUS) IR KOMPENSUOJAMĄSIAS MEDICINOS PAGALBOS PRIEMONES VAISTINĖJE, TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO

2024 m. balandžio 25 d. Nr. V-472
Vilnius

Įgyvendindamas 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/24/ES dėl pacientų teisių į tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas įgyvendinimo 11 straipsnį ir 2012 m. gruodžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo direktyvos 2012/52/ES, kuria nustatomos priemonės, skirtos kitoje valstybėje narėje išrašytų vaistų receptų pripažinimui palengvinti, nuostatas:

1. P a k e i ė i u Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 8 d. įsakymą Nr. 112 „Dėl Receptų rašymo ir vaistinių preparatų, medicinos priemonių (medicinos prietaisų) ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos

priemonių išdavimo (pardavimo) vaistinėse gyventojams ir popierinių receptų saugojimo, išdavus (pardavus) vaistinius preparatus, medicinos priemones (medicinos prietaisus) ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones vaistinėje, taisyklių patvirtinimo“:

1.1. Pakeičiu preambulę ir ją išdėstau taip:

„Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo 8 straipsnio 11 dalimi ir įgyvendindamas 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/24/ES dėl pacientų teisių į tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas įgyvendinimo 11 straipsnį ir 2012 m. gruodžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo direktyvos 2012/52/ES, kuria nustatomos priemonės, skirtos kitoje valstybėje narėje išrašytų vaistų receptų pripažinimui palengvinti, nuostatas“:

1.2. Pakeičiu nurodytu įsakymu patvirtintas Receptų rašymo ir vaistinių preparatų, medicinos priemonių (medicinos prietaisų) ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių išdavimo (pardavimo) vaistinėse gyventojams ir popierinių receptų saugojimo, išdavus (pardavus) vaistinius preparatus, medicinos priemones (medicinos prietaisus) ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones vaistinėje, taisykles:

1.2.1. Pakeičiu 3.3¹ papunktį ir jį išdėstau taip:

„3.3¹. **Kitos ES valstybės apdraustasis** – asmuo, apdraustas valstybiniu sveikatos draudimu kitose Europos Sąjungos, Europos ekonominės erdvės šalyse (toliau – ES valstybės) ir Šveicarijos Konfederacijoje, taip pat asmenys, apdrausti valstybiniu sveikatos draudimu Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje, kuriems pagal Tarybos Susitarimą dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos toliau taikomos 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo su visais pakeitimais ir 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 987/2009, nustatančiame Reglamente (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką, įtvirtintos socialinės apsaugos koordinavimo taisyklės.“

1.2.2. Papildau 4¹ punktu:

„4¹. Kompensuojamieji vaistiniai preparatai ir kompensuojamosios MPP receptuose gali būti išrašomi kitos ES valstybės apdraustiesiems, pateikusiems vieną iš Kitų Europos Sąjungos valstybių narių apdraustųjų valstybiniu sveikatos draudimu sveikatos priežiūros organizavimo Lietuvos Respublikoje ir jos išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1014 „Dėl Kitų Europos Sąjungos valstybių narių apdraustųjų valstybiniu sveikatos draudimu sveikatos priežiūros organizavimo Lietuvos Respublikoje ir jos išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2.1 papunktyje išvardytų dokumentų, vadovaujantis Taisyklių nustatyta tvarka.“

1.2.3. Pakeičiu 38.4 papunktį ir jį išdėstau taip:

„38.4. kai pacientas kitoje ES valstybėje planuoja įsigyti:
38.4.1. MPP;

38.4.2. vaistinius preparatus, išskyrus narkotinius vaistinius preparatus, jei ES valstybė nepriklauso *My Health@EU eHealth Digital Service Infrastructure (eHDSI)* tinklui

(tinklui priklausančias šalis galima rasti https://health.ec.europa.eu/ehealth-digital-health-and-care/electronic-cross-border-health-services_lt), arba įkvepiamuosius vaistinius preparatus, miltelių, miltelių injekciniam ar infuziniam tirpalui ar skystos ir minkštos farmacinės formos vaistinius preparatus, neatsižvelgiant į tai, ar ES valstybė priklauso *My Health@EU eHealth Digital Service Infrastructure (eHDSI)* tinklui;

38.4.3. vaistinius preparatus, išskyrus narkotinius vaistinius preparatus, jei pacientui Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymo nustatyta tvarka nesuteiktas asmens kodas;“

1.2.4. Pakeičiu 38.4.2 papunktį ir jį išdėstau taip:

„38.4.2. vaistinius preparatus, išskyrus narkotinius vaistinius preparatus, jei ES valstybė nepriklauso *My Health@EU eHealth Digital Service Infrastructure (eHDSI)* tinklui (tinklui priklausančias šalis galima rasti https://health.ec.europa.eu/ehealth-digital-health-and-care/electronic-cross-border-health-services_lt);“

1.2.5. Pakeičiu 38.7 papunktį ir jį išdėstau taip:

„38.7 kompensuojamieji vaistiniai preparatai ar kompensuojamosios MPP skiriami kitos ES valstybės apdraustajam;“

1.2.6. Papildau 38.8 ir 38.9 papunkčiais:

„38.8. kitais sveikatos apsaugos ministro nustatytais atvejais, kai išrašomi vaistiniai preparatai ar MPP, kurių įsigijimo išlaidos apmokamos iš valstybės biudžeto ar kitomis lėšomis (išskyrus Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšas) ir nėra galimybės išrašyti elektroninio recepto. Šiame papunktyje nurodytu atveju Taisyklių nuostatos taikomos tiek, kiek šiame papunktyje nurodytų vaistinių preparatų ar MPP išrašymo nereglamentuoja kiti sveikatos apsaugos ministro įsakymai;

38.9. vaistiniai preparatai ar MPP skiriami pacientui, kuris juos planuoja įsigyti ne ES valstybėje.“

1.2.7. Papildau 85.12.15 papunkčiu:

„85.12.15. pakuotės aprašymas, jei išrašomi įkvepiamieji vaistiniai preparatai, miltelių, miltelių injekciniam ar infuziniam tirpalui ar skystos ir minkštos farmacinės formos vaistiniai preparatai;“

1.2.8. Pakeičiu 97.2 papunktį ir jį išdėstau taip:

„97.2. parduoti receptinius vaistinius preparatus ir medicinos priemones (medicinos prietaisus) pagal kitoje ES valstybėje ar ne ES valstybėje išrašytą receptą, vadovaujantis Taisyklių 98.3, 98.4, 98.5 ir 144.7.4¹ papunkčiais, 102, 102¹ ir 103 punktais;“

1.2.9. Pakeičiu 98.3 papunktį ir jį išdėstau taip:

„98.3. jei kitoje ES valstybėje išrašytame popieriniame recepte, dėl kuriame pateiktos informacijos nekyla neaiškumų, šalia bendrinio pavadinimo yra nurodytas ir vaistinio preparato konkretus pavadinimas, jei skiriamas biologinis vaistinis preparatas arba vaistinio preparato skyrimas konkrečiu vaistinio preparato pavadinimu yra papildomai pagrįstas, nurodžius, dėl kokių medicininių priežasčių skiriamas konkretus vaistinis preparatas, farmacijos specialistas parduoda tik nurodyto konkretaus vaistinio preparato pavadinimo vaistinį preparatą.

Jei kitoje ES valstybėje išrašytame elektroniniame recepte, dėl kuriame pateiktos informacijos nekyla neaiškumų, šalia bendrinio pavadinimo yra nurodytas ir vaistinio preparato

konkretus vaistinio preparato pavadinimas su žymos „Ar leidžiama parduoti vaistą kitu konkrečiu pavadinimu?“ reikšme „Ne“, farmacijos specialistas parduoda tik recepte nurodyto konkretaus vaistinio preparato pavadinimo vaistinį preparatą;“

1.2.10. Pakeičiu 98.4 papunktį ir jį išdėstau taip:

„98.4. farmacijos specialistas, pacientui sutikus, turi teisę išduoti (parduoti) to paties bendrinio pavadinimo kito stiprumo vaistinį preparatą, nekeisdamas farmacinės formos, išskyrus Taisyklių 98.5 papunktyje ir 102¹ punkte nustatytus atvejus, vienkartinės dozės bei vartojimo dažnumo. Išduodamas vaistinės medžiagos kiekis turi atitikti išrašytą vaistinės medžiagos kiekį;“

1.2.11. Pakeičiu 98.5 papunktį ir jį išdėstau taip:

„98.5. farmacijos specialistas, pacientui sutikus, turi teisę išduoti (parduoti) to paties bendrinio pavadinimo kitos farmacinės formos nei nurodyta recepte vaistinį preparatą, išskyrus Taisyklių 102¹ punkte nustatytą atvejį, jei išduodamo vaistinio preparato farmacinė forma yra tinkama vartoti tokiu pačiu vartojimo būdu ir dažnumu, kaip nurodyta recepte. Jei keičiama kompensuojamųjų vaistinių preparatų farmacinė forma, išduodamas kompensuojamasis vaistinis preparatas turi būti įrašytas į tą pačią kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyno vaistinių preparatų grupę bazinei kainai nustatyti.“

1.2.12. Pakeičiu 102 punktą ir jį išdėstau taip:

„102. Pagal pacientui kitoje ES valstybėje išrašytus popierinius receptus parduodami receptiniai vaistiniai preparatai, išskyrus narkotinius vaistinius preparatus, ir medicinos priemonės, jei nekyla neaiškumų dėl juose pateiktos informacijos ir jei recepte nurodyti bent šie duomenys: paciento vardas (-ai), pavardė (-ės) (parašyta žodžiais, netrumpinant), paciento gimimo data, recepto išrašymo data, receptą išrašiusio reglamentuojamos sveikatos priežiūros profesijos, atstovo, teisiškai įgalioto tą daryti valstybėje, kurioje išrašytas tas receptas, pavardė (-ės), vardas (-ai) (parašyta žodžiais, netrumpinant), profesinė kvalifikacija, elektroninio pašto adresas ar telefono arba fakso numeris (su tarptautiniais kodais), darbo adresas, įskaitant ir ES valstybės pavadinimą, jei išrašytas vaistinis preparatas, – bendrinis pavadinimas, ir jei skiriamas biologinis vaistinis preparatas arba tai būtina dėl medicininių priežasčių, – konkretus vaistinio preparato pavadinimas (jei konkretus pavadinimas buvo nurodytas dėl medicininių priežasčių, papildomai pagrįsta, dėl kokių konkrečių priežasčių jis buvo nurodytas), farmacinė forma, stiprumas, dozuočių kiekis, dozuočių dydis, arba pakuotė, jos dydis, pakuotės aprašymas, jei jis yra, ir pakuočių skaičius, jei skiriama daugiau nei viena pakuotė, dozavimo režimas, jei išrašyta medicinos priemonė, – medicinos priemonės pavadinimas ir kiekis. Jei išrašyta medicinos priemonė, turi būti nurodyti jos matmenys ar kiti duomenys, jei jų yra. Receptas privalo būti pasirašytas.“

1.2.13. Papildau 102¹ punktu:

„102¹. Receptiniai vaistiniai preparatai, išskyrus narkotinius vaistinius preparatus, parduodami pagal per vaistinės IS ar tiesiogiai per ESPBI IS e. sveikatos portale gautus pacientui kitoje ES valstybėje išrašytus elektroninius receptus, jei nekyla neaiškumų dėl šiuose receptuose pateiktos informacijos ir jei juose pateikti bent šie duomenys: paciento vardas (-ai), pavardė (-ės) (parašyti žodžiais, netrumpinant),

paciento gimimo data, recepto išrašymo data, receptą išrašiusio reglamentuojamos sveikatos priežiūros profesijos, nurodytos Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatyme, atstovo, teisiškai įgalioto tą daryti valstybėje, kurioje išrašytas tas receptas, vardas (-ai), pavardė (-ės) (parašyti žodžiais, netrumpinant), profesinė kvalifikacija, elektroninio pašto adresas ir telefono arba fakso numeris (su tarptautiniais kodais), darbo adresas, įskaitant ir ES valstybės pavadinimą, jei išrašytas vaistinis preparatas, – bendrinis pavadinimas, farmacinė forma, stiprumas, dozuočių kiekis, dozuočių dydis arba pakuotė, jos dydis, pakuotės aprašymas, jei jis yra, ir pakuočių skaičius, jei skiriama daugiau nei viena pakuotė, dozavimo režimas. Jei elektroniniame recepte yra nurodomas konkretus vaistinio preparato pavadinimas, turi būti nurodoma žyma „Ar leidžiama parduoti vaistą kitu konkrečiu pavadinimu?“ su reikšme „Taip“ arba „Ne“.

Parduodant pacientui vaistinį preparatą pagal kitoje ES valstybėje išrašytus elektroninius receptus, jei elektroninio recepto žymoje „Ar leidžiama parduoti vaistą kitu konkrečiu pavadinimu?“ nurodyta reikšmė „Taip“, leidžiama parduoti vaistinį preparatą kitu konkrečiu pavadinimu nei nurodytas recepte, pažymint žymą „Vaisto pavadinimas buvo pakeistas“.

Visais atvejais (nesvarbu, kokia žymos „Ar leidžiama parduoti vaistą kitu konkrečiu pavadinimu?“ reikšmė) draudžiama pakeisti vaistinio preparato veikliąją medžiagą, stiprumą, farmacinę formą ir vartojimo būdą.

Visais atvejais (nesvarbu, kokia žymos „Ar leidžiama parduoti vaistą kitu konkrečiu pavadinimu?“ reikšmė) galima keisti vaistinio preparato pakuotės dydį ir pakuočių kiekį.“

1.2.14. Pakeičiu 138 punktą ir jį išdėstau taip:

„138. Pacientas arba paciento atstovas, išskyrus atvejus, kai elektroninis receptas yra išrašytas anonimiškai besigydančiam pacientui, užsieniečiui, kuriam Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymo nustatyta tvarka nesuteiktas asmens kodas, arba kai elektroninis receptas pacientui išrašytas kitoje ES valstybėje, atvykęs į vaistinę įsigyti vaistinio preparato, kompensuojamosios MPP ar medicinos priemonės pagal elektroninį receptą, privalo pateikti farmacijos specialistui asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Jei ekstremaliosios situacijos ir (ar) karantino, Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbtų dėl ypač pavojingos užkrečiamosios ligos, metu vaistinio preparato, kompensuojamosios MPP ar medicinos priemonės pagal elektroninį receptą paciento ar jo atstovo prašymu įsigyti atvyksta kitas asmuo, šis asmuo privalo pateikti farmacijos specialistui paciento asmens kodą, vardą ir pavardę.

Kai elektroninis receptas išrašytas anonimiškai besigydančiam pacientui, pacientas ar paciento atstovas farmacijos specialistui turi nurodyti paciento ESI numerį, paciento gimimo metus ir pirmąsias dvi paciento vardo (-ų) bei pirmąsias dvi pavardės (-ių) raides.

Kai elektroninis receptas Lietuvoje išrašytas užsieniečiui, kuriam Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymo nustatyta tvarka nesuteiktas asmens kodas, pacientas ar paciento atstovas privalo pateikti farmacijos specialistui paciento asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ir nurodyti paciento ESI numerį, išskyrus kai ekstremaliosios situacijos

ir (ar) karantino, Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbtų dėl ypač pavojingos užkrečiamosios ligos, metu vaistinio preparato, kompensuojamosios MPP ar medicinos priemonės pagal elektroninį receptą paciento ar jo atstovo prašymu įsigyti atvyksta kitas asmuo – šiuo atveju šis asmuo farmacijos specialistui privalo nurodyti paciento ESI numerį.

Kai pacientui elektroninis receptas išrašytas kitoje ES valstybėje, pacientas, atvykęs į vaistinę įsigyti vaistinio preparato, išskyrus narkotinius vaistinius preparatus, privalo farmacijos specialistui pateikti paciento asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ir (ar) kitą kitoje ES valstybėje, kurioje išrašytas elektroninis receptas, nustatytą dokumentą ar privalomai teiktiną informaciją pagal tos šalies reikalavimus.“

1.2.15. Pakeičiu 143 punkto pirmąją pastraipą ir ją išdėstau taip:

„143. Farmacijos specialistas, ESPBI IS e. sveikatos portale arba per vaistinės informacinę sistemą gavęs prieigą prie paciento elektroninio recepto, turi teisę“:

1.2.16. Papildau 144.7.4¹ papunkčiu:

„144.7.4¹. žyma „Vaisto pavadinimas buvo pakeistas“, jei pacientui pagal kitoje ES valstybėje išrašytą elektroninį receptą, kuriame yra žymos „Ar leidžiama parduoti vaistą kitu konkrečiu pavadinimu?“ reikšmė „Taip“, parduodamas vaistinis preparatas kitu konkrečiu pavadinimu“;

2. N u s t a t a u, kad:

2.1. šis įsakymas, išskyrus šio įsakymo 1.2.4 ir 1.2.7 papunkčius, įsigalioja 2024 m. gegužės 2 d.;

2.2. šio įsakymo 1.2.4 ir 1.2.7 papunkčiai įsigalioja 2025 m. kovo 1 d.

Sveikatos apsaugos ministras Arūnas Dulkys

**VALSTYBINĖS VAISTŲ KONTROLĖS
TARNYBOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTERIJOS
VIRŠININKAS**

ĮSAKYMAS

**DĖL VALSTYBINĖS VAISTŲ KONTROLĖS
TARNYBOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTERIJOS
VIRŠININKO 2012 M. SPALIO 16 D. ĮSAKIMO
NR. (1.4)1A-1046 „DĖL DUOMENŲ IR
INFORMACIJOS APIE VAISTINIŲ PREPARATŲ
TIEKIMĄ LIETUVOS RESPUBLIKOS
RINKAI PATEIKIMO VALSTYBINEI VAISTŲ
KONTROLĖS TARNYBAI PRIE LIETUVOS
RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTERIJOS TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2024 m. balandžio 26 d. Nr. (1.72E)1A-513
Vilnius

1. P a k e i ė i u Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos viršininko 2012 m. spalio 16 d. įsakymą Nr. (1.4)1A-1046 „Dėl Duomenų ir informacijos apie vaistinių preparatų tiekimą Lietuvos Respublikos rinkai pateikimo Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir jį išdėstau nauja redakcija:

**„VALSTYBINĖS VAISTŲ KONTROLĖS
TARNYBOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTERIJOS
VIRŠININKAS**

ĮSAKYMAS

**DĖL DUOMENŲ IR INFORMACIJOS APIE
VAISTINIŲ PREPARATŲ TIEKIMĄ LIETUVOS
RESPUBLIKOS RINKAI PATEIKIMO
VALSTYBINEI VAISTŲ KONTROLĖS TARNYBAI
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTERIJOS TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO**

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo 8 straipsnio 4² dalimi ir 33 straipsnio 1 dalies 21 punktu:

t v i r t i n u Duomenų ir informacijos apie vaistinių preparatų tiekimą Lietuvos Respublikos rinkai pateikimo Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos tvarkos aprašą (pridedama).“

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja nuo 2024 m. gegužės 1 d.

Farmakologinio budrumo ir apsinuodijimų
informacijos skyriaus vedėja, laikinai vykdanči
viršininko funkcijas Eglė Burbienė

PATVIRTINTA

Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos viršininko 2012 m. spalio 16 d. įsakymu Nr. (1.4)1A-1046 (Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos viršininko 2024 m. balandžio 26 d. įsakymo Nr. (1.72E)1A-513 redakcija)

**DUOMENŲ IR INFORMACIJOS APIE
VAISTINIŲ PREPARATŲ TIEKIMĄ LIETUVOS
RESPUBLIKOS RINKAI PATEIKIMO
VALSTYBINEI VAISTŲ KONTROLĖS TARNYBAI
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTERIJOS TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Duomenų ir informacijos apie vaistinių preparatų tiekimą Lietuvos Respublikos rinkai pateikimo Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Tarnyba) tvarkos aprašas nustato privalomų pateikti Tarnybai pavestiems uždaviniams vykdyti reikalingų duomenų ir informacijos apie vaistinių preparatų tiekimą Lietuvos Respublikos rinkai sąrašą ir nustato jų pateikimo Tarnybai tvarką (toliau – Tvarkos aprašas).

2. Šie reikalavimai taikomi:

2.1. visiems Lietuvos Respublikoje įsteigtiems juridiniams asmenims ir jų padaliniais, užsienio valstybių juridinių asmenų ir kitų organizacijų padaliniais, įsteigtiems Lietuvos Respublikoje (toliau – juridinis asmuo), turintiems Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo nustatyta tvarka išduotą didmeninio platinimo licenciją;

2.2. asmenims, turintiems kitos Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) valstybės įgaliotos institucijos išduotą didmeninio platinimo ar gamybos licenciją ir Tarnybos įrašytiems į Farmacijos įstatymo 30 straipsnio 5 dalyje nurodytą Asmenų, pateikusių pranešimą apie numatomą vaistinių preparatų tiekimą, sąrašą (toliau – EEE tiekėjų sąrašas);

2.3. juridiniams asmenims, turintiems Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo nustatyta tvarka išduotą licenciją asmens sveikatos priežiūros veiklai (toliau – asmens sveikatos priežiūros įstaigos).

II. PRIVALOMŲ PATEIKTI DUOMENŲ SĄRAŠAS

3. Duomenys, kuriuos Tarnybai privalo pateikti:

3.1. Tvarkos aprašo 2.1 papunktyje nurodyti subjektai:

3.1.1. vaistinėms per ataskaitinį mėnesį parduotų vaistinių preparatų pakuočių, įskaitant vardinius vaistinius preparatus, įrašytus į Kompensuojamų vaistų kainyną, kiekis;

3.1.2. asmens sveikatos priežiūros įstaigoms (toliau – ASPĮ), įskaitant vardinius vaistinius preparatus, įrašytus į Kompensuojamų vaistų kainyną, per ataskaitinį mėnesį parduotų vaistinių preparatų pakuočių kiekis;

3.1.3. mažmeninės prekybos įmonėms per ataskaitinį mėnesį parduotų vaistinių preparatų pakuočių kiekis;

3.1.4. bendras vaistinėms ir ASPĮ per ataskaitinį mėnesį parduotų vardinių vaistinių preparatų pakuočių kiekis;

3.1.5. kiekvienos savaitės antradienį tą dieną turimas neparduotų vaistinių preparatų, įskaitant vardinių vaistinių preparatų, kurie yra įrašyti į Kompensuojamų vaistų kainyną, ir vardinių vaistinių preparatų, tiekiamų į ASPĮ, pakuočių, skirtų Lietuvos rinkai, likutis. Apie didmeninio platinimo licencijos turėtojo sandėlyje laikomą vaistinio preparato kiekį, skirtą kitoms šalims, Tvarkos aprašo nustatyta tvarka Tarnybai pranešti nereikia. Jei antradienis yra ne darbo ar oficialios šventės diena, pateikiami kitos darbo dienos, einančios po ne darbo ar oficialios šventės dienos, duomenys.

3.2. Tvarkos aprašo 2.2 papunktyje nurodyti subjektai:

3.2.1. vaistinėms per ataskaitinį mėnesį parduotų registruotų vaistinių preparatų pakuočių kiekis;

3.2.2. ASPĮ per ataskaitinį mėnesį parduotų registruotų vaistinių preparatų pakuočių kiekis.

3.3. Tvarkos aprašo 2.3 papunktyje nurodyti subjektai:

3.3.1. būtinųjų vaistinių preparatų ir bent vienoje kitoje

(Tęsinys 69 pusl.)

LSMU Farmakognozijos klubo apžvalginė-pažintinė ekspedicija

2024 m. birželio 20-21 d. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Farmakognozijos klubo 18 narių dalyvavo Mažosios Lietuvos etnografinio regiono apžvalginėje-pažintinėje ekspedicijoje.

Apžvalginės-pažintinės ekspedicijos tikslas – susipažinti su Mažosios Lietuvos etnografinio regiono kraštovaizdžio bioįvairove.

Šilutėje aplankytas etno paveldas – XVIII a. Šojaus dvaras ir analizuota ilgamečio parko augalija.

Stebėtas Rusnės ir užliejamų pievų kraštovaizdis.

Nemuno deltoje, Skirvytės dešiniojoje atšakoje, Pakalnės upės pakrantėje aplankyta vaistininko Virgilijaus Skirkevičiaus sodyba ir išanalizuota bei įvertinta vaistinių augalų kolekcija; pristatytas pranešimas apie vaistinių augalų panaudojimo galimybes sveikatinimui.

Ekspedicija pabaigta, susipažinus su Aukštumalos pelke – aukštapelke, kuri pirmoji pasaulyje detalai moksliskai iširta ir aprašyta 1902 m. vokiečių mokslininko Karlo Alberto Veberio (Carl Albert Weber) monografijoje. Be

to, pastaraisiais metais jos augalija susidomėjo ir Lietuvos mokslininkai.

*LSMU Farmakognozijos klubo informacija
Sonatos Trumbeckaitės ir Onos Ragažinskienės
archyvo nuotraukos*

ŽALIOJI, TVARIOJI FARMACIJA SĄMONINGOS EKONOMIKOS KELYJE

Prof. Ona Ragažinskienė, VDU

Simona Šimulytė, Europos socialinio verslumo ugdymo ir inovatyvių studijų instituto vadovė, VDU

Šiuolaikiniame, sparčiai besivystančiame, pasaulyje, kuriame aplinkosauginis sąmoningumas įgauna vis didesnę pagreitį, farmacijos pramonė atsidūrė svarbioje kryžkelėje. Žaliosios farmacijos koncepcija, kuria pabrėžiamas vaistų gamybos poveikio aplinkai mažinimas ir tvarumo skatinimas per visą vaistų gyvavimo ciklą, nebėra tik nišinė idėja - tai būtinybė.

Šiuo metu pasaulyje yra svarbūs aplinkosaugos problemos įvairūs sprendimo būdai. Nustatyta, kad farmacijos pramonė yra gyvybiškai svarbus visuomenės sveikatos priežiūros komponentas, tačiau daro neigiamą įtaką aplinkos būklei. Žaliosios Farmacijos koncepcijos esmė - tvarumas integruojamas į kiekvieną vaistų kūrimo ir gamybos technologijos procesą ir tai dabar jau yra esminė būtinybė sąmoningumo ekonomikos kelyje.

Neatidėliotinas Žaliosios Farmacijos poreikis

Vaistų gamybos poveikis visuomenei ir aplinkai yra įvairiapusiškas: Europoje vykdoma didžiausia vaistų gamyba ir jų suvartojimas, nustatyta, kad kasmet čia pagaminama 100 000 tonų vaistų, kurių didelė dalis

(nuo antibiotikų iki skausmą malšinančių vaistų) patenka ir į aplinką - upes, ežerus, jūras ir tai yra rimtas pavojus natūralioms gamtinėms ekosistemoms, vandens tiekimo sistemų saugumui, žmonių ir gyvūnų sveikatai bei jų saugumui.

Nustatyta, kad Žalioji, tvarioji farmacija yra saugios farmacijos pramonės pagrindas, užtikrinant natūralių gamtinių ekosistemų funkcionavimą, žmonių ir gyvūnų sveikatą bei jų saugumą.

Pagrindiniai Žaliosios Farmacijos principai

Europoje Žaliosios farmacijos įgyvendinimo pagrindą sudaro keli principai:

Pirma, svarbiausia – ekologinė vaistų gamyba. Tai apima atsinaujinančiųjų energijos šaltinių naudojimą, vandens ir cheminių medžiagų suvartojimo mažinimą ir atliekų mažinimo strategijų įgyvendinimą.

Antra, žalioji chemija turi svarbų vaidmenį, kuriant saugius vaistus ir mažinant pavojingų cheminių medžiagų naudojimą. Šis metodas skatina kurti biologiškai skaidžias ir mažiau toksiškas medžiagas, taip užtikrinant, kad vaistai nekeltų pavojus natūralioms gamtinėms ekosistemoms,

vandens tiekimo sistemų saugumui, žmonių ir gyvūnų sveikatai bei jų saugumui.

Trečia, tvarus žaliavų tiekimas, kurio pagrindas teisingas ir etiškas žaliavų tiekimas, biologinės įvairovės apsauga ir sąžiningos prekybos praktika.

Žiedinės ekonomikos principų integravimas į **Žaliosios Farmacijos** pramonę – tai yra taikant žiedinę ekonomiką, skatinti medžiagų perdirbimą ir pakartotinį naudojimą; kurti vaistus taip, kad jie lengviau suirtų, užtikrinama, kad farmacijos produktai neišliktų aplinkoje ilgą laiką po numatyto naudojimo. Nustatyta, kad 80 proc. vaistų patenka į aplinką, todėl žiedinės ekonomikos praktikos taikymas yra labai svarbus, siekiant sumažinti atliekų kiekį ir aplinkos taršą.

Žaliosios farmacijos nauda

Žaliosios farmacijos aplinkai, ekonomikai ir sveikatai nauda:

Aplinkosauginė: Žaliosios farmacijos praktikos įgyvendinimas sumažintų farmacijos pramonės taršos lygį Europoje. Europos Sąjungos „Nulinės taršos“ veiksmų plano tikslų įgyvendinimas įgalintų taršos, įskaitant vaistus, pašalinimą iš aplinkos (oro, vandens, dirvožemio), užtikrintų švaresnę aplinką.

Ekonominė: Žalioji farmacija turi ekonominę vertę. Pasaulio banko duomenimis, žaliosios iniciatyvos taikymo poveikyje iki 2030 m. pasaulio farmacijos pramonėje būtų sutaupyta iki 15 mlrd. dolerių per metus. Europos bendrovės, kurios pirmąją šioje srityje, pajustų didelę ekonominę naudą, įskaitant sumažėjusias sąnaudas ir padidėjusį konkurencingumą rinkoje.

Sveikata: Žalioji farmacija mažina pavojingų cheminių medžiagų poveikį žmonių sveikatai. Taikant tvarią farmacijos praktiką, mažinamas Endokrininę sistemą ardančių cheminių medžiagų kiekis ir užtikrinamas atsparumas antimikrobinėms medžiagoms.

Iššūkiai kelyje į tvarumą

Sąnaudos: Žaliosios Farmacijos technologijų kūrimui ir pritaikymui reikalingos didelės pradinės investicijos. Griežtėjantys ES reglamentai farmacijos pramonei, reikalaujantys didesnės atsakomybės aplinkosaugos srityje.

Reguliavimas: Farmacijos pramonė yra vienas griežčiausiai reguliuojamų sektorių Europoje.

Inovacijos: Lėtas inovacijų diegimo tempas farmacijos pramonėje yra dar vienas iššūkis. Didėjanti tvarių produktų paklausa paspartins ekologiškų technologijų diegimą. Žaliosios farmacijos

ateitis priklauso nuo gebėjimo diegti naujoves ir bendradarbiauti pasauliniu mastu.

Ateities perspektyvos. Didinti vartotojų informuotumą apie vaistų poveikį aplinkai. Europoje ir už jos ribų žmonės ieško tvarių galimybių, todėl farmacijos pramonė bus priversta toliau tobulėti. Ši permaina nėra tik aplinkosaugos iniciatyva - ji būtina siekiant užtikrinti sveikatos priežiūros ir mūsų planetos ateitį.

Išvada

Žaliosios farmacijos koncepcijos esmė - tvarumas integruojamas į kiekvieną vaistų kūrimo ir gamybos technologijos procesą, įgyvendinat Žaliosios Farmacijos principus sąmoningos ekonomikos kelyje.

Green, sustainable pharmaceuticals on the road to the knowledge economy

In today's fast-paced world, where environmental awareness is gaining momentum, the pharmaceutical industry finds itself at an important crossroads. The concept of green pharmaceuticals, which emphasises reducing the environmental impact of pharmaceutical production and promoting sustainability throughout the life cycle of medicines, is no longer a niche idea but a necessity.

Various solutions to the environmental problem are now important worldwide. The pharmaceutical industry has been identified as a vital component of public health, but has a negative impact on the state of the environment. The concept of Green Pharmaceuticals is about integrating sustainability into every process of drug development and manufacturing technology, and this is now an essential necessity in the path of the awareness economy.

The urgent need for Green Pharmaceuticals

The impact of pharmaceutical production on society and the environment is multifaceted: Europe has the highest production and consumption of medicines, with an estimated 100 000 tonnes of medicines produced here each year, a large proportion of which (from antibiotics to painkillers) end up in the environment - rivers, lakes and seas - posing a serious risk to natural ecosystems, the safety of water supply systems, and the health and security of humans and animals.

Green, sustainable pharmaceuticals have been identified as the basis for a safe pharmaceutical industry, ensuring the functioning of natural ecosystems and the health and safety of people and animals.

Key Principles of Green Pharmacy

In Europe, several principles underpin the implementation of Green Pharmaceuticals:

First, and most importantly, the eco-friendly production of medicines. This includes the use of renewable energy sources, reduction of water and chemical consumption and the implementation of waste reduction strategies.

Second, green chemistry has an important role to play in developing safe medicines and reducing the use of hazardous chemicals. This approach promotes the development of biodegradable and less toxic substances, thus ensuring that medicines do not endanger natural ecosystems, the safety of water supply systems, and the health and safety of humans and animals.

Thirdly, sustainable sourcing, based on fair and ethical sourcing of raw materials, protection of biodiversity and fair trade practices.

The circular economy - by promoting the recycling and reuse of materials, and by designing medicines to break down more easily - ensures that pharmaceutical products do not persist in the environment long after their intended use.

Integrating circular economy principles into the Green Pharmaceutical Industry: With 80% of pharmaceuticals estimated to end up in the environment, the application of circular economy practices is essential to reduce waste and environmental pollution.

Benefits of green pharmaceuticals

The environmental, economic and health benefits of green pharmaceuticals:

Environmental: The implementation of Green Pharmaceutical Practices would reduce the level of pollution from the pharmaceutical industry in Europe. Meeting the objectives of the European Union's Zero Pollution Action Plan would enable the removal of pollution, including pharmaceuticals, from the environment (air, water, soil), ensuring a cleaner environment.

Economic: Green pharmaceuticals have economic value. According to the World Bank, the impact of the Green Initiative could save the global pharmaceutical

industry up to USD 15 billion per year by 2030. European companies at the forefront of this field would reap significant economic benefits, including reduced costs and increased market competitiveness.

Health: Green pharmaceuticals reduce the impact of hazardous chemicals on human health. Sustainable pharmaceutical practices reduce endocrine disrupting chemicals and ensure antimicrobial resistance.

Challenges on the road to sustainability

Costs: The development and deployment of Green Pharmaceutical technologies requires significant upfront investment. Increasing EU regulations for the pharmaceutical industry, requiring greater environmental responsibility.

Regulation: The pharmaceutical industry is one of the most heavily regulated sectors in Europe.

Innovation: The slow pace of innovation in the pharmaceutical industry is another challenge. Increasing demand for sustainable products will accelerate the uptake of green technologies. The future of green pharma depends on the ability to innovate and collaborate globally.

Future prospects. Raise consumer awareness of the environmental impact of medicines. As people in Europe and beyond look for sustainable options, the pharmaceutical industry will be forced to evolve further. This shift is not just an environmental initiative - it is essential for the future of healthcare and our planet.

Conclusion

At the heart of the Green Pharma concept is the integration of sustainability into every step of the drug development and manufacturing technology process, implementing the principles of Green Pharma in the path of a conscious economy.

Literature:

- <https://www.efpia.eu/about-medicines/development-of-medicines/regulations-safety-supply/environment-health-safety-and-sustainability/>
- <https://www.europeanpharmaceuticalreview.com/news/230261/efpia-sets-out-targets-for-pharma-environmental-sustainability/>
- https://environment.ec.europa.eu/news/pharmaceuticals-environment-new-report-shows-good-progress-implementing-strategy-2020-11-25_en

Illustracija sugeneruota dirbtinio intelekto

Farmacijos Žinios

XI met. Kaunas, 1934 m. Lapkričio m. Nr. 11 (89)

Prov. Antanas Žukauskas.

Iš mano atsiminimų apie gerbiama jubilatą profesorių Petrą Raudonikį jo 65 metų garbingo amžiaus proga.

Kas iš mūsų jaunesniųjų kolegų nežino gerbiamojo jubilato, kas nėra jo mokinys, kas jo nepažįsta ir iš mūsų senesniųjų kartos, o man prieškarinės laidos farmacininkui anais laikais teko su juo Maskvoje net ir vienoje aptiekoje darbuotis, o vėliau pas jį, profesoriaus Čirvinskio vedamame Farmakologijos Institute, dirbti valstybinį analizą, laikyti egzaminus provizoriaus laipsniui įsigyti ir šiaip dažnai su juo susitikti.

Gerbiama jubilatą ilgus metus pažinau tik iš matymo, ir jis man visuomet buvo atsidėjusio mokslininko ir susipratusio lietuvių patrioto pavyzdys. Tai buvo dar seniai, tais žiauriais rusų reakcijos laikais, kai mums dar buvo uždrausta spauda ir kai ne visur drąsiai galima buvo lietuviškai ir išsitariti. Aš tuomet buvau dar gimnazistas, o jis jau studijavo Maskvos universitete farmacijos mokslus ir vasarą parvažiudavo Lietuvon savo atstogų praleisti ir savo giminių aplankyti. Gimimo jubilatas — kovarskėnas, bet jo sesuo buvo atitekėjusi į Anykščių parapiją į Šeiminiškius greta mano gimtines — Užuožerį. Vasarą, kai jis atvažiudavo į Šeiminiškius savo sesers prilankyti, aš jį ir pamatydavau. Dažnai sutikdavau mūsų laukuose braidantį po pievas, šlunkinėjantį Šventosios šlaitais, pakrantėmis ir renkanti įvairius augalus. Kam jis tuos augalus renka ir ką iš jų paskum daro, aš labai domėjaus ir maniau, kad juos džiovina, mala, trina ir gamina iš jų įvairių įvairiausių vaistų. Bet vieną kartą jo sesuo, kai brolio nebuvo namie, parodė mums keliems gimnazistams jo herbarijus. Mes buvome nustebinti ir sužavėti: visi augalai buvo taip gražiai sugeriamame popiery suploti ir sudžiovinti, kad išlaikė žalius lapus, stumbus, žiedus ir visas savo spalvas. Po kiekvienu augalu buvo padėti ir jų pavadinimai trimis kalbomis — lotyniškai, rusiškai ir lietuviškai. Nedideliame svirnely jis buvo įsitaisęs sau ir mažutę laboratorijėlę bandymams daryti.

Bet po vienų jo atstogų, išvažiavus jam į Maskvą, vieną dieną sukruoto visa Ukmergės apskrities policija: tuojau buvo padaryta nuodugni krata jo tėviškėje Pumpučiuose, iškrėsti jo sesers namai Šeiminiškiuose, iškrėsti ir suimti Greženėlių dvaro Didžiuliai, kuriuos tais laikais rusai laikė didžiausiais litvomanais, pavojingiausiais revoliucionieriais ir, anot žandarų, „kandidatais į Lietuvos karalius“. Neužilgo aplinkiniais keliais atėjo žinia, kad Maskvoje suimtas ir padėtas į kalėjimą ir gerbiamas jubilatas. Paaikėjo, kad

Greženėlių Didžiuliai siuntė jam į Maskvą siuntinį, į kurį įvyniojo ir lietuviškų laikraščių pluoštą. Visuomet būdavo gerai, bet ši kartą nežinia kokių būdu suostė žandarai. Po ilgo kalinimo ir tardymo gerbiamas jubilatas buvo išsiustas iš Maskvos į Užkaukazį, o vėliau ir Didžiuliai, tėvas ir sūnus — Sibiran laisvam apsigyvenimui iki gyvos galvos. Dvaras jų buvo išgrobtas turtinga biblioteka konfiskuota ir išvežta Peterburgan.

Po to įvykio kelias vasaras aš jau nebesutikdavau jo Šventosios pakrantėse ir šlaituose. Vėliau jis sugrįžo iš ištremimo, bet jam dar nebuvo leista gyventi Maskvoje.

Kai aš baigiau keturias klases, gerbiamas jubilatas gavo leidimą gyventi Maskvoje ir vėl apsilankė Seiminiškiuose. Rudenį, kai jis vyko į Maskvą, kartu išvažiavau ir aš. Pakeliui aplankėme Lietuvos sostinę Vilnių; jis mane nuvedė ant Gedimino pilies kalno, parodė buvusio Lietuvos universiteto rūmus ir su panieka praėjome pro koriko Muravjovo paminklą. Iš Vilniaus nuvykom į maskolių sostinę Maskvą.

Maskvoje jis man surado ir vietą Keizerio vaistinėje, kur aš galėčiau daugiau pasipraktikuoti ir išmolti. Bet nepatiko man toji vaistinė, kurioje reikėjo dirbti — praktikuotis nuo 8 val. ryto iki 10 v. vakaro ir tik ketvirtą pusdienį turėti laisvą. Vieną kartą, atmenu, aš ėmiau ir po dešimtos valandos nudrožiau pas gerb. jubilatą pasiskusti savo vargais. Kol jis svarstė mano padėtį, aš dairiaus po jo kambarėlį ir stebėjaus: sienos buvo nukabintos herbarijais, ant stalo — ko tik nebuvo: čia stovėjo keli aukštai mėgintuvėlių su įvairių spalvų skystymais; greta pridengti cilindriai, kolbos, mensurkos, knygų stirtos, įvairių chemikalų, preparatų pavyzdžiai; čia pat stovėjo pusiau nugertos arbatos stiklinė, duonos, sūrio, dešros gabalas... Aš dairiaus ir stebėjaus, kaip jaunas mokslininkas neapsirinka ir neįdeda sau į arbatos stiklinę vietoje cukraus kokių nors chemikalų ar reaktyvų.

Po keleto dienų jis mane pasiėmė pas save, į Prečistenkos p. Fino aptieką, kur aš gavau geras sąlygas ir tereikėjo 7 valandos per dieną dirbti — praktikuotis. Kad turėdamas tiek daug laisvo laiko tokiam mieste neištvirkčiau, jis man patarė mokytis, lavintis ir užsirašyti į prekybininkų apsišvietimo kursus, ką aš ir padariau. Neužilgo gerbiamas jubilatas išvažiavo į Vokietiją — Drezdeną specializuotis analitinėje chemijoje. Kai po dvejų metų jis sugrįžęs Maskvon išlaikė farmacijos magistro egzaminus ir apgynė disertaciją: „Metody ob ocenke k razrušeniju organičeskago vieščestva“ ir aš buvau liudininkas jo triumfo, kai vienas iš profesorių oponentų, žinomas tų laikų didelis liberalas, prof. Kandakovas viešai pasakė, kad gerbiamojo jubilato ir pasiruošimas ir darbas yra per didelis tik farmacijos magistro laipsniui įsigyti! Kitaip to liberalo žodžius reikėjo suprasti, reikėjo suprasti, kad jei gerbiamas jubilatas būtų buvęs ne katalikų tikybos ir politiškai ištikimas, tai jis jau tada būtų buvęs pakeltas į tas aukštumas, kuriose yra dabar.

Baigdamas savo trumpų atsiminimų žiupsnelį, nuoširdžiai linkiu gerbiama jubilatui dar ilgus metus pasidaryti bendram mokslui ir mūsų tautos garbei. O savo jaunesniesiems kolegoms linkiu visuomet imti jį sau už pavyzdį ir sekti jo pėdomis.

Atvirų durų diena

„Nuo vaistažolininkystės tradicijos iki Europos Tarybos kultūros kelio“, skirta Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sodo Vaistinių augalų skyriaus 100 metų veiklos jubiliejui

Lietuvoje, 2024 m. rugsėjo 6-5 d. prasideda *Europos paveldo dienos '24* – tai tradicinis ketvirtą dešimtmetį organizuojamas kultūros paveldo pažinimui skirtas renginys, kurio šiais metais tema „Kultūros paveldas: ryšiai įtakos keliai“ Europoje.

Europos paveldo dienos '24 tikslas – išanalizuoti ir atskleisti kultūros paveldo objektų istorijas bei vertes plačiame Europos geografiniame ir istoriniame kontekste.

Ta proga rugsėjo 6 d. VDU Botanikos sode suorganizuotas Europos paveldo dienų '24 **Atvirų durų renginys „Nuo vaistažolininkystės tradicijos iki Europos Tarybos kultūros kelio“**. Šiame renginyje dalyvavo: VDU rektorius akademikas prof. habil. dr. Juozas Augutis, Botanikos sodo direktorius dr. Nerijus Jurkonis, Vaistinių ir prieskoninių augalų mokslo sektoriaus vedėja prof. dr. habil. Ona Ragažinskienė, Gamtos mokslų fakulteto dekanas prof. dr. Saulius Mickevičius, LSMU Farmacijos fakulteto dekanė prof. dr. Ramunė Morkūnienė ir Farmakognozijos katedros vedėja prof. dr. Sonata Trumbeckaitė, Kultūros paveldo departamento prie LR Kultūros ministerijos Tarptautinių ryšių ir paveldo sklaidos skyriaus vedėjas Alfredas Jomantas, Kultūros paveldo departamento prie LR Kultūros ministerijos Kauno skyrius inspektorė Asta Naureckaitė, Kauno miesto savivaldybės administracijos Užsienio ryšių skyriaus vedėja Lina Duobaitė, UAB Švenčionių vaistažolės generalinis direktorius dr. Elmantas Pocevičius, **įvairių sričių mokslininkai** ir specialistai, valstybinių ir savivaldos įstaigų, verslo ir visuomenės atstovai.

Atvirų durų renginys.

Renginio tikslas – organizuoti Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sode **Atvirų durų renginį – Europos paveldo dienos '24 „Nuo vaistažolininkystės tradicijos iki Europos Tarybos kultūros kelio“**.

Šį renginį pradėjo VDU Botanikos sodo direktorius dr. **Nerijus Jurkonis**, suteikdamas sveikinimo žodį VDU rektoriui akademikui prof. habil. dr. **Juozui Augučiu**. Rektorius pasveikino renginio organizatorius ir visus dalyvius, pabrėždamas, kad pastaruosiu metu Botanikos sode daugėja renginių aktualiomis tematikomis. Rektorius **įvertino** pirmą kartą VDU Botanikos sode suorganizuotą **Atvirų durų renginį – Europos paveldo dienos '24 „Nuo vaistažolininkystės tradicijos iki Europos Tarybos kultūros kelio“**.

UAB Švenčionių vaistažolės generalinis direktorius dr. **Elmantas Pocevičius** pristatė Švenčionių vaistažolių fabriko 141 metų ilgalaikės nacionalinės ir tarptautinės farmacinės veiklos tradicijas. Pranešėjas pabrėžė, kad Lietuvos gyventojai Pasulyje daugiausiai vartoja vaistažolių arbatų.

VDU Botanikos sodo direktorius dr. **Nerijus Jurkonis** padarė pranešimą apie Lietuvos universiteto Botanikos sodo sukūrimą ir jo ilgą mokslinę, praktinę ir visuomeninę veiklą bei atskleidė dar niekur neskelbtų naujai surastų faktų, analizuojant archyvinius duomenis.

VDU Botanikos sodo Mokslo skyriaus vaistinių ir prieskoninių augalų mokslo sektoriaus vedėja prof. dr. habil. **Ona Ragažinskienė**, išryškino dviejų Lietuvos mokslo institucijų: VDU Botanikos sodo Vaistinių augalų skyriaus ir LSMU Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejaus

ilgametės mokslinės, studijų, praktinės ir visuomenės švietimo veiklos svarbą ir įvertinimą, pripažįstant jas Europos istorinių vaistinių ir vaistinių augalų sodų *Aromas Itinerarium Salutis (AIS)* asociacijos tikrosiomis narėmis.

Mokslininkė pažymėjo, kad 2024 m. kovo 11-13 d. Rijekoje (Kroatija), įvykusio Asociacijos „*Aromas Itinerarium Salutis*“ (AIS) Istorinių vaistinių ir vaistinių augalų sodų (*Historic Pharmacies and Medicinal Garden – HPMG*) forumo „*Higėjos palikimas: ateities kūrimas iš paveldo per švietimą*“ II-osios Generalinės asamblėjos posėdžio metu buvo įvertinta ir patvirtintas jų prijungimas.

Dabar vienuolikos Europos šalių (Bosnijos ir Hercegovinos, Bulgarijos, Kroatijos, Prancūzijos, Vengrijos, Italijos, Lietuvos, Portugalijos, Rumunijos, Ispanijos ir Šveicarijos) 23 institucijos priklauso Europos Tarybos istorinių vaistinių ir vaistinių augalų sodų kultūros paveldo 48 keliai.

Pranešėja supažindino su aktualia informacija: 2024 m. birželio 27 d. Europos Tarybos kultūros kelias papildytas nauju – 48-uoju Europos istorinių vaistinių ir vaistinių augalų sodų keliu, vadovaujantis Europos Tarybos Ministrų komiteto rezoliucijoje CM/Res (2023)2 sertifikavimo kriterijais. Asociacijai „*Aromas Itinerarium Salutis*“ (AIS) Sertifikatas bus išduotas – oficialiai įteiktas per Išplėstinio dalinio susitarimo dėl kultūros kelių (EPA) valdybos sekretoriato 13-ojo Europos Tarybos metinio konsultacinio forumo „Kultūros maršrutai“ apdovanojimo ceremoniją, kuri vyks 2024 m. rugsėjo 25-27 d. Višegrade ir Budapešte (Vengrija).

Tarptautinių ryšių ir paveldo sklaidos skyriaus vedėjas **Alfredas Jomantas**, Kultūros paveldo departamento prie LR Kultūros ministerijos pristatė Europos Tarybos kultūros kelių svarbą Europai ir Lietuvai. Pranešimo pabaigoje pateikė daug vertingų pasiūlymų dėl bendradarbiavimo ir ateities perspektyvų su *Aromas Itinerarium Salutis (AIS)* asociacijos narėmis.

Šio renginio antroje dalyje buvo pristatytas kultūros paveldo objektas XIX amžiaus pradžios Aukštosios Fredos dvaro rūmų pastatas VDU Botanikos sode, kuris šiuo metu restauruojamas.

Botanikos sodo lauko galerijoje 2024 m. suorganizuota fotografijos paroda, skirtą VDU Botanikos sodo Vaistinių augalų skyriaus kūrimo, mokslinės studijų ir praktinės veiklos raidai (1924-2024) pristatė parodos sukūrimo autoriai: Nerijus Jurkonis ir Ona Ragažinskienė.

Po to, Vaistinių ir prieskoninių augalų mokslo sektoriaus augalų kolekcijų kuratorės magistrės: Erika Šeinauskienė ir Karolina Jackevičienė pristatė unikalias Vaistinių, prieskoninių ir medingųjų augalų mokslines kolekcijas ir pakvietė visus dalyvius vaistinių augalų arbatų degustacijai.

Šis renginys iškilmingai atšvęstas „Smalnininkų gospadinės“ kulinarinio paveldo vaisėmis.

Informaciją parengė
Prof. dr. habil. Ona Ragažinskienė

Živilės Bilotaitės-Jokubauskienės ir Jono Petronio archyvo
nuotraukos

LSMU Studentų Farmacininkų Draugijos veikla

SFD prezidentė Agnė Siaurusevičiūtė
LSMU Farmacijos fakultetas

Farmacijos studijų tikslas – parengti atsakingus, aukštos kvalifikacijos motyvuotus ir kūrybingus specialistus, turinčius gilių šiuolaikiškų chemijos, technologijų, farmacijos ir biologijos žinių bei tyrimų įgūdžių, reikalingų kurti ir analizuoti biologiškai veikliąsias medžiagas ir gebančius savarankiškai formuluoti bei spręsti farmacinės chemijos mokslo ir farmacijos pramonės problemas. Farmacijos studentai, dalyvaudami studijų procese, gilina savo žinias įvairiose kryptyse: farmacinės chemijos, biochemijos, farmakognozijos, biotechnologijos, klinikinės farmacijos ir kt. Studentai aktyviai dalyvauja ne tik studijų procese, bet ir visuomeninėje veikloje.

Studentų Farmacininkų Draugija (SFD) įkurta 1926 m. birželio 2 d. Kaune. Šios draugijos veiklos tikslas – jungti farmacijos mokslo studentus, palengvinti jiems įgyti savo srities žinių, tiekti materialinės paramos ir kurti veiklas, kurios džiugina ne tik draugijos narius, bet ir visą Universiteto bendruomenę.

Per 98 metus šios draugijos narių skaičių didėjo, jų veikla tobulėjo ir keitėsi, priklausomai nuo Valstybės ekonominės ir politinės padėties.

Dabar Studentų farmacininkų draugijos (SFD) nariai dalyvauja tarptautinių farmacijos visuomeninių organizacijų veikloje: priklauso Europos Studentų Farmacininkų Asociacijai (EPSA) bei Pasaulio Farmacijos Studentų Asociacijai (IPSF). Nariai aktyviai dalyvauja tarptautinėje studentų veikloje, vyksta į užsienio šalis ir reprezentuoja Lietuvos farmacijos studentus. Kiekvienais metais SFD dalyvauja ir Baltic Pharmaceutical Students' Seminar (BPSS). Šio renginio metu studentai savaitgaliai išvyksta į Baltijos šalį (priklauso nuo to, kur jis yra rengiamas) ir turi galimybę susipažinti su kaimyninių šalių farmacijos

ypatumais, pasisemti naujų idėjų ar žinių ir pasidalinti savo patirtimi su kitais.

SFD pagrindines veiklas organizuoja Kaune, kadangi pagrindinė dalis šios draugijos narių studijuoja Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Farmacijos fakultete.

Pažymėtina, kad 2015 metais Vilniaus universitete Medicinos fakultete pradėta vykdyti farmacijos studijų programa ir nuo to laiko į SFD veiklą prisijungia į Vilniaus universiteto farmacijos studijų programos studentai.

Šiuo metu SFD veikla apima įvairias sritis. Draugija organizuoja įvairius šviečiamojo pobūdžio ir pramoginius renginius Farmacijos fakulteto studentams, aktyviai dalyvauja studijų kokybės gerinimo procese, rengia akcijas ir renginius susijusius su visuomenės sveikata.

Lietuvoje, vyraujančių ligų epidemiologinių situacijų atvejais, SFD nariai daug dėmesio skiria paskaitų organizavimui įvairiomis temomis: „Cukrinis diabetas“, „Antimikrobinio sąmoningumo savaitė“ ir kitos.

SFD kiekvienais metais organizuoja tradicinį renginį „Farmacijos diena“, kurio misija – sutelkti Lietuvos farmacijos specialistus-dėstytojus, mokslininkus, praktikus ir verslo atstovus, kviešti į renginius, kad jie supažindintų studentus su farmacijos mokslo, praktikos naujovėmis ir galimybėmis, pasirenkant darbą. Šie renginiai yra tematiniai, kurių metu skaitomi pranešimai, vyksta diskusijos ir parodos.

Šių metų SFD tradicinio renginio „Farmacijos diena“ tema „Racionalus vaistų vartojimas. Klinikinės problemos farmacijos specialisto kasdienybėje“. Pažymėtina, kad šiuo renginiu bei jo tematika susidomėjo ne tik farmacijos studentai, LSMU farmacijos fakulteto bendruomenės nariai, bet ir Lietuvos farmacijos verslo atstovai, kurie papasakojo apie farmacijos specialisto darbo karjeros galimybes.

SFD nariai kiekvienais metais mini *Pasaulinę maisto dieną*. Šios šventės metu organizuojamos vaisės dalyviams, iš kurių surinktos lėšos skiriamos beglobių gyvūnų prieglau-

Išvažiuojamieji mokymai

Damų ir džentelmenų vakaras

doms, o renginio „Gerumo savaitės“ metu už šias lėšas nupirktos priemonės perduodamos gyvūnų prieglaudoms.

Be to, „Gerumo savaitės“ metu SFD nariai LSMU Kauno klinikų kraujo centre tapo kraujo donorais, padėdami išgelbėti gyvybes.

Kasmet ši „Gerumo savaitė“ iškilmingai užbaigiama farmacijos studentų šventiniu renginiu „Damų ir džentelmenų vakaru“. Farmacijos fakulteto dėstytojai, studentai, Alumni bei svečiai renginio metu pasižymi elegancija ir puošnumu.

LSMU Farmacijos fakulteto SFD mokslinės ir praktinės veiklos leidinys yra „Panacėja“. 2024 m. gegužės mėnesį

išleistame 75-ame numeryje pristatoma SFD mokslo ir praktikos pasiekimai bei diskusijos su Alumni bei fakulteto dėstytojais. Šis leidinys platinamas LSMU Farmacijos fakultete.

Išvardinti visas veiklas, kurias vykdo farmacijos studentai, yra ištis sunku. Šiame straipsnyje aptarta tik dalis renginių, o kur dar savanoriavimas įvairiuose renginiuose, išvažiuojamieji mokymai, farmacijos programos pristatymas būsiamiems pirmakursiams ir kitos veiklos, kurios skatina studentus vienyti ir kurti prisiminimus kartu.

SFD archyvo nuotraukos

Farmacinės Botanikos ir Farmakognozijos mokomoji praktika

Farmacinės Botanikos ir Farmakognozijos mokomoji praktika Lietuvos universiteto botanikos sodo Vaistinių augalų skyriaus Vaistinių augalų mokslinėse kolekcijose pradėta 1924 metais ir tęsiama iki šiol. Ši praktika vykdoma, pagal sukurtas bei patvirtintas mokslines metodikas ir praktines rekomendacijas.

Kęstučio Obelevičiaus archyvo nuotrauka

Prof. Kazimieras Grybauskas, greta mokslinės veiklos Lietuvos universiteto Botanikos sodo Vaistinių augalų skyriuje, vykde ir pedagoginį darbą šio universiteto Medicinos fakulteto Farmacijos skyriuje. Jis, organizuodamas pedagoginę veiklą, sukūrė vaistinių augalų mokslinę

kolekciją ir tyrimo metodologiją studentų Farmacinės Botanikos ir Farmakognozijos praktikai.

VDU Botanikos sodo archyvo nuotrauka

Tuo pagrindu Lietuvos universiteto Botanikos sodo Vaistinių augalų skyriaus (dabar VDU Botanikos sodo Mokslo skyriaus Vaistinių ir prieskoninių augalų mokslo sektoriaus) Vaistinių augalų eksperimentiniai lauko bandymai ir Vaistinių augalų mokslinė kolekcija tapo studijų ir švietėjiškos veiklos objektu, kur jau šimtas metų perteikiamos botanikos ir farmakognozijos žinios.

Pažymėtina, kad prof. Kazimieras Grybauskas yra pradininkas ir vaistinių augalų pažinimo floristinių ekspedicijų Lietuvoje, kurios nepraranda aktualumo ir dabar.

Informaciją parengė prof. Ona Ražaiškienė, VDU

(Tęsinys iš 58 pusl.)

diagnostikos ir gydymo metodikomis, aprašais ir protokolais (jei jie yra), vaistinio preparato charakteristikų santraukų nurodymais ir, jei vaistinis preparatas kompensuojamasis, atsižvelgdamas į Ligų ir kompensuojamųjų vaistų joms gydyti sąrašą (A sąrašą), patvirtintame Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. 49 „Dėl Kompensuojamųjų vaistų sąrašų patvirtinimo“ (toliau – A sąrašas), nustatytas vaistinių preparatų kompensavimo sąlygas bei įvertinęs paciento sveikatos būklę pakartotinai paskyrė gydymą ilgesniam nei 6 mėnesių, bet ne daugiau nei 12 mėnesių gydymo kursui, išrašydamas elektroninį receptą, vadovaudamasis Receptų rašymo ir vaistinių preparatų, medicinos priemonių (medicinos prietaisų) ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių išdavimo (pardavimo) vaistinėse gyventojams ir popierinių receptų saugojimo, išdavus (pardavus) vaistinius preparatus, medicinos priemones (medicinos prietaisus) ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones vaistinėje, taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 8 d. įsakymu Nr. 112 „Dėl Receptų rašymo ir vaistinių preparatų, medicinos priemonių (medicinos prietaisų) ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių išdavimo (pardavimo) vaistinėse gyventojams ir popierinių receptų saugojimo, išdavus (pardavus) vaistinius preparatus, medicinos priemones (medicinos prietaisus) ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones vaistinėje, taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės).

3. Apraše vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

3.1. **Farmacinės rūpybos paslauga dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo)** (toliau – FR paslauga dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) – pacientui, kuriam gydytojo paskirtas ilgesnis nei 6 mėnesių gydymo vaistiniais preparatais kursas ir išrašytas elektroninis receptas, teikiama individuali vaistininko konsultacija, per kurią jis įvertina, ar pacientui po 6 mėnesių vaistinio preparato vartojimo gali būti toliau išduodamas (parduodamas) gydytojo paskirtas vaistinis preparatas, ar pacientas turi iš naujo kreiptis į gydytoją.

3.2. Kitos Apraše vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme, Taisyklėse, Geros vaistinių praktikos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. V-494 „Dėl Geros vaistinių praktikos nuostatų patvirtinimo“.

4. FR paslauga dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) turi atitikti bendruosius Farmacinės rūpybos paslaugų teikimo bendrųjų reikalavimų tvarkos apraše (toliau – Bendrųjų reikalavimų tvarkos aprašas) ir šiame Apraše nustatytus reikalavimus.

5. FR paslaugos dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikimo tikslas – pacientui 6 mėnesius vartojus gydytojo paskirtus vaistinius preparatus, įvertinti ir priimti atitinkamus sprendimus dėl tęstinio vaistinio (-ių) preparato (-ų) išdavimo (pardavimo).

6. FR paslaugos dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikimo uždaviniai:

6.1. apklausiant pacientą surinkti subjektyvius duomenis apie paskirtą (-ų) vaistinio (-ių) preparato (-ų) vartojimą, lėtinės (-ių) ligos (-ų) valdymą (pvz.: ar sekami rodikliai, ar neatsirado naujų nusiskundimų, ar pasiekiamas norimas gydymo rezultatas);

6.2. nustatyti problemas, susijusias su pacientui paskirto vaistinio (-ų) preparato (-ų) vartojimu;

6.3. įvertinti paciento lėtinės (-ių) ligos (-ų) valdymą;

6.4. konsultuoti pacientą, kaip, atsižvelgiant į gydytojo rekomendacijas, tinkamai vartoti jam paskirtą (-us) vaistinį (-ius) preparatą (-us), padėti pacientui išspręsti nustatytas problemas, susijusias su vaistinių preparatų vartojimu.

II SKYRIUS

REIKALAVIMAI VAISTININKUI

7. FR paslaugą dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikiantis vaistininkas turi būti įgijęs šių kompetencijų:

7.1. geba pacientui suteikti informaciją apie FR paslaugos dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) tikslą ir uždavinius;

7.2. geba pacientui pateikti tinkamus klausimus, siekdamas surinkti FR paslaugai dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikti reikalingą informaciją;

7.3. geba tiksliai ir išsamiai dokumentuoti surinktą informaciją;

7.4. geba įvertinti surinktą informaciją apie paskirtų vaistinių preparatų vartojimą, nustatyti vaistinių preparatų vartojimo problemas bei teikti individualias konsultacijas pacientams apie vaistinių preparatų tinkamą vartojimą;

7.5. geba teisingai įvertinti paciento lėtinės (-ių) ligos (-ų) valdymą prieš nusprendžiant, ar pacientas toliau gali vartoti vaistinius preparatus gydytojo nurodytą laiką, ar pacientą reikia siųsti gydytojo konsultacijai.

8. FR paslaugą dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikiantys vaistininkai kompetencijų įgyja baigę ne trumpesnę nei 8 valandų „Farmacinės rūpybos paslaugos dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo)“ kvalifikacijos tobulinimo programą, kurią sudaro:

8.1. 6 valandų trukmės teorinis kursas, apimantis:

8.1.1. racionalų vaistinių preparatų vartojimą;

8.1.2. lėtinųjų ligų stebėseną, sveikatos rodiklių vertinimą;

8.1.3. vaistinių preparatų vartojimo problemų identifikavimą;

8.1.4. vaistinių preparatų vartojimo grafiko sudarymą;

8.2. 2 valandų praktinis kursas / simuliacija, kurio metu įgyjami gebėjimai FR paslaugą dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) taikyti praktikoje.

III SKYRIUS

REIKALAVIMAI VAISTINEI

9. FR paslaugos dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikimo metu turi dirbti bent du farmacijos specialistai, iš kurių bent vienas turi būti vaistininkas, išskyrus miestus, turinčius mažiau kaip 3 tūkst. gyventojų, ir kaimo gyvenamąsias vietas. Juose FR paslaugos dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikimo metu gali dirbti vienas vaistininkas.

10. FR paslauga dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikiama vaistinėje atskiroje patalpoje, įrengtoje vadovaujantis Vaistinių patalpų ir įrengimų reikalavimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos

apsaugos ministro 2003 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. V-7 „Dėl Vaistinių patalpų ir įrengimų reikalavimų patvirtinimo“, arba pertvara (gali būti mobili) atskiroje vietoje, skirtoje kitoms paslaugoms teikti vaistinėje, užtikrinant šios farmacinės rūpybos paslaugos teikimo konfidencialumą.

11. FR paslaugos dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikimo vietoje turi būti:

11.1. vietos vaistininkui ir pacientui atsisėsti ir vieta, skirta pasidėti reikiamas šiai farmacinės rūpybos paslaugai teikti priemones;

11.2. šios farmacinės rūpybos paslaugos dokumentavimui reikalinga įranga ir (ar) priemonės.

IV SKYRIUS

FR PASLAUGOS DĖL TĘSTINIO RECEPTINIŲ VAISTINIŲ PREPARATŲ IŠDAVIMO (PARDAVIMO) TEIKIMAS

12. Pacientui, suvartojus 6 mėnesių gydymo kursui skirtą vaistinio (-ių) preparato (-ų) kiekį ir pageidaujant įsigyti likusį gydymo kursui paskirtą ir išrašytą vaistinio (-ių) preparato (-ų) kiekį, pagal tą patį elektroninį receptą, kuriame gydytojas išrašė paskirtus ilgesniam nei 6 mėnesių, bet ne daugiau nei 12 mėnesių gydymo kursui vaistinį (-ius) preparatą (-us), vaistininkas turi informuoti pacientą apie vaistinėje teikiamos FR paslaugos dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikimo tikslą, uždavinius, paslaugos eigą, galimą duomenų apie nustatytas problemas perdavimą asmens sveikatos priežiūros įstaigai.

13. Jei FR paslauga dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikiama paciento atstovui, jis turi vaistininkui pateikti atstovavimą patvirtinantį dokumentą ir asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą.

14. Jei, gavęs Aprašo 12 punkte nurodytą informaciją, pacientas sutinka, kad būtų suteikta FR paslauga dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo), jo sutikimas patvirtinamas, vadovaujantis Bendrųjų reikalavimų tvarkos aprašo 6 punktu. Negavęs sutikimo vaistininkas neteikia FR paslaugos dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) ir nusiunčia pacientą pas gydytoją.

15. Vaistininkas individualios tiesioginės konsultacijos metu turi:

15.1. surinkti FR paslaugai dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikti reikalingus duomenis apie paciento vaistinių preparatų vartojimą bei lėtinės ligos valdymą:

15.1.1. pateikdamas užpildyti arba kartu su pacientu užpildydamas Farmacinės rūpybos paslaugos dėl tęstinio vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) Klausimyną (Aprašo 1 priedas);

15.1.2. peržiūrėdamas gydytojo įrašus ir (ar) pastabas, pateiktas farmacijos specialistui Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinėje sistemoje (toliau – ESPBI IS), jei jie yra;

15.1.3. jei reikia, užduodamas papildomus klausimus;

15.1.4. įvertindamas paciento pateiktus subjektyvius ir objektyvius duomenis (pvz.: kraujo spaudimo dienas, cholesterolio laboratorinio tyrimo rezultatas), jei jis juos pateikia;

15.2. įvertinti Aprašo 15.1 papunktyje surinktą informaciją ir, atsižvelgdamas į ją, nustatyti, ar pacientas turi su vaistinių preparatų vartojimu ir (ar) lėtinės (-ių) ligos (-ų) valdymu susijusių problemų:

15.2.1. kaip laikosi gydytojo rekomendacijų dėl paskirtų vaistinių preparatų vartojimo dažnio, periodiškumo, vienkartinį dozių;

15.2.2. ar žino gydytojo paskirto (-ų) vaistinio (-ių) preparato (-ų) indikacijas;

15.2.3. ar vaistinių preparatų vartojimo technika yra teisinga;

15.2.4. ar vaistinio preparato farmacinė forma pacientui tinkama vartoti;

15.2.5. kaip laikosi racionalaus vaistinių preparatų vartojimo principų;

15.2.6. ar žino, kad rekomenduojama savarankiškai sekti sveikatos rodiklius (pvz., arterinio kraujo spaudimą (toliau – AKS));

15.2.7. ar paciento nurodyti AKS ar (ir) kiti sveikatos rodikliai atitinka siektinas reikšmes, kurias tikimasi pasiekti gydant vaistiniu (-iais) preparatu (-ais);

15.2.8. ar nustatyta kontraindikacija ar vaistinį (-ius) preparatą (-us) saugu vartoti nėštumo metu ar ketinant pastoti;

15.2.9. ar nustatyta įtariama nepageidaujama reakcija į vaistinį (-ius) preparatą (-us);

15.3. suteikti pacientui aiškia, suprantama ir išsamia informaciją apie nustatytas problemas, jei jos nustatytos, ir:

15.3.1. pasiūlyti jų sprendimo būdus;

15.3.2. edukuoti pacientą dėl gydytojo rekomendacijų laikymosi ir sveikatos rodiklių stebėsenos;

15.3.3. pacientui pasiūlyti sudaryti vaistinių preparatų vartojimo grafiką, jeigu nustatyta 15.2.1 papunktyje nurodyta vaistinio (-ių) preparato (-ų) vartojimo problema (-os);

15.3.4. pasiūlyti papildomą tiesioginę ar nuotolinę (ryšio priemonėmis) konsultaciją po 2 savaitių, jeigu nustatytos Aprašo 15.2.1–15.2.3 papunkčiuose nurodytos su vaistinių preparatų vartojimu susijusios problemos ir pacientas nori pakartotinai aptarti problemos (-ų) sprendimo rezultatus. Pacientui pasirinkus nuotolinę konsultaciją, jo tapatybė turi būti identifiukuota konsultacijos metu vaistinės pasirinktu būdu, vadovaujantis vaistinės nustatyta tvarka, patvirtinta farmacinės veiklos vadovo;

15.4. informuoti gydytoją apie nustatytas FR paslaugos dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) teikimo metu su vaistinių preparatų vartojimu ir (ar) lėtinės (-ių) ligos (-ų) valdymu susijusias problemas, jei jos nustatytos, ir pacientui pasiūlytus jų sprendimo būdus, atliekant įrašus ESPBI IS pranešimų lauke.

16. Vaistininkas, atsižvelgdamas į su vaistinių preparatų vartojimu ir (ar) lėtinės (-ių) ligos (-ų) valdymu susijusias nustatytas problemas ir vadovaudamasis Farmacinės rūpybos paslaugos dėl tęstinio vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) algoritmu (Aprašo 2 priedas) priima vieną iš sprendimų:

16.1. paskirtą gydymą tęsti gydytojo nurodytą laiką;

16.2. parduoti (išduoti) vaistinį (-ius) preparatą (-us) iki 30 dienų gydymo kursui, sustabdyti elektroninio recepto galiojimą ir nusiųsti pacientą pas gydytoją;

16.3. neparduoti (neišduoti) vaistinio (-ių) preparato (-ų), sustabdyti elektroninio recepto galiojimą ir nusiųsti pacientą pas gydytoją.

Sveikinimai naujai daktarei Indrei Trečiokienei!

2015-2024 metais jaunoji mokslininkė vykdė Farmakoeconomikos doktorantūros studijas ir rengė disertaciją 1614 m. įkurtame Groningeno Universitete, kuris pagal reitingus yra 3-čias Nyderlanduose, 25-as Europoje ir 77-tas pasaulyje.

Moksliniai vadovai:

Prof. dr. Katja Taxis (Groningeno universitetas, Nyderlandai);

Prof. dr. Maarten Postma (Groningeno universitetas, Nyderlandai).

2024 m. kovo 18 d. Indrė Trečiokienė apgynė daktaro disertaciją „Aukšto kraujospūdžio valdymas: sveikatos priežiūros specialistų vaidmens ir vaistų naudojimo tyrimas“ įgydama medicinos mokslo krypties daktaro laipsnį.

Lietuvos Farmacijos sąjungos valdybos nariai sveikina vaistininkę Indrę Trečiokiene, Vilniaus Universiteto Farmacijos ir farmakologijos centro mokslininkę, linkėdami reikšmingų mokslinių darbų Lietuvos farmacijai!

LFS archyvo nuotrauka

Gerbiamos Vaistininkės

Irena Rastauskiene ir Brigita Darginavičiene!

Lietuvos farmacijos sąjungos valdybos nariai sveikina Jus garbingo Jubiliejaus proga! Linkime neišsenkančios energijos, kūrybinės sėkmės, vilties, laimės, tikėjimo ir meilės!

Irena Rastauskiene

Brigita Darginavičiene

LFS archyvo nuotraukos

Europos Tarybos Kultūros istorinių vaistinių ir vaistinių augalų sodų kelyje – dvi Lietuvos mokslo institucijos

Europos Tarybos kultūros kelias papildytas nauju – 48-uoju Europos istorinių vaistinių ir vaistinių augalų sodų keliu, vadovaujantis Europos Tarybos Ministrų komiteto rezoliucijoje CM/Res (2023)2 sertifikavimo kriterijais.

2024 m. birželio 27 d. Išplėstinio dalinio susitarimo dėl Kultūros kelių (*Governing Board of the Enlarged Partial Agreement on Cultural Routes – EPA*) valdyba šį sprendimą patvirtino rašytinės procedūros būdu.

Dviejų Lietuvos mokslo institucijų ilgametės mokslinės, studijų, praktinės ir visuomenės švietimo veiklos įvertinimas ir pripažinimas.

Pažymėtina, kad 2024 m. kovo 11-13 d. Rijekoje (Kroatija), įvykusio Asociacijos „*Aromas Itinerarium Salutis*“ (AIS) organizuoto Istorinių vaistinių ir vaistinių augalų sodų (*Historic Pharmacies and Medicinal Garden – HPMG*) forumo „*Higėjos palikimas: ateities kūrimas iš paveldo per švietimą*“ II-osios Generalinės asamblėjos posėdžio metu buvo įvertinta ir patvirtintas prijungimas dar keturių Europos šalių: Prancūzijos, Vengrijos, Bulgarijos, jų tarpe Lietuvos.

Dvi Lietuvos mokslo institucijos: Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sodo Mokslo skyriaus Vaistinių ir prieskoninių augalų mokslo sektorius ir LSMU Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejus tapo Europos istorinių vaistinių ir vaistinių augalų sodų *Aromas Itinerarium Salutis* (AIS) asociacijos narėmis - ilgametės mokslinės, studijų, praktinės ir visuomenės švietimo veiklos pagrindu.

Asociacijos „*Aromas Itinerarium Salutis*“ (AIS) tikslai ir kūrimo istorija.

2024 m. liepos 1 d. AIS prezidentės Esther Alba Pagán ir direktorės Maria Luisa Vázquez de Ágredos Pascual pranešime spaudai pristatoma jų vadovaujamos institucijos tikslai ir kūrimo istorija.

Asociacija „*Aromas Itinerarium Salutis*“ (AIS), įkurta 2021 metais Valensijos universiteto Geografijos ir istorijos fakultete (Ispanija), kurios tikslas yra išsaugoti ir propaguoti materialųjį ir nematerialųjį Europos paveldą, kuris susijęs su farmacijos mokslo istorija ir *Materia medica*.

AIS vadovės dėkoja Europos kultūros kelių institutui (EICR) ir Išplėstinio dalinio susitarimo dėl kultūros kelių (EPA) valdybai už AIS vykdomų veiklų įvertinimą ir suteiktą prestižinį sertifikatą „Europos Istorinių vaistinių ir vaistinių augalų sodų kelias“.

Šiame pranešime autorės pažymi, kad 2024 m. birželio 27 d. EPA Valdyba priėmė sprendimą, o sertifikatas bus išduotas – oficialiai įteiktas per EPA sekretoriato 13-ojo Europos Tarybos metinio konsultacinio forumo „Kultūros maršrutai“ apdovanojimo

ceremoniją, kuri vyks 2024 m. rugsėjo 25-27 d. Višegrade ir Budapešte (Vengrija).

Europos istorinių vaistinių ir vaistinių sodų kelias yra unika li tarptautinė platforma, jungianti simbolines įvairių institucijų vietas: vienuolynų ir visuomenės vaistines, senovinės lignonines, istorines bibliotekas ir vaistinių augalų sodus.

Žinių perdavimas ir tradicinės praktikos yra susijusios su vaistinių augalų terapiniu, higieniniu, kosmetiniu, ritualiniu, meniniu ir kulinariniu naudojimu, kas per šimtmečius skatino kultūrų ir religijų dialogą. Tai atskleidžia bendras Europos kultūros šaknis bei etnopaveldą, reprezentuoja gyvą gamtą, skatina kultūrinį tapatumą, socialinę sanglaudą ir tvarų žmogaus bei jo veiklos vystymąsi.

Vienuolikos Europos šalių (Bosnijos ir Hercegovinos, Bulgarijos, Kroatijos, Prancūzijos, Vengrijos, Italijos, Lietuvos, Portugalijos, Rumunijos, Ispanijos ir Šveicarijos) 23 institucijos priklauso Europos istorinių vaistinių ir vaistinių augalų sodų kultūros keliui.

Ypač svarbus vaidmuo skiriamas minėtų šalių institucijų veiklai:

- Mokslinių tyrimų ir plėtros projektų organizavimui ir vykdymui;
- Jaunimo kultūrinių ir švietimo mainų skatinimui pagal Erasmus+ programas;
- Šiuolaikinės kultūros ir meno praktikai, kuri išsaugo ir įamžina turtingą protėvių paveldą, jo dokumentavimui ir reklamavimui;
- Kultūrinio turizmo tvaraus, mokslinio, įtraukaus ir visuotiniui prieinamo modelio sukūrimui.

Europos Tarybos kultūros kelių sertifikatai patvirtina svarbų ir aktualų tarptautinį kompleksinį tarpkryptinį bendradarbiavimą ir bendravimą Europos kultūros kelių kraštovaizdyje.

Papildoma informacija paskelbta nuorodose:

Kultūros paveldo departamento prie LR Kultūros ministerijos
<https://kpd.lrv.lt/lt/>
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100063872310046>

Portale www.15min.lt

https://www.15min.lt/gyvenimas/naujiena/keliones/europos-tarybos-istoriniu-vaistiniu-ir-vaistiniu-augalu-sodu-kulturos-kelyje-dvi-lietuvos-mokslo-institucijos-1630-2271108#?utm_medium=copied

Asociacijos „*Aromas Itinerarium Salutis*“

<https://aromassalutis.eu/aromas-itinerarium-salutis-certified-cultural-route-of-the-council-of-europe/>

Informaciją parengė

prof. dr. habil. Ona Ragažinskienė, VDU Botanikos sodas

2024 m. kovo 11-13 d. Rijekoje (Kroatija) įvykusio Asociacijos „*Aromas Itinerarium Salutis*“ (AIS), Istorinių vaistinių ir vaistinių augalų sodų (*Historic Pharmacies and Medicinal Garden – HPMG*) forumo dalyviai. AIS archyvo nuotrauka

(Tęsinys iš 70 pusl.)

EEE valstybėje registruotų vardinių vaistinių preparatų, per ataskaitinį mėnesį įsigytų iš EEE valstybių asmenų, turinčių didmeninio platinimo ar gamybos licenciją, išduotą kitos EEE valstybės įgaliotos institucijos, kiekis;

3.3.2. trečiojoje šalyje, su kuria Europos Sąjunga yra sudariusi Farmacijos įstatymo 29 straipsnio 3 dalyje nurodytą abipusio pripažinimo sutartį registruotų vardinių vaistinių preparatų, per ataskaitinį mėnesį įsigytų iš trečiosios šalies asmenų, turinčių teisę tiekti vaistinius preparatus pagal tos šalies teisės aktus, kiekis.

III. DUOMENŲ IR INFORMACIJOS PATEIKIMAS

4. Tvarcos aprašo 3.1.1 – 3.1.4, 3.2.1 – 3.2.2 papunkčiuose nurodyti duomenys Tarnybai turi būti teikiami kas mėnesį iki kito mėnesio 10 dienos elektroninio pašto adresu monitoringas@vvkt.lt, elektroninio laiško aprašomojoje dalyje („tema“) nurodant juridinio asmens pavadinimą ir ataskaitinį laikotarpį arba per Tarnybos vaistinių preparatų informacinę sistemą.

5. Tvarcos aprašo 3.1.5 papunktyje nurodyti duomenys Tarnybai turi būti teikiami nurodytą savaitės dieną iki 12 valandos elektroninio pašto adresu monitoringas@vvkt.lt elektroninio laiško aprašomojoje dalyje („tema“) nurodant juridinio asmens pavadinimą ir ataskaitinį laikotarpį arba per Tarnybos vaistinių preparatų informacinę sistemą.

6. Tvarcos aprašo 3.1.1 – 3.1.3, 3.1.5 ir 3.2.1 – 3.2.2 papunkčiuose nurodyti duomenys Tarnybai turi būti teikiami vienoje tekstinėje (.txt) rinkmenoje tabuliacijos žymėmis atskirtomis reikšmėmis. Tekstinėje rinkmenoje pirmoji reikšmė reiškia juridinio asmens licencijos numerį, antroji – pardavimo tipą kaip klasifikatorių („1“ reiškia pardavimą vaistinėms „2“ – turimą neparduotų vaistinių preparatų pakuočių likutį, „3“ – pardavimą ASPĮ, „4“ – vaistinių preparatų grąžinimą, „5“ – pardavimą mažmeninės prekybos įmonėms, „6“ – pavieniams pacientams gydyti skirtų registruotų vaistinių preparatų, kurių pakuotės paženklintos ir pakuotės lapeliai parengti kitos Europos ekonominės erdvės valstybės kalba pardavimą), trečioji – vaistinio preparato pakuotės kodą (PAKID), kurį suteikė Tarnyba, ketvirtoji – pakuočių kiekį. Ketvirtoji reikšmė turi būti išreikšta sveiku teigiamu skaičiumi. Eilutę turi užbaigti Enter žymė.

7. Tvarcos aprašo 3.1.4 papunktyje nurodyti duomenys Tarnybai turi būti teikiami MS Excel bylos formatu, nurodant:

- 7.1. juridinio asmens licencijos numerį;
- 7.2. vaistinio preparato pavadinimą (sugalvotą);
- 7.3. vaistinio preparato veikliąją medžiagą;
- 7.4. vaistinio preparato stiprumą;
- 7.5. vaistinio preparato farmacinę formą;
- 7.6. vaistinio preparato kiekį pakuotėje;
- 7.7. vaistinio preparato registruotoją (jeigu yra žinomas);

7.8. parduotą vaistinio preparato pakuočių kiekį (skaičių).

8. Tvarcos aprašo 3.3.1 – 3.3.2 papunkčiuose nurodyti duomenys Tarnybai turi būti teikiami kas mėnesį iki kito mėnesio 10 dienos užpildant Tarnybos interneto svetainėje, „Menu“ skiltyje „Verslui“ skelbiamą formą, nurodant:

8.1. Tvarcos aprašo 7.1. – 7.7. papunkčiuose įvardintą informaciją;

8.2. įsigytą vaistinio preparato pakuočių kiekį (skaičių).

9. Jei Aprašo 2.1 papunktyje nurodytas juridinis asmuo per ataskaitinį mėnesį vaistinėms, ASPĮ ir (ar) mažmeninės prekybos įmonėms vaistinių preparatų nepardavė, jis apie tai iki kito mėnesio 10 dienos turi informuoti Tarnybą elektroninio pašto adresu monitoringas@vvkt.lt arba per Tarnybos vaistinių preparatų informacinę sistemą.

10. Už Tarnybai teikiamose ataskaitose nurodytos informacijos ir duomenų teisingumą atsako ataskaitą teikiantis juridinis asmuo. Pastebėjęs pateiktoje ataskaitoje klaidų ar netikslumų, juridinis asmuo nedelsdamas apie tai turi pranešti Tarnybai elektroninio pašto adresu monitoringas@vvkt.lt arba per Tarnybos vaistinių preparatų informacinę sistemą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11. Už Tvarcos aprašo reikalavimų nesilaikymą juridinis asmuo atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO 2002 M. BALANDŽIO 5 D. ĮSAKYMO NR. 159 „DĖL VAISTINIŲ PREPARATŲ IR MEDICINOS PAGALBOS PRIEMONIŲ ĮRAŠYMO Į KOMPENSAVIMO SĄRAŠUS IR JŲ KEITIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2024 m. gegužės 8 d. Nr. V-512
Vilnius

1. P a k e i ė i u Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. balandžio 5 d. įsakymą Nr. 159 „Dėl Vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių įrašymo į kompensavimo sąrašus ir jų keitimo tvarkos aprašo patvirtinimo“:

1.1. Pakeičiu 1.4 papunktį ir jį išdėstau taip:

„1.4. Paraiškos įrašyti medicinos priemonę į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašą (C sąrašą) formą.“

1.2. Papildau 1.4¹ papunkčiu:

„1.4¹. Paraiškos įrašyti specialiosios medicininės paskirties maisto produktą į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašą (C sąrašą) formą.“

1.3. Pakeičiu 1.5 papunktį ir jį išdėstau taip:

„1.5. Paraiškos įrašyti medicinos priemonę į Centralizuotai apmokamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių sąrašą formą.“

1.4. Pakeičiu nurodytu įsakymu patvirtintą Vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių įrašymo į

kompensavimo sąrašus ir jų keitimo tvarkos aprašą (toliau – Tvarcos aprašas):

1.4.1. Pakeičiu 1 punktą ir jį išdėstau taip:

„1. Vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių įrašymo į kompensavimo sąrašus ir jų keitimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato paraiškų ir dokumentų pateikimo, siekiant vaistinius preparatus ir jais gydomas ligas, sindromus, vaistinio preparato skyrimo sąlygas atitinkančias būkles (toliau – būklės) (toliau kartu – ligos) įrašyti į Ligų ir kompensuojamųjų vaistinių preparatų joms gydyti sąrašą (A sąrašas) arba iš jo išbraukti, vaistinius preparatus įrašyti į Rezervinį vaistinių preparatų sąrašą arba iš jo išbraukti, vaistinius preparatus įrašyti į Centralizuotai apmokamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių sąrašą arba iš jo išbraukti, medicinos priemones ir specialiosios medicininės paskirties maisto produktus (toliau kartu – medicinos pagalbos priemones) įrašyti į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašą (C sąrašas) arba iš jo išbraukti, medicinos priemones įrašyti į Centralizuotai apmokamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių sąrašą arba iš jo išbraukti, medicinos pagalbos priemones įrašyti į Rezervinį medicinos pagalbos priemonių sąrašą (toliau kartu – Sąrašai) arba iš jo išbraukti, nustatyti, pakeisti patvirtintas vaistinių preparatų ir (ar) medicinos pagalbos priemonių skyrimo sąlygas ir (ar) vaistinių preparatų ir (ar) medicinos pagalbos priemonių kompensavimo lygį, reikalavimus ir tvarką, paraiškų ir dokumentų vertinimo kriterijus, taip pat Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių kompensavimo komisijos (toliau – Komisija) sudėtį, paraiškų nagrinėjimo, sprendimų priėmimo ir apskundimo tvarką.“

1.4.2. Pakeičiu 2.10 papunktį ir jį išdėstau taip:

„2.10. Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme (toliau – Farmacijos įstatymas), Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatyme, Ambulatoriniam gydymui skiriamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių bazinių kainų ir paciento priemokų už juos apskaičiavimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 13 d. nutarimu Nr. 994 „Dėl Ambulatoriniam gydymui skiriamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių bazinių kainų ir paciento priemokų už juos apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Reglamente (ES) 2017/745 vartojamas sąvokas.“

1.4.3. Pakeičiu 3 punktą ir jį išdėstau taip:

„3. Pareiškėjas, siekiantis įrašyti vaistinį preparatą į Sąrašus ar pakeisti jau kompensuojamo vaistinio preparato skyrimo sąlygas, išskyrus Aprašo 7.1 papunktyje nustatytus atvejus, pateikia VVKT, o siekiantis įrašyti medicinos pagalbos priemonę į Sąrašus ar pakeisti jau kompensuojamos medicinos pagalbos priemonės skyrimo sąlygas, išskyrus Aprašo 9¹ punkte nustatytus atvejus, – Valstybinei akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybai prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VASPVT) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro patvirtintos formos paraišką ir Aprašo 4, 8 ar 9 punkte nurodytus dokumentus, nurodydamas, kuri pateikta informacija, jo nuomone, laikytina konfidencialia. Pareiškėjas atsako už pateiktą

dokumentų teisingumą.“

1.4.4. Pakeičiu 8 punktą ir jį išdėstau taip:

„8. Siekiant įrašyti medicinos pagalbos priemonę į C sąrašą, turi būti pateikta:

8.1. sveikatos apsaugos ministro patvirtintos formos paraiška įrašyti medicinos priemonę į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašą (C sąrašas) arba paraiška įrašyti specialiosios medicininės paskirties maisto produktą į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašą (C sąrašas) (toliau kartu – MPP paraiška);

8.2. medicinos priemonės atitikties dokumentai (pateikiama tik teikiant paraišką dėl medicinos priemonių);

8.3. naudojimo (vartojimo) instrukcija.“

1.4.5. Pakeičiu 9 punktą ir jį išdėstau taip:

„9. Siekiant įrašyti medicinos priemonę į Centralizuotai apmokamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių sąrašą, turi būti pateikta sveikatos apsaugos ministro patvirtintos formos paraiška įrašyti medicinos priemonę į Centralizuotai apmokamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių sąrašą (toliau – MPP paraiška).“

1.4.6. Pakeičiu 10 punktą ir jį išdėstau taip:

„10. Gautos paraiškos įrašyti vaistinį preparatą į Sąrašus ir dokumentai registruojami VVKT darbo reglamento, patvirtinto VVKT viršininko įsakymu, paraiškos įrašyti medicinos pagalbos priemonę į Sąrašus ir dokumentai – VASPVT darbo reglamento, patvirtinto VASPVT direktoriaus įsakymu, nustatyta tvarka.“

1.4.7. Pakeičiu 38 punktą ir jį išdėstau taip:

„38. VASPVT per 10 dienų nuo MPP paraiškos ir dokumentų gavimo dienos įvertina, ar gauta MPP paraiška atitinka Apraše nustatytus reikalavimus. VASPVT, nustačiusi, kad MPP paraiška neatitinka Apraše nurodytų reikalavimų ir (ar) nesumokėta valstybės rinkliava, apie tai informuoja pareiškėją. Šiuo atveju laikas, reikalingas trūkumams šalinti, neįskaičiuojamas į Paraiškos nagrinėjimo laiką. Jei pareiškėjas per 15 dienų nuo informacijos gavimo dienos trūkumų nepašalina, MPP paraiška laikoma nepateikta ir grąžinama pareiškėjui. Pareiškėjui taip pat grąžinama valstybės rinkliava, jei ji buvo sumokėta.“

1.4.8. Pakeičiu 39 punktą ir jį išdėstau taip:

„39. Jei VASPVT nustato, kad pateikta MPP paraiška atitinka Apraše nustatytus reikalavimus, VASPVT pradeda vertinimą ir persiunčia VLK MPP paraišką, prašydama pateikti informaciją apie prognozuojamas medicinos pagalbos priemonės kompensavimo iš PSDF biudžeto išlaidas ir informaciją apie dabar kompensuojamą pagal tą pačią indikaciją medicinos pagalbos priemonių kainą. Apie MPP paraiškos ir dokumentų priėmimą vertinti VASPVT elektroniniu paštu informuoja pareiškėją.“

1.4.9. Pakeičiu 40 punktą ir jį išdėstau taip:

„40. VASPVT, priėmusi MPP paraišką, savo interneto svetainėje paskelbia šią su MPP paraiška susijusią informaciją: paraiškos gavimo datą, pareiškėjo pavadinimą, medicinos pagalbos priemonės, kurią siūloma įrašyti į kompensavimo sąrašus, pavadinimą, indikaciją, paraiškos pateikimo

Komisijai data. Ši informacija skelbiama ir Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje.“

1.4.10. Pakeičiu 41 punktą ir jį išdėstau taip:

„41. VLK per 20 dienų nuo Aprašo 39 punkte nurodytų dokumentų gavimo dienos pateikia-VASPVT informaciją apie prognozuojamas medicinos pagalbos priemonės kompensavimo iš PSDF biudžeto išlaidas ir informaciją apie dabar kompensuojamų pagal tą pačią indikaciją medicinos pagalbos priemonių kainas.“

1.4.11. Pakeičiu 42 punktą ir jį išdėstau taip:

„42. VASPVT, įvertinusi Paraiškoje įrašyti specialiosios medicininės paskirties maisto produktą į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašą pateiktą informaciją, gali kreiptis į kompetentingą instituciją ir (ar) atitinkamos srities sveikatos priežiūros specialistus ar jų organizaciją, prašydama ne vėliau kaip per 40 dienų nuo prašymo gavimo dienos pateikti nuomonę dėl siūlomo kompensuoti specialiosios medicininės paskirties maisto produkto atitikties Aprašo 1 priede nustatytos Medicinos pagalbos priemonių vertinimo schemos 3.1–3.2 papunkčiuose nurodytiems kriterijams.“

1.4.12. Pakeičiu 43 punktą ir jį išdėstau taip:

„43. VASPVT įvertina siūlomą kompensuoti medicinos pagalbos priemonę pagal Aprašo 1 priede nustatytą Medicinos pagalbos priemonių vertinimo schemą ne vėliau kaip per 70 dienų nuo MPP paraiškos gavimo dienos.“

1.4.13. Pakeičiu 44 punktą ir jį išdėstau taip:

„44. Jeigu MPP paraiškoje nurodytos informacijos nepakanka vertinimo išvadai ir rekomendacijai parengti, VASPVT kreipiasi į pareiškėją, prašydama patikslinti MPP paraiškoje pateiktą informaciją. Pareiškėjas prašomą informaciją turi pateikti ne vėliau kaip per 60 dienų nuo VASPVT prašymo gavimo dienos. Šis laikas į Paraiškos nagrinėjimo laiką neįskaičiuojamas. Pareiškėjas informaciją gali atnaujinti tik vieną kartą. Jeigu per šiame punkte nurodytą laiką pareiškėjas trūkumų nepašalina ir (ar) nepateikia prašomos informacijos, VASPVT išvadą ir rekomendaciją dėl medicinos pagalbos priemonės kompensavimo pateikia Komisijai pagal turimą informaciją.“

1.4.14. Pakeičiu 45 punktą ir jį išdėstau taip:

„45. VASPVT išvada ir rekomendacija dėl medicinos pagalbos priemonės kompensavimo turi būti pateikta Komisijai ir pareiškėjams ir paskelbta VASPVT ir Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėse ne vėliau kaip per 90 dienų nuo paraiškos gavimo dienos.“

1.4.15. Pakeičiu 61 punktą ir jį išdėstau taip:

„61. Komisija priima sprendimą siūlyti įrašyti medicinos pagalbos priemonę ar neįrašyti jos į C ar Centralizuotai apmokamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių sąrašą ne vėliau kaip per 50 dienų nuo VASPVT išvados ir rekomendacijos dėl medicinos pagalbos priemonės kompensavimo tikslingumo gavimo dienos. Sprendimas siūlyti įrašyti medicinos pagalbos priemonę į C ar Centralizuotai apmokamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių sąrašą priimamas, kai jos funkcinė vertė ne mažesnė kaip 9 balai ir PSDF biudžeto finansinės galimybės yra pakankamos. Jei einamaisiais metais PSDF biudžeto finansinės galimybės yra nepakankamos, medicinos

pagalbos priemonę siūloma įrašyti į Rezervinį medicinos pagalbos priemonių sąrašą.“

1.4.16. Pripažįstu netekusiu galios 63 punktą.

1.4.17. Pakeičiu 83 punktą ir jį išdėstau taip:

„83. Paraiškų ir dokumentų gavimo data yra jų užregistravimo VVKT ar VASPVT data.“

1.4.18. Pakeičiu 84 punktą ir jį išdėstau taip:

„84. Komisijos ir Apeliacinės komisijos posėdžių protokolai, išskyrus konfidencialią informaciją, ir kita su šių komisijų veikla susijusi informacija skelbiama Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje šių komisijų darbo reglamentuose nustatyta tvarka ir terminais.“

1.4.19. Pakeičiu 1 priedą ir jį išdėstau nauja redakcija (pridedama).

1.5. Pakeičiu nurodytu įsakymu patvirtintą Paraiškos įrašyti medicinos pagalbos priemonę į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašą (C sąrašą) formą ir ją išdėstau nauja redakcija (pridedama).

1.6. Pakeičiu nurodytu įsakymu patvirtintą Paraiškos įrašyti medicinos pagalbos priemonę į Centralizuotai apmokamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių sąrašą ir ją išdėstau nauja redakcija (pridedama).

1.7. Pakeičiu nurodytu įsakymu patvirtintas Paraiškos įrašyti vaistinių preparatų į kompensavimo sąrašus rengimo taisykles ir 14 punktą išdėstau taip:

„14. Nuorodos turi būti pateikiamos formatuotoje byloje su visomis nuorodų kopijomis (pdf formatu) elektroniniu paštu suglaudintoje byloje (angl. *zipped file*). Nuorodų kopijų numeriai turi sutapti su Paraiškoje cituojamų šaltinių numeriais.“

1.8. Pakeičiu nurodytu įsakymu patvirtintą Supaprastintą paraiškos formą:

1.8.1. buvusius 5–19 punktus laikau atitinkamai 6–20 punktais;

1.8.2. buvusį VI skyrių laikau IV skyriumi.

2. N u s t a t a u, kad paraiškos įrašyti medicinos pagalbos priemonės į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašą (C sąrašą) ar Centralizuotai apmokamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių sąrašą, pateiktos Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos iki šio įsakymo įsigaliojimo, yra vertinamos ir sprendimai dėl jų priimami vadovaujantis iki šio įsakymo įsigaliojimo galiojusiomis nuostatomis.

Sveikatos apsaugos ministras Arūnas Dulky

Vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių įrašymo į kompensavimo sąrašus ir jų keitimo tvarkos aprašo 1 priedas

MEDICINOS PAGALBOS PRIEMONIŲ VERTINIMO SCHEMA

1. Medicinos priemonės į C sąrašą įrašomos atsižvelgiant į jų funkcinę vertę:

1.1. ligos įtaką sveikatai:

1.1.1. gyvybei pavojinga liga, – 3 balai;

1.1.2. liga, lemianti negalią ar turinti įtakos dalyvumo lygiui, – 2 balai;

1.1.3. kitos ligos – 1 balas;

1.2. socialinę medicinos priemonės svarbą:

1.2.1. medicinos priemonė visiškai kompensuoja asmens prarastas funkcijas ir (ar) atkuria dalyvumo lygį – 4,5 balo;

1.2.2. medicinos priemonė padeda pacientui pagerinti dalyvumo lygį arba sumažina slaugos poreikį – 3 balai;

1.2.3. medicinos priemonė nepadeda pacientui pagerinti dalyvumo lygio arba sumažinti slaugos poreikio, bet pagerina gyvenimo kokybę – 1,5 balo;

1.3. galimybę pacientui naudoti alternatyvias medicinos priemones:

1.3.1. nėra – 2 balai;

1.3.2. yra – 1 balas;

1.4. medicinos priemonių kainą:

1.4.1. mažesnė už dabar kompensuojamų pagal tą pačią indikaciją medicinos priemonių – 3 balai;

1.4.2. jei šiuo metu nėra pagal tą pačią indikaciją kompensuojamų medicinos priemonių – 1,5 balo;

1.4.3. didesnė už dabar kompensuojamų pagal tą pačią indikaciją medicinos priemonių – 0 balų.

2. Medicinos priemonės įrašomos į Centralizuotai apmokamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių sąrašą, atsižvelgiant į jų funkcinę vertę:

2.1. ligos įtaką sveikatai:

2.1.1. gyvybei pavojingos ligos – 3 balai;

2.1.2. liga, lemianti negalią ar turinti įtakos dalyvumo lygiui, – 2 balai;

2.1.3. kitos ligos – 1 balas;

2.2. socialinę medicinos priemonės svarbą:

2.2.1. medicinos priemonė visiškai (100 proc.) atkuria prarastas funkcijas – 3 balai;

2.2.2. medicinos priemonė didžiąja dalimi (daugiau nei 50 proc.) atkuria prarastas funkcijas, sumažina negalią arba padidina dalyvumo lygį – 2 balai;

2.2.3. medicinos priemonė pagerina tik gyvenimo kokybę – 1 balas;

2.3. medicinos priemonės inovatyvumą:

2.3.1. inovatyvi medicinos priemonė, neturinti alternatyvų Lietuvoje, – 5 balai;

2.3.2. medicinos priemonė visiškai pakeis šiuo metu naudojamą (-as) alternatyvią (-ias) neveiksmingą (-as) ar pasenusią (-ias) medicinos priemonę (-es) – 2 balai;

2.3.3. medicinos priemonė iš dalies pakeis šiuo metu naudojamą (-as) alternatyvią (-ias) medicinos priemonę (-es) – 1 balas:

2.3.3.1. medicinos priemonė bus taikoma tik kai kurioms indikacijoms;

2.3.3.2. medicinos priemonė bus naudojama kartu su šiuo metu naudojama (-omis) alternatyvia (-iomis) medicinos priemone (-ėmis) toms pačioms indikacijoms;

2.3.3.3. medicinos priemonė bus naudojama naujoms indikacijoms;

2.4. medicinos priemonės klinikinį veiksmingumą (šis kriterijus taikomas, jei yra alternatyvių medicinos priemonių):

2.4.1. yra įrodymų, kad medicinos priemonės klinikinis veiksmingumas yra didesnis už alternatyvios medicinos priemonės – 3 balai;

2.4.2. yra įrodymų, kad medicinos priemonės klinikinis veiksmingumas panašus į alternatyvios medicinos priemonės – 1 balas;

2.4.3. yra įrodymų, kad medicinos priemonės klinikinis veiksmingumas yra mažesnis už alternatyvios medicinos priemonės – 0 balų;

2.5. ekonominį efektyvumą (šis kriterijus taikomas, jei yra alternatyvių medicinos priemonių):

2.5.1. medicinos priemonės klinikinis veiksmingumas yra didesnis už alternatyvios medicinos priemonės ir jos kaina žemesnė – 3 balai;

2.5.2. medicinos priemonės klinikinis veiksmingumas yra didesnis už alternatyvios medicinos priemonės ir jos kaina aukštesnė – 2 balai;

2.5.3. medicinos priemonės klinikinis veiksmingumas toks pat kaip alternatyvios medicinos priemonės ir jos kaina žemesnė – 1 balas;

2.5.4. medicinos priemonė kliniškai tiek pat veiksminga kiek alternatyvi medicinos priemonė ir jos kaina aukštesnė – 0 balų.

3. Specialiosios medicininės paskirties maisto produktai į C sąrašą įrašomi atsižvelgiant į jų funkcinę vertę:

3.1. ligos įtaką sveikatai:

3.1.1. gyvybei pavojinga liga – 3 balai;

3.1.2. liga, lemianti negalią ar turinti įtakos dalyvumo lygiui, – 2 balai;

3.1.3. kitos ligos – 1 balas;

3.2. galimybę pacientui vartoti alternatyvius maisto produktus ar laikytis dietos:

3.2.1. nėra galimybės, nes tai maistiniu požiūriu visaverčiai standartinės maistinės sudėties maisto produktai arba produktai, kurių maistinė sudėtis yra pritaikyta konkrečiai ligai, sutrikimui ar sveikatos būklei, ir (ar) kurie, vartojami pagal gamintojo nurodymus, gali būti vienintelis asmenų, kuriems jie skirti, mitybos šaltinis, – 4,5 balo;

3.2.2. iš dalies, nes tai maistiniu požiūriu nevisaverčiai maisto produktai, kurių maistinė sudėtis yra standartinė arba pritaikyta konkrečiai ligai, sutrikimui ar sveikatos būklei ir kurie negali būti vienintelis mitybos šaltinis, – 3 balai;

3.2.3. pacientas mitybos poreikiams užtikrinti gali vartoti alternatyvius maisto produktus ar laikytis dietos – 0 balo;

3.3. specialiosios medicininės paskirties maisto produkto kainą:

3.3.1. mažesnė už dabar kompensuojamų pagal tą pačią indikaciją specialiosios medicininės paskirties maisto produktų – 4,5 balai;

3.3.2. jei šiuo metu nėra pagal tą pačią indikaciją

kompensuojamų specialiosios medicininės paskirties maisto produktų – 3 balai;

3.3.3. lygi arba didesnė už dabar kompensuojamų pagal tą pačią indikaciją specialiosios medicininės paskirties maisto produktų – 1,5 balų.

**VALSTYBINĖS LIGONIŲ KASOS
PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

ĮSAKYMAS

**DĖL VALSTYBINĖS LIGONIŲ KASOS PRIE
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS
DIREKTORIAUS 2014 M. BALANDŽIO 30 D.
ĮSAKYMO NR. 1K-108 „DĖL KOMPENSUOJAMŲJŲ
VAISTŲ PASO VIRŠELIO FORMOS
PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO**

2024 m. gegužės 10 d. Nr. 1K-160
Vilnius

1. P a k e i č i u Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2014 m. balandžio 30 d. įsakymą Nr. 1K-108 „Dėl kompensuojamųjų vaistų paso viršelio formos patvirtinimo“:

1.1. Pakeičiu pavadinimą ir jį išdėstau taip:

**„DĖL KOMPENSUOJAMŲJŲ VAISTŲ PASO
FORMOS PATVIRTINIMO“.**

1.2. Papildau 1.6 papunkčiu:

„1.6. Kompensuojamųjų vaistų paso titulinio puslapio lipduko blanko forma (pridedama);“.

1.3. Papildau 1.7 papunkčiu:

„1.7. Kompensuojamųjų vaistų paso titulinio puslapio forma (pridedama).“

1.4. Papildau 2.3 papunkčiu:

„2.3. kompensuojamųjų vaistų pasą sudaro 3 formos recepto blankų komplektai (50 komplektų), metalo kniede susegti į knygelę, ant kurios priekinio viršelio vidinės pusės užklijuojamas užpildytas kompensuojamųjų vaistų paso titulinio puslapio lipdukas. Kompensuojamųjų vaistų paso 3 formos recepto blankas spausdinamas dviejuose 98 x 200 mm formato popieriaus lapuose, iš kurių vienas yra savaiminio kopijavimo. Kompensuojamųjų vaistų paso titulinio puslapio lipduko blankas yra spausdinamas 92 x 200 mm formato lipnaus popieriaus lape;“.

1.5. Papildau 2.4 papunkčiu:

„2.4. kompensuojamųjų vaistų paso titulinio puslapio lipduko blanką užpildo asmens sveikatos priežiūros įstaiga ir, išduodama kompensuojamųjų vaistų pasą apdraustajam, priklijuoja jį kompensuojamųjų vaistų paso priekinio viršelio vidinėje pusėje. Apdraustojo vardas (-ai) ir pavardė (-ės) rašomi didžiosiomis raidėmis;“.

1.6. Papildau 2.5 papunkčiu:

„2.5. kompensuojamųjų vaistų pasai, kompensuojamųjų vaistų paso titulinio puslapio lipdukų blankai ir sveikatos priežiūros specialisto tapatybę patvirtinančių lipdukų blankai išduodami, saugomi, apskaitomi, naudojami ir už jų išdavimą mokama vadovaujantis Kompensuojamųjų vaistų pasų ir sveikatos priežiūros specialisto tapatybę patvirtinančių lipdukų išdavimo ir sunaikinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2002 m. gruodžio 6 d. įsakymu Nr. 110 „Dėl Kompensuojamųjų vaistų pasų ir sveikatos priežiūros specialisto tapatybę patvirtinančių lipdukų išdavimo ir sunaikinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ .“

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2024 m. liepos 1 d.

Direktoriaus pavaduotoja,
laikinais vykdanti direktoriaus funkcijas Tatjana Golubajeva

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRAS**

**VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS
TARNYBOS DIREKTORIUS**

ĮSAKYMAS

**DĖL EUROPOS FARMAKOPĖJOS 11.0 LEIDIMO
11.5 PRIEDO ĮGYVENDINIMO**

2024 m. birželio 5 d. Nr. V-614/B1-640
Vilnius

Siekdami įgyvendinti Konvencijos dėl Europos farmakopėjos rengimo, ratifikuotos Lietuvos Respublikos įstatymu dėl Konvencijos dėl Europos farmakopėjos rengimo, pataisytos pagal Konvencijos dėl Europos farmakopėjos rengimo protokolą, ratifikavimo, 1 straipsnio reikalavimus ir Europos Tarybos Europos farmacijos ir farmacinės rūpybos komiteto 2023 m. kovo 21 d. sprendimą AP-CPH (23) 2:

1. P a v e d a m e:

1.1. farmacijos produktų gamintojams, medžiagų, naudojamų veterinarinių vaistų gamybai, ir veterinarinių vaistų gamintojams, Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai savo veikloje laikytis kokybės reikalavimų, nurodytų Europos farmakopėjos 11.0 leidimo 11.5 priede;

1.2. Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos viršininkui ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus pavaduotojui pagal administruojamą sritį kontroliuoti šio įsakymo vykdymą.

2. N u s t a t o m e, kad šis įsakymas įsigalioja 2024 m. liepos 1 d.

Sveikatos apsaugos ministras Arūnas Dulkys

Valstybinės maisto ir veterinarijos
tarnybos direktorė Audronė Mikalauskienė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRAS**

ĮSAKYMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTRO
2010 M. BALANDŽIO 6 D. ĮSAKYMO NR.
V-267 „DĖL KOMPENSUOJAMŲJŲ VAISTINIŲ
PREPARATŲ IR MEDICINOS PAGALBOS
PRIEMONIŲ ĮRAŠYMO Į KAINYNUS TVARKOS
APRAŠO, KOMPENSUOJAMŲJŲ VAISTINIŲ
PREPARATŲ RINKOS STEBĖSENOS TVARKOS
APRAŠO IR KOMPENSUOJAMŲJŲ VAISTINIŲ
PREPARATŲ IR KOMPENSUOJAMŲJŲ
MEDICINOS PAGALBOS PRIEMONIŲ PREKYBOS
ANTKAINIŲ SĄRAŠO IR JŲ TAIKYMO
REIKALAVIMŲ PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO**

2024 m. liepos 4 d. Nr. V-720
Vilnius

P a k e i č i u Kompensuojamųjų vaistinių preparatų rinkos stebėsenos tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. V-267 „Dėl Kompensuojamųjų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių įrašymo į kainynus tvarkos aprašo, Kompensuojamųjų vaistinių preparatų rinkos stebėsenos tvarkos aprašo ir Kompensuojamųjų vaistinių preparatų ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių prekybos antkainių sąrašo ir jų taikymo reikalavimų patvirtinimo“:

1. Pakeičiu 3 punktą ir jį išdėstau taip:

„3. Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme, Ambulatoriniam gydymui skiriamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių bazinių kainų ir paciento priemokų už juos apskaičiavimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 13 d. nutarimu Nr. 994 „Dėl Ambulatoriniam gydymui skiriamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių bazinių kainų ir paciento priemokų už juos apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir Paciento priemokos už kompensuojamuosius vaistinius preparatus ir medicinos pagalbos priemones padengimo ir paciento priemokos už kompensuojamuosius vaistinius preparatus, už kuriuos paciento priemoka yra mažiausia, asmenims, viršijusiems Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatyme nustatytą sumą, padengimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 647 „Dėl Paciento priemokos už kompensuojamuosius vaistinius preparatus ir medicinos pagalbos priemones padengimo ir paciento priemokos už kompensuojamuosius vaistinius preparatus, už kuriuos paciento priemoka yra mažiausia, asmenims, viršijusiems Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatyme nustatytą sumą, padengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, vartojamas sąvokas.“

2. Pakeičiu 5 punktą ir jį išdėstau taip:

„5. Įsigaliojus Kainynui ar jo papildymams, VVKT ne rečiau kaip 1 kartą per savaitę analizuoja ir įvertina į Kainyną įrašytų kompensuojamųjų vaistinių preparatų grupių atsargas pagal

tiekię pateiktas duomenų apie Lietuvos Respublikoje turimų neparduotų vaistinių preparatų pakuočių skaičių ataskaitas (toliau – duomenų apie vaistinių preparatų atsargas ataskaitos), Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos SVEIDRA duomenis apie vaistinių gyventojams išduotų (parduotų) kompensuojamųjų vaistinių preparatų pakuočių ir dozuočių skaičių bei vaistinių preparatų registruotojų arba lygiagreto importu leidimo turėtojų ar jų atstovų pateiktą informaciją apie laikinus ir nuolatinius vaistinio preparato tiekimo sutrikimus. VVKT kompensuojamųjų vaistinių preparatų grupės vidutinį vieno mėnesio poreikį nustato pagal praėjusių metų atitinkamo kalendorinio ketvirčio gyventojams parduotų kompensuojamųjų vaistinių preparatų grupės pakuočių ar dozuočių vieno mėnesio vidurkį arba, tais atvejais, kai kompensuojamųjų vaistinių preparatų grupė į rinką tiekama trumpiau nei vienus metus, pagal viso šios kompensuojamųjų vaistinių preparatų grupės tiekimo rinkai laikotarpio gyventojams parduotų kompensuojamųjų vaistinių preparatų pakuočių ar dozuočių paskutinių trijų mėnesių vidurkį.“

Sveikatos apsaugos ministras Arūnas Dulkys

**VALSTYBINĖS LIGONIŲ KASOS
PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

ĮSAKYMAS

**DĖL VALSTYBINĖS LIGONIŲ KASOS PRIE
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS
DIREKTORIAUS 2018 M. SPALIO 31 D. ĮSAKYMO
NR. 1K-279 „DĖL VAISTINĖJE BŪTINŲ TURĖTI
KOMPENSUOJAMŲJŲ VAISTŲ SĄRAŠO
PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO**

2024 m. liepos 8 d. Nr. 1K-216
Vilnius

Vadovaudamasis 2024 m. kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainynu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2024 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. V-593 „Dėl 2024 m. kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyno patvirtinimo“:

1. P a k e i č i u Vaistinėje būtinų turėti kompensuojamųjų vaistų sąrašą, patvirtintą Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2018 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. 1K-279 „Dėl Vaistinėje būtinų turėti kompensuojamųjų vaistų sąrašo patvirtinimo“, ir jį išdėstau nauja redakcija (pridedama).

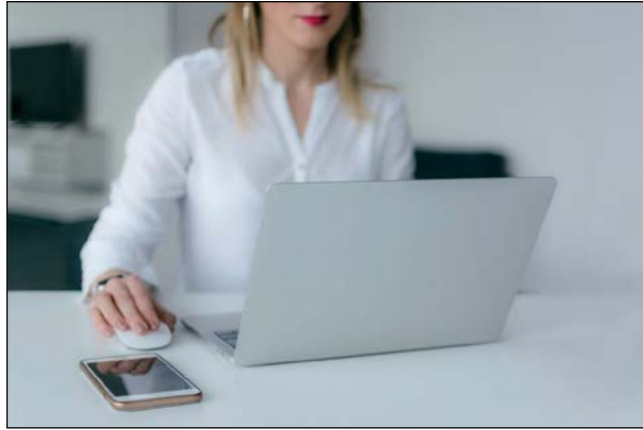
2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2024 m. liepos 11 d.

3. S k e l b i u šį įsakymą Teisės aktų registre.

Direktoriaus pavaduotoja, laikinais vykdanti direktoriaus funkcijas Neringa Norkūnaitė-Sasnauskienė

Medžiagą parinko LFS Valdybos pirmininkas
vaistininkas Marius Aleksandravičius

Pacientai įvertino nuotolinės prekybos receptiniais vaistais privalumus

Lietuvos gyventojai palankiai vertina galimybę receptinius vaistus įsigyti internetu, tačiau dažniausiai juos perka fiziniuose vaistinėse. Dažniau pirkti nuotoliniu būdu juos paskatintų didesnis vaistų asortimentas, greitesnis ir nemokamas pristatymas, galimybė pasikonsultuoti su vaistininku realiu laiku. Tai rodo Sveikatos apsaugos ministerijos (SAM), Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos (VVKT) ir Vilniaus universiteto (VU) inicijuotos apklausos rezultatai, kurie praėjusį mėnesį buvo pristatyti socialiniams partneriams – vaistinių, savivaldybių, sveikatos priežiūros specialistų, farmacijos specialistų, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei pirminės sveikatos priežiūros įstaigų atstovams.

Iš 1032 apklausoje dalyvavusių respondentų 66 proc. nurodė, kad žino apie galimybę receptinius vaistus įsigyti internetu, per savo paskyrą E. sveikatos sistemoje. Kaip svarbų privalumą respondentai nurodė galimybę palyginti skirtingų vaistinių siūlomus kainas.

„Apklausa rodo, kad vaistinių tinklas Lietuvoje yra pakankamai platus – du trečdaliai respondentų nurodė, kad artimiausia vaistinė yra nutolusi ne daugiau kaip per vieną kilometrą nuo jų gyvenamosios vietos. Gyventojai, kurie jau išbandė receptinių vaistų nuotolinę prekybą per E. sveikatos sistemą, nurodo, kad tai yra patogus alternatyvus būdas įsigyti vaistų, tačiau pasigenda platesnio vaistų asortimento, greitesnio ir nemokamo pristatymo, galimybės pasikonsultuoti su vaistininku realiu laiku“, – apklausos rezultatus apibendrino VU Medicinos fakulteto asistentė dr. Indrė Trečiokienė.

Pasak dr. I. Trečiokienės, dauguma nuotolinę prekybą receptiniais vaistais išbandžiusių gyventojų žino ir tai, kad tokiu būdu įsigyti vaistus gali ne tik sau, bet ir kitam asmeniui. Tam tereikia kito asmens įgaliojimo, kurį sukurti pacientas gali prisijungęs prie savo paskyros E. sveikatos sistemoje ir atlikęs veiksmus, nurodytus šioje instrukcijoje. Svarbu nepamiršti, kad suteiktą įgaliojimą pacientą atstovaujantis asmuo turi taip pat patvirtinti prisijungęs prie savo E. sveikatos paskyros («Paciento sritis»/»Man suteikti įgaliojimai»/»Nauji»).

Galimybę įsigyti receptinius vaistus nuotoliniu būdu Lietuvoje atsirado 2022 m. Turėdamas el. receptą, pacientas

savo E. sveikatos sistemos paskyroje gali matyti skirtingus vaistinių pasiūlymus išrašytam vaistui, gali pasirinkti kainą ir pristatymo būdą. Įsigyti receptinius vaistus E. sveikatos paskyroje šiandien siūlo daugelis didžiųjų vaistinių tinklų, taip pat kai kurios individualios vaistinės, kurių sąrašą galima rasti **Nuotolinio platinimo vaistinės ČIA**.

SAM kviečia pacientus ir jų įgaliotus atstovus aktyviau naudotis nuotoline prekyba, o dar nespėjusius to padaryti – išbandyti šio alternatyvaus receptinių vaistų ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių įsigijimo būdo privalumus.

SAM Komunikacijos skyrius

Medicinos ir sveikatos mokslų aktualijos: socialinė partnerystė visuomenės gerovei Lietuvoje

Konferencijos organizatoriai, pranešėjai ir svečiai.

Sprendžiant sveikatos priežiūros ir socialinio darbo specialistų rengimo problemą, svarbu suburti švietimo ir sveikatos priežiūros politikos formuotojus, tyrėjus, dėstytojus ir praktikus, besidominčius sveikatos ir medicinos mokslų tyrimais bei praktika.

Tuo tikslu 2024 m. gegužės 30 d. įvyko kasmetinė tradicinė XVI respublikinė mokslinė – praktinė konferencija „**Medicinos ir sveikatos mokslų aktualijos: socialinė partnerystė visuomenės gerovei**“.

Konferencijos organizatorius ir vieta: Kauno kolegijos Medicinos fakultetas, K. Petrausko g. 15-205, Kaunas.

Šią konferenciją atidarė Kauno kolegijos Medicinos fakulteto dekanas Julius Dovydaitis, pažymėdamas, kad tradicinė kasmetinė konferencija suteikia puikias galimybes stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą, skatinant medicinos, sveikatos ir socialinių mokslų plėtrą, pradėtas ir planuojant naujas veiklas bei iniciatyvas.

Kauno kolegijos direktorius dr. Andrius Brusokas palinkėjo konferencijos dalyviams sėkmingo darbo, naujų iniciatyvų ir projektų.

Joje dalyvavo virš 100 aukštojo mokslo ir praktinės veiklos atstovų ir buvo nagrinėjama: sveikatos priežiūros

specialistų rengimo bei profesinės veiklos aktualijos, diskutuota medicinos ir sveikatos mokslų studijų bei taikomųjų tyrimų vykdymo klausimais, kurie pateikti pranešimuose.

Konferencija prasidėjo plenariniu posėdžiu, kurį moderavo Julius Dovydaitis, Kauno kolegijos Medicinos fakulteto dekanas ir dr. Lijana Navickienė, Kauno kolegijos Medicinos fakulteto prodekanė studijoms.

Pirmąją plenarinarinį pranešimą „**Sveikatos priežiūros specialistų pritraukimo ir išlaikymo veiksmų planas 2024-2029 m.**“ pristatė Jolanta Platūkytė, Sveikatos apsaugos ministerijos Slaugos ir ilgalaikės priežiūros skyriaus patarėja.

Paminėtini konferencijos tematika pateikti šie pranešimai: Dr. Julius Juodakis, Valstybės duomenų agentūros Sveikatos duomenų komandos vadovas. „**Sveikatos duomenų teikimas per VDA**“.

Doc. dr. Vilija Stanišauskienė, Kauno technologijos universitetas.

„Šiandieninė studentų karta. kaip sudominti, įtraukti, motyvuoti?“.

Darbas sekcijose. Antra konferencijos dalis buvo sudaryta iš 5 tematinų sekcijų, skirtų pranešimams ir tikslinėms diskusijoms.

„**Studentų mokymosi sunkumai ir psichoemocinė sveikata: dėstytojų vaidmuo kuriant įtrauklią mokymosi aplinką**“.

Moderatorės:

Doc. dr. Viktorija Piščalkienė, KK Medicinos fakulteto Slaugos katedra

Dr. Daiva Bartušienė, KK Medicinos fakulteto Slaugos katedra

Burnos priežiūros specialistų vaidmuo užtikrinant burnos ligų profilaktiką.

Moderatorė: Daiva Mačiulienė, Kauno kolegijos Medicinos fakulteto Burnos sveikatos katedros vedėja.

„**Bendradarbiavimo galimybės vykdant sveikatos mokslų kryptį studijas ir mokslo veiklas**“.

Moderatorė: Ingrida Viliušienė, KK Medicinos fakulteto Medicinos technologijų ir dietetikos katedros vedėja.

„**Medicinos ir sveikatos mokslų taikomieji tyrimai ir jų vykdymo aktualijos**“.

Moderatorė: Žaneta Mickienė, KK Medicinos fakulteto Kosmetologijos katedros vedėja.

„**Aromaterapija kaip įrankis streso, įtampos, darbinio perdegimo valdymui**“.

Praktikumai.

Konferencija baigėsi pranešimų medžiagos apibendrinimu ir Kauno kolegijos Medicinos fakulteto dekanu Julius Dovydaičio, prodekanės studijoms dr. Lijanos Navickienės padėka konferencijos dalyviams.

Konferencijos organizatorių informacija Violetos Armolaitienės nuotraukos

Naujausi mokslinių tyrimų duomenys prieš žmogaus senėjimo procesą, skatinant jo organizmo ląstelių gyvybingumą

Sprendžiant žmogaus ilgaamžiškumo problemą, įgyvendinama idėja, kad žmogaus ilgaamžiškumas sutaptų su jo geros sveikatos trukme. Pastaruoju metu medicinos, farmacijos, genetikos ir molekulinės biologijos mokslininkai pateikia tyrimų duomenis apie senėjimo mechanizmo esmę ir nurodo būdus bei vaistinius preparatus žmogaus senėjimo proceso lėtinimui. Žmogaus ilgaamžiškumas priklauso nuo jo sveiko gyvenimo būdo.

Chromosomų ir telomerų vaidmuo žmogaus senėjimo eigai.

Mikroskopiškai nustatyta, kad žmogaus kūno ląstelių branduolį sudaro 23 poros linijinės struktūros chromosomų, kurių galuose yra po du telomerus (iš viso ląstelėje yra 92), kurie yra labai svarbūs ląstelių dalijimosi metu. Jie apsaugo chromosomas, perteikiančias genetinę informaciją apie mutacijų (susilieji) ir senėjimo proceso eigą. Šie telomerai yra sudaryti iš trumpo, nuosekliai išsidėsčiusio TTAGGG nukleotidų rinkinio, kuris f sudaro linijinius chromosomų galus. Suaugusio žmogaus telomerų ilgis susidaro iš 14 tūkst. nukleotidų. Kuo telomerai ilgesni, tuo žmogus atrodo jaunesnis – tai reiškia, kad nuo telomerų ilgio priklauso žmogaus senėjimas.

Mokslininkai Elizabeth Blackburn, Carol Greider ir Jack Szostak, nustatė biochemines galimybes pailginti telomero ilgį su pagalba fermento telomerazės, kuris padeda atkurti telomerus ir apsaugo juos nuo sutrumpėjimo. 2009 m. šie mokslininkai apdovanoti Nobelio premija.

Švedijos ir Norvegijos mokslininkų tyrimų duomenys apie seleno ir kofermento Q10 derinį, gerinant žmogaus organizmo ląstelių gyvybingumą.

Visoms žmogaus organizmo ląstelėms būdingas tam tikras „galiojimo terminas“. Švedijos ir Norvegijos tyrėjų duomenimis įrodyta, kad šį procesą metodiškai galima prailginti (*Nutrients* 2022, 14: 3346).

Vartojant seleną ir kofermentą Q10 padidėja telomerų ilgis. Tyrimai vykdyti su senyvo amžiaus tiriamųjų grupe – sveikų vyrų ir moterų – vartojusių seleno ir kofermento Q10 preparatus, o kita grupė – placebo.

Moksliniuose tyrimuose preparatų *Bio-Quinone Active Q10 Gold* ir *SelenaPrecise* darinį vartojusių tiriamųjų telomerai buvo ilgesni negu placebo. Kitaip tariant, vartojant seleno ir kofermento Q10 derinį, pailgėjo ląstelių „galiojimo terminas“, ir tai galėjo turėti reikšmingos įtakos senėjimo greičiui.

Lėtesnis ląstelių nusidėvėjimas

Chromosomų galuose esantys telomerai saugo DNR nuo nusidėvėjimo ir susiraizgymo. Po kiekvieno ląstelės dalijimosi telomerai sutrumpėja. Galiausiai jie tampa tokie trumpi, kad ląstelė jau nebegali sėkmingai dalytis ir žūva.

Mineralas selenas ir kofermentas Q10 gali apsaugoti telomerus, sulėtindami jų trumpėjimo procesą.

Oksidacinė pažeidimas ir uždegimai

„Mes, žmonės, sparčiai senstame: senėjimo procesą paspartina oksidacinė pažeidimas ir uždegimai, ypač jei mums trūksta seleno ir kofermento Q10. Vis dėlto, jei tie, kuriems šių dviejų junginių trūksta, imtų vartoti preparatus, jie galėtų sulėtinti savo senėjimo procesą“, – tvirtina pagrindinis tyrėjas, Švedijos Linköping universitetinės ligoninės kardiologas prof. Urban Alehagen.

Naujasis tyrimas buvo atliktas analizuojant kraujo mėginius, kuriuos mokslininkų komanda penkerių metų laikotarpiu reguliariai ėmė iš daugiau nei 443 KiSel-10 tyrimo dalyvių. Nuo pagrindinio tyrimo paskelbimo 2013 m. daugiau nei 50 000 kraujo mėginių buvo sistemingai analizuojami mokslininkų, kad išsiaiškinti, kaip selenas ir kofermentas Q10 veikia ląstelinį lygį.

Nustatyta, kad seleną ir kofermentą Q10 vartojusių dalyvių grupėje mirštamumas dėl širdies ir kraujagyslių ligų buvo 54 proc. mažesnis negu placebo grupėje.

Paprastai širdies ir kraujagyslių ligos būna pagrindinė senų žmonių mirties priežastis. Tyrimo rezultatai sužadino tyrėjų smalsumą surasti paaiškinimą, taigi buvo pradėta sisteminė daugybės specialiuose šaldikliuose saugomų kraujo mėginių analizė.

Kova su biologiniais pokyčiais

Šio kruopštaus darbo pagrindu mokslininkams pavyko sukurti daugiau nei 20 tolesnių tyrimų, kuriuose vertinant įvairius biologinius žymenis pavyko pastebėti, kad selenas ir kofermentas Q10 kovoja su tam tikrais biologiniais pokyčiais, kurie paprastai siejami su senėjimo procesu.

Pastarojoje studijoje daugiausia dėmesio buvo skiriama telomerų ilgiui. Kaip ir ankstesniuose tyrimuose mokslininkai dar kartą įrodė, kad seleno ir kofermento Q10 derinys padeda vyresniems žmonėms išsaugoti sveikatą ir gyvenimo kokybę.

Seleno stoka – plačiai paplitęs reiškinys... „mes tyrėme įvairius žymenis ir nustatėme, kad ištis egzistuoja seleno suvartojimo ir biologinio amžiaus ryšys“, – aiškina prof. U. Alehagen.

Seleno kiekis suvartojamas didžiojoje Europos dalyje yra santykinai mažas, lyginant su kitomis pasaulio vietomis, nes Europoje žemės ūkio paskirties plotuose dirvožemyje yra palyginti maži seleno kiekiai. Remiantis tyrimų duomenimis, mums kasdien reikėtų suvartoti daugiau negu 100 mikrogramų seleno, o faktiškai jo suvartojame mažiau negu pusę minėto kiekio.

Kofermento Q10 nauda

Kofermentas Q10 – tai į vitaminus panaši riebaluose tirpi antioksidantas. Daugiausia šios medžiagos „suvartoja“ širdis, kepenys, inkstai ir smegenys, kadangi šių organų veiklai palaikyti reikia daugiausia energijos. Organizmui senstant

kofermento Q10 mažėja, dėl to silpsta antioksidacinės sistemos ir atsiranda įvairios ligos. Kofermento Q10 atsargas taip pat gali sumažinti ir kai kurių vaistų vartojimas. Organizmas turi sukaupti kažkiek kofermento Q10 atsargų, tačiau jų nepakanka senstančio organizmo poreikiams patenkinti. Suaugusiems per parą rekomenduojama suvartoti 30 - 100 mg kofermento Q10: klinikiniuose tyrimuose naudotos kofermento Q10 dozės siekė 100-300 mg per dieną (arba 2 mg/kg kūno masės).

Literatūra

E Varela & M A Blasco. 2009 Nobel Prize in Physiology or Medicine: telomeres and telomerase. *Oncogene*. 2010, 29: 1561–1565.

Trine Baur Opstad, Jan Alexander, Jan O Aaseth, Anders Larsson, Ingebjørg Seljeflot, Urban Alehagen: Selenium and Coenzyme Q10 Intervention Prevents Telomere Attrition, with Association to Reduced Cardiovascular Mortality—Sub-Study of a Randomized Clinical Trial, *Nutrients*. 2022, 14: 3346.

Simone Patergnani, Giampaolo Morciano, Marianna Carinci, Sara Leo, Paolo Pinton, and Alessandro Rimessi. The “mitochondrial stress responses”: the “Dr. Jekyll and Mr. Hyde” of neuronal disorders. *Neural Regen Res*. 2022 Dec;17(12):2563-2575.

EUROPEAN MEDICINES AGENCY
SCIENCE MEDICINES HEALTH

EVA rekomendacijos dėl gydymo terorizmo ir karo atvejais

Europos vaistų agentūros (EVA) Ekstremalių situacijų darbo grupė (ETF) paskelbė du rekomendacinius dokumentus, kurių vienas skirtas aptarti gydymą ir profilaktiką, kai susiduriama su biologinėmis, kitas – kai susiduriama su cheminėmis medžiagomis. Abu dokumentai naudojami teroristinių išpuolių ar karo metu, kai minėtos medžiagos panaudojamos kaip ginklai.

Anot EVA, šios gydymo galimybės visada turėtų būti svarstomos kartu su esamomis nacionalinėmis rekomendacijomis bei turimais visuomenės sveikatos planais. Per visą peržiūros procesą ETF konsultavosi su daugiau nei 50 ekspertų, įskaitant toksikologijos, farmakologijos, klinikinius ekspertus ir karo specialistus.

Daugiau informacijos:

<https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory-overview/public-health-threats/biological-chemical-threats>

2024-08-14

VVKT informacija ir nuotrauka

Farmacijos specialistų vaidmuo, sprendžiant inkontinencijos pasireiškimo problemą

Žydrūnė Musienė

Visuomenės sveikatos magistrė, Bendrosios praktikos slaugytoja

Inkontinencija (šlapimo ir išmatų nelaikymas) (**Lot. Incontinentia**) yra pasaulinė sveikatos problema, kuri pasireiškia 200 mln. įvairaus amžiaus žmonių pasaulyje, o Lietuvoje Valstybinės ligonių kamos prie LR Sveikatos apsaugos ministerijos (VLK) duomenimis – 300 tūkst., iš jų: kas 4 moteriai ir kas 10 vyru¹. Apie šlapimo nelaikymą anksčiau buvo vengiama kalbėti, bet pastaraisiais metais ši tendencija kinta, nes tik pripažindami problemą galime padėti ją išspręsti².

Pagal 2002 m. tarptautinės inkontinencijos draugijos (ICS) pateiktą šlapimo nelaikymo apibrėžimą, tai yra „objektyviai vertinama būklė, kurios metu nevalingai teka šlapimas, sukiantis socialinių, psichologinių ir higieninių problemų“. Šlapimo nelaikymas, kaip simptomas, gali pasireikšti sergantiesiems šlapimo takų infekcija (pielonefritu), šlapimo pūslės uždegimu (cistitu), t.y., kai dažnas šlapinimasis ir šlapimo nelaikymas imituoja pačią šlapimo nelaikymo ligą.

Skiriami šie šlapimo nelaikymo tipai:

Šlapimo nelaikymas fizinio krūvio metu (įtampos šlapimo nelaikymas):

Dirgli šlapimo pūslė (skubos šlapimo nelaikymas).

Šlapimo nelaikymas dėl perpildytos šlapimo pūslės.

Neurogeninis (esant centrinės ar periferinės nervų sistemos ligoms).

Pooperacinis šlapimo nelaikymas (po prostatos pašalinimo operacijos).

Šlapimo nelaikymas – tai ne tik liga, bet ir psichologinis, socialinis bei fizinis diskomfortas, darantis įtaką fizinei ir psichologinei sveikatai, socialiniam ir seksualiniam gyvenimui bei atnešantis nemažai finansinių išlaidų.

Inkontinencijos problemos sprendimo būdai

- Pacientai, kuriems pasireiškia pirmieji inkontinencijos požymiai, privalo nedelsiant kreiptis į šeimos gydytoją, kad nustatytų šlapimo nelaikymo priežastį, stadiją, inkontinencijos tipą ir paskirtų gydymą: ilgalaikų, individualių arba kompleksinių. Tyrimais nustatyta, kad 8 iš 10 pacientų yra išgydomi.
- Klaidingas pacientų įsitikinimas, kad jie gali patys savarankiškai išspręsti šią problemą – tai užkerta kelią jiems gauti medicininę ir socialinę pagalbą³.
- Farmacijos specialistų profesionalios rekomendacijos: situacijų identifikavimas, sveikatos gerinimo bei sveikos gyvensenos pagrindimas, siūlant kitus įvairius kompleksinius šios problemos sprendimo būdus, suteikimas išsamios informacijos apie vartojamus vaistus ir prevencines arba pagalbines priemones.
- Farmacijos specialistų teikiamos prevencinės priemonės: informacijos propagavimas ir platinimas visuomenei apie inkontinencijos požymius ir jos sprendimo būdus.

Pagalba aktyviems, savarankiškiems asmenims esant lengvo laipsnio inkontinencijai

Sugeriantys gaminiai – viena svarbiausių pagalbos priemonių esant inkontinencijai. Pramonės pažanga šiandien leidžia

sukurti ir suformuoti urologinius įklotus (*SENI Lady*, *SENI Man*) ir sugeriančias kelnaites (*SENI Active*, *SENI Lady Pants*, *SENI Man Pants*) pagal anatomines žmogaus formas, įvairių dydžių ir sugėrimų, pagamina juos patrauklius ir maksimaliai funkcionalius, tad asmuo, kuris patiria lengvo ir vidutinio laipsnio inkontinenciją, turi labai dideles pagalbos priemonių pasirinkimo galimybes. Vaistininko pagalba, rekomendacijos, padedant pasirinkti tinkamas sugeriančias priemones ir kitas pagalbos priemones, yra labai svarbios, nes šie pasirinkimai įtakoja paciento gyvenimo aktyvumo galimybes, kokybę, komfortą.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad dėvint įklotus ar sugeriančias kelnaites, kirkšnių srityse gali būti juntamas diskomfortas, gali atsirasti nedideli bėrimai, paraudimai. Kirkšnių, tarpvietės ir genitalijų odą veikia šlapimas, prakaitas, mechaninis įklotų dirginimas jam prisipildžius, judant, vaikstant. Dėvint net ir nedidelio sugėrimo sugeriančius gaminius svarbu pasirūpinti ir tarpvietės odos apsauga - valyti tausojančiomis servetėlėmis (*Seni care drėgnos servetėlės*) ir tepti apsauginiu kremu (*Seni care apsauginis kremas su argininu*). Šiuolaikiniai apsauginiai kremai ne tik saugo odą nuo sudirginimo, bet ir neleidžia susidaryti nemaloniems kvapams, būdingiems šlapimo nelaikymui.

Pagalba slaugomiems pacientams sunkaus ir labai sunkaus laipsnio inkontinencijos atvejais

Vienas iš sudėtingiausių slaugos iššūkių pacientui praradus savarankiškumą šlapinimosi ir tuštinimosi savikontrolei. Sauskelnių parinkimas yra labai svarbus žingsnis, kad slaugos procesas būtų kuo sklandesnis ir mažiau varginantis. Sauskelnės turi pakankamai sugerti, kad lovos patalynė nebūtų suteršta. Dienai rekomenduojamos mažesnio sugėrimo anatomines sauskelnės (pvz. *SENI Classic Plus*), o nakčiai – didesnio sugėrimo (pvz. *SENI Classic Quatro*).

Ypatingai svarbu nuo pirmų dienų tinkamai prižiūrėti odą ir apsaugoti tarpvietę nuo dirginančio šlapimo ir išmatų poveikio, kad nesiformuotų paraudimai, iššutimai ar net pragulos.

Šiuo metu galima įsigyti labai daug įvairių slaugos ir priežiūros priemonių, todėl dažnai būna sudėtinga išsirinkti, ko iš tiesų reikia tinkamai priežiūrai užtikrinti. Pacientai, inkontinencijos atvejais, dažnai nežino apie grėsmes odai, laiku nepasirūpina odos apsauga, todėl vėliau tenka imtis skubių odos pažeidimų gydymo priemonių. Vaistininko rekomendacijos, patarimai ir kompleksinis požiūris į inkontinencijos problemas yra nepaprastai svari pagalba pacientui, padedanti ne tik efektyviai ir laiku spręsti sudėtingas situacijas, bet ir suteikia visas galimybes jaustis saugiai ir komfortiškai.

Literatūra

1. *Šlapimo nelaikymas – sveikatos, higienos, socialinė ir ekonominė problema*. parengė J. Knašienė p. 45-48,50. *Lietuvos gydytojo žurnalas*. Kaunas : Medicinos spaudos namai, 2010, Nr. 5(29).
2. EAU *Urology Survey* 2021 [Conducted in July 2021]
3. *Šlapimo nelaikymas (inkontinencija): stigmatizacija ir profilaktika*. 2012. https://smlpc.lt/media/file/Skyriu_info/Naudingi_patarimai/Str.%20-Inkontinencija.pdf

PRIEŽIŪROS PRIEMONIŲ KREPŠELIAI

seni®

LENGVAM ŠLAPIMO NELAIKYMIUI

Moterims

Seni Lady įklotai moterims
Seni Lady Pants kelnaitės moterims
Seni Care INTI+ drėgnos servetėlės
Seni Care apsauginis kremas su argininu

Vyrams

Seni Man įklotai vyrams
Seni Man Pants kelnaitės vyrams
Seni Care drėgnos servetėlės
Seni Care apsauginis kremas su argininu

VIDUTINIAM IR SUNKIAM ŠLAPIMO NELAIKYMIUI

SENI San Plus anatominiai įklotai
Seni Active Plus sauskelnės – kelnaitės
Seni Active Trio sauskelnės – kelnaitės
Seni Care drėgnos servetėlės
Seni Care aktyvizuojantis gelis
Seni Care apsauginis kremas su argininu
Seni Care kvapų neutralizatorius

SUNKIAM IR LABAI SUNKIAM ŠLAPIMO NELAIKYMIUI

Valymas be vandens

Seni Classic Plus
Anatominės sauskelnės

Seni Classic Quatro
Anatominės sauskelnės

Seni Care drėgnos servetėlės

Viso kūno odos nešvarumams pamažinti

Seni Care valomasis putas

Valo be vandens, naikina nemalonius kvapus, pantenolis ramina odą. Ypač gerai valo sunkiai nuvalomus nešvarumus

Seni Care valomasis kremas 3in1

Valo be vandens, naikina nemalonius kvapus, drėkina ir tausoja odą. Patogu valyti didelius odos plotus

Pragulų profilaktika

Seni Care aktyvizuojantis gelis

Aktyvina odos kraujotaką, skirtas pragulų profilaktikai. Švelniai masažuoti vietas, kuriose gali formuotis pragulos.

Apsauga nuo iššutimų

Seni Care apsauginis kremas su argininu

Tepti ant odos siekiant apsaugoti ją, ar esant nešlapiojantiems iššutimams, paraudimams.

Seni Care apsauginis kremas su cinku

Tepti ant šlapiojančių iššutusių, paraudusių sričių. Sausina odą!

Komfortui

Seni Care kvapų neutralizatorius

Sunaikina nemalonius kvapus po sauskelnių keitimo. Purkšti orą, paviršius.

29TH EAHP CONGRESS
12-13-14 MARCH
PERSON CENTRED PHARMACY - NAVIGATING DIGITAL HEALTH

83-asis FIP kongresas vyks Kopenhagoje (Danija), 2025 m. rugpjūčio 31–rugsėjo 3 d.

COPENHAGEN 2025
FIP WORLD CONGRESS
31 August - 3 September

